Tampella TÄNÄÄN

N:o 6 1966

KIITOLLISINA SIITÄ ARVOKKAASTA TUESTA JA YMMÄRTÄMYKSESTÄ,
MITÄ LEHTEMME ON SAANUT OSAKSEEN PÄÄTTYMÄSSÄ
OLEVAN VUODEN AIKANA NIIN HYVIN
YHTIÖN JOHDON KUIN USEIDEN TOIMIHENKILÖIDEN JA
TYÖNTEKIJÖIDEN TAHOLTA, PYYDÄMME TOIVOTTAA
KAIKILLE AVUSTAJILLEMME JA MYÖS
LEHTEMME LUKIJOILLE

Hyvää ja Rauhallista Joulua

SEKÄ

Parasta Onnea Vuodelle 1967

TAMPELLA TÄNÄÄN toimitus

Kansikuva: Talvinen joulumaisema

Tampella TÄNÄÄN

N:o 6 JULKAISIJA: Oy TAMPELLA Ab 1966

TOIMITUSKUNTA: Päätoimittaja: fil.maist. A. TIENARI

PÄÄKONTTORI:	PELLAVATEHDAS:	KONEPAJA:	LAPINNIEMI:	INKEROINEN:	HEINOLA:
konttoripäällikkö B. Enderlein ja neiti Sylvi Solin	dipl.ins. A. Vikkula työnjoht. O. Heinonen ja neiti Eeva Tarkka	ins. P. Autero, kontt. Helvi Ahonen ja tark. E. Österman	konttoripääll. O. Näsi, ins. E. Pöllänen ja sos.virk. M. Malminen	sosiaalipäällikkö A. V. Videnoja	sosiaalipäällikkö O. Linnakko

Yhtiön johtokunnan puheenjohtajan joulutervehdys tampellalaisille v. 1966

Pohjolan pitkän ja pimeän syksyn voittaa joulu, jota on kautta aikojen pidetty juhlista jaloimpana. Minkälaisissa merkeissä meillä on mahdollisuus viettää nyt lähestyvää v:n 1966 joulua? Arvokkainta tietysti on, että voimme jälleen todeta rauhan vallitsevan rajoillamme, mitä ulkoista rauhaa on kansallemme onneksi ja siunaukseksi jatkunut jo lähes mies-

polven ajan. Tänä aikana on kansamme saanut rauhassa korjata viime sotien vauriot ja rakentaa myös kasvavassa määrin uutta, nostaa elintasoaan sekä kehittää henkistä kulttuuriaan. Ponnistelut ovat myös aikaansaaneet näkyviä ja pysyviä tuloksia.

Kenties voimakkaimman taloudellisen panoksen tähän yhteiskuntamme kehitykseen on antanut maamme teollisuus, joka suurten vaikeuksien kahlitsemisesta huolimatta on pyrkinyt toiminnassaan yhä suurempiin ratkaisuihin ja yhä näyttävämpiin saavutuksiin. Tuskin liioittelemme, kun väitämme, että teollisuus on — kiitos etevän insinööritaidon, taitavan työn ja tarmokkaan myyntitoiminnan — päässyt tuloksiin, joiden arvo tulee sitäkin suuremmaksi, kun otamme huomioon, että valtiovalta ei ole kaikin ajoin antanut edes tyydyttävää toimintavapautta teollisuudelle, eikä sen harjoittama talouspolitiikka ole ainakaan suosinut tätä maamme elinkeinoista kansantaloudellisesti tärkeintä.

Myöskin nykyiset valtiovallan talouspoliittiset otteet tietävät — ties kuinka monennen kerran sotien jälkeen — jälleen lisäkuorman kasautumista teollisuuden kannettavaksi. Verorasituksen lisääminen ja sosiaalisten kulujen jatkuva kasvu heikentävät pahasti teollisuuden kilpailukykyä ja sitä kautta myös työllisyystilannetta. Huolissaan eivät ole ainoastaan teollisuusjohtajat, vaan yhtä huolissaan pitäisi olla myös täydellä syyllä kaikkien teollisuuden palveluksessa toimeentulonsa saavien. Meidän on näet aina muistettava, että tuotteittemme ostajat ovat meidän todellisia työnantajiamme, joista ratkaisevasti riippuu työllisyytemme ja tuotantolaitostemme vastainen kehitys.

Päättymässä oleva vuosi on merkinnyt kuitenkin Tampellan tehtaille jatkuvaa eteenpäin menoa niin tuotantolaitosten ajanmukaistamis- kuin myös työllisyysmielessä. Toivon, että tuotantoelämän tielle kertyneistä suurista vaikeuksista huolimatta pystymme yhteisvoimin säilyttämään kilpailukykymme ja sitä tietä täystyöllisyyden myös tulevaisuudessa. Näissä merkeissä toivotan kaikille tampellalaisille tehtävään ja asemaan katsomatta hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta.

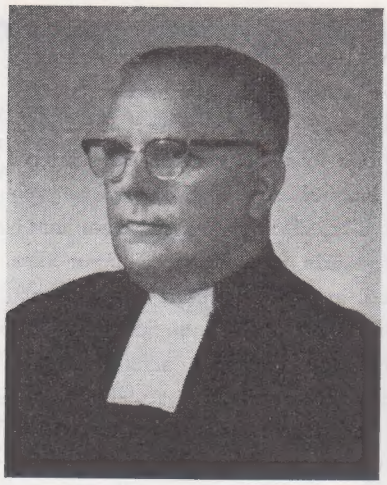

SYNTYMÄJUHLA

Tuli se taas... syntymäjuhla. Vaikka sanovat, ettei sellaista ole syntynytkään, ainakaan mitään yliluonnollista. Mene ja tiedä... Ainakin on syntymäjuhla saanut jälleen kaikki liikkeelle. Tammelan torillakin on koko joulunalusviikon ollut sellainen tungos, ettei miesmuistiin.. Lipeäkalaakin on jonotettu, varsinkin siinä, missä myydään sitä koivuntuhkassa ilotettua... samaa kuin Mäkiselläkin. Ja eräjärveläinen lanttuhaude, ja vesilahtelaisen joululimput, ja pälkäneläisen emännän rievät... kaikki ne ovat menneet kuin kuumille kiville. Ja aamuhämärissä kuuset ovat aavemaisina kävelleet tamperelaisten parvekkeille odottelemaan joulukoreitaan.. Täytyyhän sitä, näin syntymäjuhlana..

Kaikkia ne taas toohottavatkin... uskonnonopetusta pois kouluista ja kirkon demokratiaa muka ja muuta. Joku Nykänenkin kirjoitti, että se on pakkoa, kun 18 ikäisenä vasta saa erota kirkosta ja siihen saakka pitää kuunnella uskonnonopetusta. Valettahan se on. Ei kenenkään eronneen lapsen tarvitse uskontotunnilla olla, ei kansa- eikä oppikoulussa. Monet kyllä ovat. Uskonto on useimmille lapsille mieluisin aine. Ja rippikouluiässä monet, jotka isän mukana ovat joutuneet pois, tulevat takaisin. Ja eikö muut, suurin osa kansasta, saisi varata uskonnonopetusta lapsilleen.. Vai pitäisikö pienen vähemmistön mukaan tässäkin menetellä.

Mikähän hinku niillä on oikein uskontoa vastaan? Eikö niitten kaikki meiningit jemmaa Sanasta opittujen aatteitten kanssa? Niinhän ne m.m. sanoo, että naimattoman naisenkin pitäisi olla ihankuin naimisissakin. No, kukas niitä auttelisi? Jos joku vanhapoika, mikseivät menisi naimisiin. Perheenisäkö? — Sitähän ne kuulemma suosittelevat.. pitäisi vain tehdä sopimus kotona, ettei loukattaisi.. Siinä on jo kohta, joka ei jemmaa Sanan kanssa.. ja pelkäänpä pahoin, ettei monta sellaista sopimusta kotona syntyisi. Monta papin edessä tehtyä sellaista sensijaan on purkautunut, jos isä yritti, vaikka salaa...

niinkuin sen Mesiäisenkin... vaimo joutui hermojaan hoitamaan ja lapset panivat ihan ranttaliksi, kun isä rupesi sen lesken perässä viuhtoon... Eiväthän ne ole ajatelleetkaan kolmatta osapuolta kodissa, lapsia. Nehän herkimmin huomaavat vanhempiensa edesottamukset ja eniten vanhempiensa hairahduksista kärsivät... Ei ihminen kompleksia saa, vaikkei sillä olisikaan ihan samanlainen elämä kuin toisella.. Mutta jos elämästä häviää luottamuksen tuoma turvallisuus, se mikä on luonnollista reilun ja avoimen terveen elämän piirissä, niinkuin kotonakin pitäisi aina olla, silloin ihmisistä tulee juurettomia, hermostuneita, kompleksisia. Niitä aiheuttaa nykyään jo helposti alituinen kiire, kun ei ole yhteistä aikaa juuri lainkaan.. Mitä sitten, jos pitäisi yrittää elää yhdessä salaillen ja toisiaan kyräillen... Kyllä ne nämä vanhat periaatteet, ne joita Sanassa teroitetaan, sentään tuntuvat luotettavammilta... Ne esiaviollisetkin suhteet.. kuka toisten käyttämää mielellään ottaisi, ja jos niille kahdellekin on käynyt vahinko, niin sanovat jo sen aiheuttavan syyttelevää mieltä sitten kodissa, ja ilman omatta syyttään ennenaikojaan tullut saattaa joutua vanhempiensa tiedostamattoman vihan kohteeksi, ei toivotuksi lapseksi..... Taitavatkin nämä uudet aatteet nakertaa pohjaa kotiemme ja lastemme onnellisen tulevaisuuden alta.. Kyllä ne koetellut, Sanasta opitut, painavat vaakakupissa sentään paljon enemmän kuin ne uudet..

Kuules, Hilda.. Me menemmekin aamulla joulukirkkoon. — Mutta kun se on niin aikaisinkin.. Menemme me silti.. ei kengitetä tänä jouluna kukkoa — saisivat Pirjo ja Pekkakin tulla.. missäs ne ovat?.. Sanoivat menevänsä naapurin poikien kanssa Kalevankankaalle haudoilla käymään.. mummu oli vuosi sitten saateltu sinne.

Niin soitti herätyskello Hakalassa jouluaamuna samaan aikaan kuin töihin lähdettäessäkin. Hilda oli tosin noussut jo varemmin, ja kun Jussi vääntäytyi unisena vuoteestaan kellon soitua, tuli sieraimiin jo vahvan kahvin ja tuoreen nisusen tuoksu, eikä siinä kauan aikailtu, kun jo Jussi ja Hilda painuivat aamuhämäriin joulukirkkotielle..

"En ollut vielä syntynyt, Kun synnyit auttajaksi.
En armoas mä kysynyt, Kun tulit turvaajaksi.
En vielä ollut päällä maan, Kun riensit tänne maailmaan,
Aukaisit taivaan mulle..

Yö synkkä peitti silmäni, Vaan tulit, Jeesukseni,
Teit yöni selväks päiväksi Ja nousit valokseni.
Ah armas aurinkoiseni, Nyt valaise mun mieleni
Säteilläs kirkkahilla.."

Oli syntymäjuhla kirkossa. Oli siellä Pirjo ja Pekkakin.. näkyivät olleen toisella puolella kirkkoa. Ja Hakalan pariskuntakin oli saanut vielä istumapaikat penkin päässä.. Kun he joulukirkosta tungoksesta astuivat valkenevaan pakkaspäivään kotitielle, tuntui Jussista niinkuin se eilinen olisi ollut pahaa painajaisunta. Nyt tuntui niin hyvältä puhtaalta kaikki.. hanki ja ilma ja kaikki. Ja kun Hilda oli lämmittänyt aattoruokia, ja istuttiin pöydän ympärillä, lapsetkin ja Pirjon Kallekin ujosena, tuntui niin lämmittävältä ja hyvältä. Oli kodissa syntymäjuhla...
Syntymäjuhlan siunausta toivottaen

ERKKI KIVIRANTA

Tampellan työnjohtopäivä 21. 11. 1966

Perinteelliseen tapaan järjestettiin maanantaina marraskuun 21. päivänä juhlasalissamme Tampellan Työnjohtopäivän tilaisuus, johon oli kerääntynyt hyvin runsaasti kiinnostunutta työnjohtaja- ja insinöörikuntaa. Tilaisuuden avauksen suoritti toimitusjohtaja Johan Nykopp lausuen mm.:

"Kokemus työpaikoilla on vuosikymmenien aikana osoittanut, että työnjohtajien tulee hallita teknillisen ammattitaitonsa lisäksi monia muita asioita, joilla on tavalla tai toisella merkitystä hänen johtamistyössään, sillä meidän on aina muistettava, että työnjohtaja on tehtaan johdon edustaja työpaikalla. Tässä mielessä on teollisuuden piirissä kiinnitetty jo pitemmän aikaa vakavaa huomiota nimenomaan työnjohtajakoulutuksen tehostamiseen ja monipuolistamiseen.

Myöskin nämä Tampellan vuosittain järjestettävät työnjohtopäivien tilaisuudet on juuri tarkoitettu työnjohtajien tietouden lisäämiseen niissä kysymyksissä, joilla on joko välitön tai välillinen merkityksensä työnjohtotoiminnan kannalta katsottuna. Noin parinkymmenen vuoden ajan on Tampellassa järjestetty koulutus- ja tiedoitustoimintaa työnjohtajatehtävissä oleville, joskin ns. työnjohtajapäivät tulivat ohjelmaan virallisesti vasta v. 1950, mistä lähtien niitä on järjestetty joka vuosi säännöllisesti täällä Tampellassa. Aiheet on pyritty saamaan mahdollisimman ajankohtaisista ja työnjohtajia kulloinkin erikoisesti kiinnostavista kysymyksistä.

Tällä kertaa on tilaisuutemme ohjelmaan otettu yksinomaan työlainsäädäntöön ja sosiaalilainsäädäntöön liittyviä kysymyksiä. On tietysti tärkeätä, että työnjohtajat tuntevat mahdollisimman paljon näitä työelämään oleellisesti liittyviä uusia lakeja ja lain uudistuksia. Siksi olemmekin pyytäneet näistä asioista meille puhumaan mahdollisimman pätevät asiantuntijat, jotka jo jokapäiväisen tehtävänsä vuoksi joutuvat perusteellisesti perehtymään esilläoleviin kysymyksiin. Mieluisa tehtäväni onkin lausua illan esitelmöitsijämme varat. Pentti Tuomolan ja varat. Timo Laatusen tervetulleiksi työnjohtopäivämme esitelmätilaisuuteen.

Toivon, että tämä tilaisuus vastaisi tarkoitustaan ja saisimme mahdollisimman monipuolisen ja selvän kuvan siitä, mikä tulee olemaan teollisuuden osuus tulevaisuudessa suuria sosiaalisia uudistuksia toteutettaessa."

Illan ensimmäisen esitelmän piti varatuomari Pentti Tuomola 5-päiväisestä työviikosta. Hänen mielenkiintoisen ja aihetta monipuolisesti valaisevan esitelmänsä pääsisältö oli seuraavanlainen:

5-päiväisen taikka toista sanontaa käyttäen 40-tuntisen työviikon käytäntöönotto maassamme merkitsi suurisuuntaista ja monia vaikutuksia omaavaa työmarkkinapoliittista ja sosiaalista uudistusta. Sen ympärillä käyty keskustelu toi ajatuksen työajasta yhtenä tuotannon tekijänä uuteen valoon. Yleisesti ottaen oli asiasta käydyille keskusteluille leimaa antavaa reaalinen, tosiasioihin perustuva käsitys työajan muutosten merkityksestä tuotantotekijänä ja yksilön elämänrytmiin vaikuttavana tekijänä.

Aihetta "5-päiväinen työviikko" on mahdollista tarkastella useiltakin vaihtoehtoisilta näkökulmilta. Erään tällaisen näkökulman muodostaisi selostus työmarkkinain keskusjärjestöjen välisestä työajan lyhentämistä koskevasta sopimuksesta 30. 6. 1965 ja siihen liittyvästä esityksestä työaikalain eräiden määräysten muuttamiseksi samoin kuin selostus 40-tuntisen työviikon toteuttamisesta vuoden 1966 alussa voimaan tulleilla työehtosopimusmääräyksillä. Niinikään on mahdollista syventyä tarkastelemaan 40-tuntisen työviikon täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä ja niiden vaikutusta teollisuuden työaikaan. Seuraavassa on kuitenkin valittu tarkastelun lähtökohdaksi lähinnä periaatteellinen, teollisuustaloudellisesta ja työmarkkinapoliittisesta näkökulmasta tapahtuva yleisluontoinen tarkastelu.

Työaika teollisuustaloudellisena ja työmarkkinapoliittisena käsitteenä on varsin moniselitteinen. Viitattakoon tässä yhteydessä vain siihen, että samaan aikayksikköön, esim. tuntiin sisältyvä työmäärä samoin kuin tuotemäärä riippuu

Toimitusjohtaja Johan Nykopp piti tj.tilaisuuden avauspuheen.

Varatuomari Pentti Tuomola.

— toisaalta työintensiteetistä eli siitä ahkeruudesta ja täsmällisyydestä, jolla ko. työaika käytetään työn suoritukseen samoin kuin luonnollisesti suorittajan ammattipätevyydestä

— sekä toisaalta työn tuottavuudesta, joka olennaisesti riippuu työn koneellistamis- ja automatisointiasteesta. Käsite säännöllinen työaika muuttuu moniselitteisemmäksi aina, kun puhutaan tuntia pitemmästä työajasta. Päivittäinen, viikottainen ja vuosityöaikojen pituus voi vaihdella eri tapauksissa melkoisesti. Luotettavamman ja vertailukelpoisemman kuvan työajan pituudesta antaa epäilemättä kalenterivuoden työaika, jossa on huomioitu vuosittaisten vapaapäivien, vuosiloman ja niihin verrattavien tekijöiden vähentävä vaikutus kokonaistyöaikaan. Eri maiden työaikoja verrattaessa käytetäänkin yleensä perusteena säännöllistä vuosityötuntien määrää.

Eräänä työaikakäsitteeseen vaikuttavana tekijänä on ero säännöllisen työajan ja todellisen työajan välillä eli ylityön käytön laajuus samoin kuin tämän työn käytön aiheuttamat kustannukset. Monissa maissa ylityö aiheuttaa sen, että työaika pysyväisluontoisesti muodostuu olennaisesti pitemmäksi kuin säännöllinen työaika.

Työitä työajan pituuden kansainvälisiä vertailuja

Siirtyminen vapaaseen markkinatalouteen merkitsee luonnollisestikin sitä, että kunkin maan taloudelliseen kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä ei voida tarkastella yksinomaan tämän maan näkökulmasta, vaan kaikkia tuotantotekijöitä ja siten työaikaakin on tarkasteltava kansainvälisen yleiskuvan huomioon ottaen. Mitkään erilliset yleisestä kehityslinjasta poikkeavat suljettuun talousjärjestelmään kuuluvat ratkaisut eivät enää voi tulla kysymykseen. Alla olevasta asetelmasta ilmenee 13 maan vuosityötuntien määrä samoin kuin eräiden maiden tehtyjen työtuntien määrä työntekijää kohti vuodessa.

Maa	Tunteja viikossa	Tunteja vuodessa	Vapaapäivien tunteja	Vuosityötunteja	Tehtyjä työtunt./ työntek.
Norja	45	2340	207[1])	2133	43,1
Ruotsi	45	2340	217[1])	2123	43,1
Tanska	45	2340	198[1])	2142	(45,0)
Suomi	45	2340	250[1])	2090	44,3
Englanti	42 (44-46)	2184	126	2058	45,6
Sveitsi	46 (44-48)	2392	153	2239	45,9
Itävalta	45	2340	203	2137	43,1
Länsi-Saksa	44	2288	176	2112	43,5
Hollanti	46	2392	146	2246	
Belgia	45	2340	143 - 150	2197 - 2190	
Ranska	45 (40)	2340 (2080)	172 (154)	2168 (1926)	45,6
Yhdysvallat	40	2080	120	1960	38,9
Kanada	42	2184	133	2051	

[1]) = Vapaiden juhla-aattojen vaikutus mukaan luettuna.

Tilastossa olevat luvut ovat osittain vuodelta 1964 ja osittain vuodelta 1965. On siis huomattava, että Suomen työaika on ennen vuoden 1966 työaikalyhennystä vallinneen työajan perusteella laskettu.

Euroopan maista on vuosityötuntien lukumäärä pienempi kuin Suomessa ainoastaan Englannissa ja osittain Ranskassa. Kaikissa muissa Euroopan maissa vuosityötuntien lukumäärä oli jo tällöin suurempi kuin meillä. Kanadassa ja Yhdysvalloissa oli molemmissa vuosityötuntien määrä pienempi kuin Suomessa.

Viimeisestä sarakkeesta eli tehtyjen työtuntien keskimääräisestä lukumäärästä työntekijää kohti viikossa ilmenee, että keskimääräinen todellinen työaika Sveitsissä, Englannissa, Ranskassa ja Tanskassa on pitempi kuin Suomessa ennen työajan lyhentämistä vuonna 1966. Itävallassa, Ruotsissa, Norjassa ja Länsi-Saksassa tehtyjen työtuntien lukumäärä on lyhyempi kuin Suomessa, mutta vastapainona vuosiloma lyhyempi kuin meillä.

Suomessa vuonna 1966 käytäntöönotettu työajan lyhennysjärjestelmä ja sen perusteet

1950-luvun lopussa toteutettiin viikottaisen työajan lyhentäminen asteettain siirtymällä 47-tuntisesta työviikosta 45-tuntiseen lauantain työajan lyhentyessä 2 tunnilla. Lokakuussa 1960 asetettiin komitea tutkimaan 40-tuntisen työviikon toteuttamismahdollisuuksia. Tämän

Vertaileva taulukko

keskusjärjestöjen välisen komitean työ ei kuitenkaan silloisissa oloissa johtanut tulokseen. Seuraavan vaiheen työajan lyhentämiseen tähtäävissä tapauksissa muodosti kansainvälisen työjärjestön vuonna 1962 melko varovaiseen muotoon laadittu suositus työajan lyhentämisestä. Valtakunnan työriitojen sovittelija sisällytti vuoden 1964 työehtosopimuksia koskevaan sovitteluehdotukseensa lausuman, joka koski 40-tuntisen työviikon käytäntöönottamista. Tätä sovitteluehdotusta ei muodollisesti hyväksytty eikä mainittu lausuma siten tullut oikeudellisesti sitovaksi, mutta sillä oli tosiasiallisesti oma vaikutuksensa myöhemmin käydyille neuvotteluille. Työmarkkinain keskusjärjestöjen välillä päästiin 30. 6. 1965 sopimukseen 40-tuntisen työviikon käytäntöönotosta samoin kuin valtioneuvostolle jätettävästä ehdotuksesta työaikalain eräiden määräysten muuttamiseksi. Nämä työaikalain muutokset astuivat voimaan 1. 1. 1966 ja työajan lyhennys toteutettiin yleensä vuoden 1966 alkupuolella voimaan tulleilla työehtosopimuksilla.

Huomioon ottaen meidän vuosityöaikamme lyhyyden kansainvälisesti mitattuna jo ennen sovittuja lyhentämistoimenpiteitä ja rajoitetut mahdollisuutemme tuottavuuden kohottamiseen, oli välttämätöntä ottaa työajan lyhentämisessä lähtökohdaksi teollisuutemme kilpailukyvyn säilyttämisen mahdollisimman korkeana työajan supistamistoimenpiteiden jälkeenkin. Tässä mielessä otettiin supistustoimenpiteiden lähtökohdaksi seuraavat näkökohdat:

1) Työajan tulisi todella olla keskimäärin 40 tuntia viikossa tai ei ainakaan muodostua olennaisesti tätä alemmaksi.

2) Lyhennettyä työaikaa tulee voida käyttää mahdollisimman tehokkaasti tuotannollisiin tarkoituksiin.

40 tunnin työviikko on toteutettu käytännössä yleensä 5-päiväisenä työviikkona lauantain ollessa vapaapäivä. Kun vuoden 52:sta lauantaista vähennetään keskimäärin 3 lauantaiksi sattuvaa viikkopyhää ja 4 vuosilomalauantaita eli yhteensä 7, jää vapaiden lauantaiden lukumääräksi 45. Kun niillä viikoilla, joilla on viikkopyhä, lauantai on työpäivä, vähentää tämä vapaiden lauantaipäivien määrän 37:ään, mutta toisaalta 2 muuksi kuin lauantaiksi sattuvaa vapaata aattopäivää lisäävät vapaiden päivien

lukumäärän 39:ään. Kun vuosilomapäivien määrä on keskimäärin 22—23 vapaata arkipäivää, voidaan todeta, että vapaa-aika vuodessa runsaasti kaksinkertaistuu ja vapaapäivien lukumäärä muodostuu n. 14 %:ksi kokonaistyöajasta.

Edellä esitetyn lisäksi on pyritty vähentämään 40-tuntisen työajan vaikutuksia kokonaistyöaikaan määrittelemällä työajan pituudeksi kaikkina työpäivinä 8 tuntia ts. poistamalla nk. aattotyöajat.

Kysymys työajan tehokkaasta käytöstä tuotannollisiin tarkoituksiin pyrittiin ratkaisemaan muuttamalla vanhaa, kankeaa ja yksityiskohtaisia säännöksiä sisältävää työaikalakia. Toinen samaan päämäärään tähtäävä toimenpide oli sellaisten työaikamääräysten poistaminen, jotka rajoittavat työajan tehokasta käyttöä. Näihin kuului mm. pesutauot.

Edellä olevan lisäksi työajan lyhennyksen aiheuttamien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi päädyttiin asteettain tapahtuvaan työajan lyhentämiseen.

Eräitä näkökohtia 40-tuntisen työviikon vaikutuksesta

40-tuntisen työajan vaikutusta voidaan tarkastella työntekijän, talouselämän ja yhteiskunnan kannalta.

Yksilön kannalta uudistus merkitsee vapaiden arkipäivien lukumäärän lisääntymistä vuodessa yli kaksinkertaiseksi ja yleensä kaksipäiväisten viikonloppujen käytäntöön tuloa. Tämä tuo lisättyä aikaa harrastuksille ja opiskelulle. On kuitenkin aihetta olettaa, että kokonaisuutena ottaen yhteiskuntamme ei ole valmistautunut tarkoituksenmukaisella tavalla käyttämään hyväkseen pidennettyä vapaa-aikaa. Elämänmuotomme tulee lähivuosina kokemaan varmasti melkoisia muutoksia.

Teollisuuden kannalta on lähtökohtana pidettävä toisaalta työvoiman lyhentynyttä työaikaa ja toisaalta koneiden pidempää käyntiaikaa. Kansantaloudellista kaavaa hyväksikäyttäen syntynyt tilanne voidaan ilmaista seuraavasti:

Kokonaistuotanto = työpanos × tuottavuus.

Kokonaistuotannon pysyttäminen muuttumattomana merkitsee näin ollen työpanoksen lisäämistä eli työajan lyhentyessä työvoiman lisäämistä, mikä puolestaan merkitsee välittömien ja välillisten palkkakustannusten nousua. Tätä voidaan välttää korottamalla toista tekijää eli tuottavuutta samoin kuin suorittamalla korotus molemmissa kokonaistuotantoon vaikuttavissa tekijöissä. Tuottavuuden korottamista tarkoittava rationalisointitoiminta merkitsee yleensä pääomatarvetta ja siten pääomakustannusten nousua.

Automatisointi- ja koneellistamisasteen nousu ja tuotannon muuttuminen entistä pääomavaltaisemmaksi merkitsee välttämättömyyttä pidentää koneiden käyntiaikaa työajan lyhentämisestä huolimatta ja johtaa siten ilmeisesti lisääntyvään vuorotyön käyttöön ja nk. vuorottelutyövoiman käyttämiseen.

Lyhennetyn työviikon yleisluontoista vaikutusta tuotantokustannuksiin ei ilmeisesti voida numeroilla ilmaista. Tuloshan riippuu monista muuttujista, joista nyt käsiteltävää aihetta ajatellen todettakoon vielä työvoiman määrässä ja työvoimakustannuksissa tapahtuvat muutokset sekä toisaalta ratkaisujen rakentaminen eriasteisten rationalisointitoimenpiteiden varaan.

Kun vuosityötuntimäärä vuonna 1970 maassamme ilmeisesti tulee olemaan n. 2006 eli tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen mukaan selvästi lyhyempi kuin mainittuna aikana missään muussa Euroopan teollisuusmaassa, on luonnollista, että tämän työajan tehokas käyttö tuotannollisiin tarkoituksiin ja tuottavuuden kohottaminen muodostavat erään olennaisen tekijän kansainvälistä kilpailukykyämme ajatellen.

Yhteiskunnan osalta voidaan todeta, että tapahtuva kehitys on todennäköisesti omiaan helpottamaan työllisyystilannetta edellä mainitusta lisätyövoimatarpeesta johtuen. Vaikutus jää olennaisesti riippumaan rationalisointitoimenpiteiden tehokkuudesta. Todettakoon toisaalta, että meillä on ilmeisesti 1970-luvulla ainakin maan eteläosissa työvoimapula, joka voi nimenomaan ammattitaitoisen työvoiman osalta aiheuttaa vaikeuksia lisätyövoiman saannille. Yhteiskunnan kannalta merkitsee tapahtunut uudistus myös puuttumista sellaisiin kysymyksiin kuin liikkeiden aukioloaikaan ja koululaitoksen työskentelyaikaan.

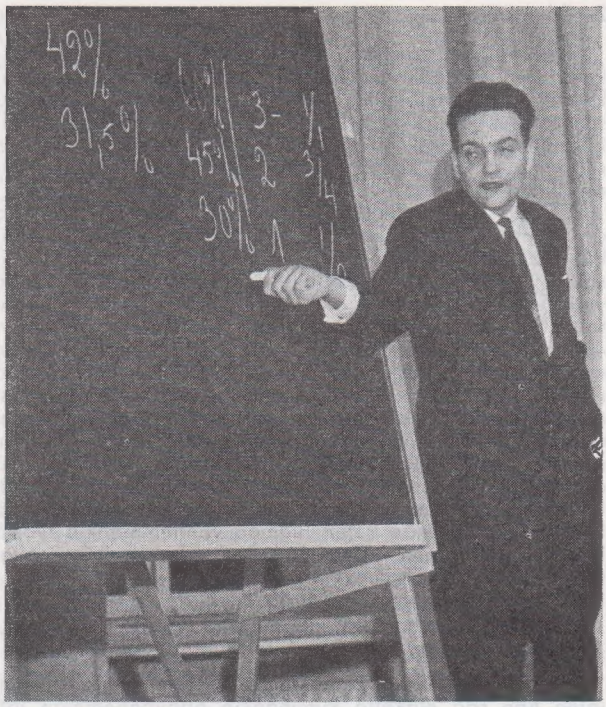

Varatuomari Timo Laatunen esitelmöimässä.

Varatuomari Timo Laatunen puolestaan valotti maamme viimeaikaista sosiaalilainsäädäntöä sangen mukaansatempaavalla ja havainnollisella tavalla. Aiheen ajankohtaisuuden vuoksi julkaisemme hänen esitelmänsä lähes kokonaisuudessaan.

"Eräitä sosiaalisen lainsäädännön muutoksia:

I. TYÖELÄKELAKEIHIN LIITTYVÄ PERHE-ELÄKE

Merkittävin viime aikojen uudistus on epäilemättä työeläkelakeihin (TEL ja LEL) liittyvän perhe-eläkkeen toteuttaminen. Työmarkkinain keskusjärjestöt sopivat viime helmikuussa työehtosopimusratkaisun yhteydessä muun muassa siitä, että työeläkelakien piiriin otettaisiin perhe-eläke jos mahdollista jo vuoden 1967 alusta alkaen. Eläketurvakeskuksessa ryhdyttiin heti tämän jälkeen valmistelutoimenpiteisiin ja kesäkuussa valmistelut olivat niin pitkällä, että perhe-eläkejärjestelmän yksityiskohdista voitiin järjestöjen kesken sopia. Hallitus antoi kesäkuun lopulla lakiesityksen eläketurvakeskuksen ehdottamassa muodossa. Eduskunnassa lakiesitys on nyt lopullisesti hyväksytty muuttumattomana, ja perhe-eläke tulee voimaan 1. 1. 1967.

1. Perhe-eläkejärjestelmän laajuus

Perhe-eläke liitetään sekä työntekijäin eläkelakiin (TEL) että lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin (LEL) niissä jo olevien vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeiden lisäksi. Perhe-eläketurvan piiriin tulevat siten kuulumaan periaatteessa kaikki työsuhteessa olevat henkilöt. Uudet lainsäännökset tulevat voimaan 1. 1. 1967 eikä niillä, kuten ei lailla yleensäkään, ole taannehtivaa vaikutusta. Siten perhe-eläkettä maksetaan 1. 1. 1967 tai sen jälkeen sattuvissa kuolemantapauksissa mutta ei silloin, kun kuolemantapaus on sattunut jo ennen lain voimaantuloa.

Työntekijää, jonka jälkeen perhe-eläkettä maksetaan, kutsutaan edunjättäjäksi. Omaista, joka on perhe-eläkkeen saamiseen oikeutettu, kutsutaan edunsaajaksi.

2. Edunsaajat

Perhe-eläke käsittää leskeneläkkeen ja lapseneläkkeen. Ainoastaan naispuolinen leski on eläkkeeseen oikeutettu. Leskeneläkettä maksetaan siten vain miespuolisen työntekijän jälkeen. Lapseneläkettä sitä vastoin suoritetaan sekä mies- että naispuolisen työntekijän jälkeen riippumatta siitä, kumpi puolisoista on ollut perheen pääasiallinen huoltaja.

Ehtona leskeneläkkeen saamiseksi on, että avioliitto on solmittu ennen kuin edunjättäjä (mies) täytti vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän (65 vuotta). Lisäksi vaaditaan, että edunjättäjältä on jäänyt ainakin yksi perhe-eläkkeeseen oikeutettu lapsi taikka vaihtoehtoisesti että leski oli edunjättäjän kuollessa jo täyttänyt 40 vuotta ja avioliitto jatkunut vähintään 3 vuotta. Tämän mukaisesti saa leski iästään ja avioliiton kestoajasta riippumatta aina eläkettä, jos perheessä on edes yksi alle 18-vuotias lapsi. Ellei perheessä ole lapsia tai lapset ovat ylittäneet eläkkeen saamiseen oikeuttavan ikärajan, suoritetaan leskelle eläkettä vain, jos hän täyttää edellä mainitut 40 ikävuoden ja 3 avioliittovuoden vaatimukset. Nuoren lapsettoman lesken on katsottu voivan päästä työelämään mukaan kuten hieman vanhemmankin työstä lyhyen aikaa poissa olleen lesken, jos he ylipäänsä ovat työstään avioliittonsa takia edes luopuneet.

Eläkkeeseen oikeutettuja lapsia ovat

— oma lapsi, olipa edunjättäjänä isä tai äiti; lapset saavat siten eläkettä kummankin vanhempansa jälkeen

— ottolapsi, joka rinnastetaan täysin omiin lapsiin, joten hän saa eläkettä kummankin ottovanhemman jälkeen; sitä vastoin todellisten vanhempiensa jälkeen hän ei enää lapseksioton jälkeen saa eläkettä

— sellainen lesken lapsi, joka on otettu yhteisessä kodissa elätettäväksi tai jonka elatukseen molemmat puolisot muutoin ovat yhdessä osallistuneet; tällä perusteella eläkettä maksetaan kuitenkin vain miehen jälkeen

— sellainen avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi, jonka mies on tunnustanut tai johon nähden hänen elatusvelvollisuutensa on sopimuksessa tai tuomiolla todettu; äidin jälkeen avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi saa ilman muuta eläkettä, elatusvelvollisen miehen jälkeen vain yllä mainituin ehdoin.

Lapseneläkettä saavat vain alle 18-vuotiaat lapset. Tätä vanhemmat lapset saavat eläkettä vain eräissä poikkeustapauksissa työkyvyttömyyden takia.

3. Perhe-eläkkeen alkaminen ja päättyminen

Perhe-eläkettä aletaan maksaa edunjättäjän kuolemaa seuraavan kuukauden alusta. Jos hakeminen on viivästynyt, ei eläkettä kuitenkaan ilman erityistä syytä makseta taannehtivasti vuotta pitemmältä ajalta. Leskeneläke päättyy lesken kuollessa tai solmiessa uuden avioliiton. Viimeksi mainitussa tapauksessa hän kuitenkin saa kertasuorituksena määrän, joka vastaa yksinäisen lesken kahden vuoden eläkettä. Lapseneläke taas päättyy lapsen täyttäessä 18 vuotta. Jos hän kuitenkin silloin on täysin työkyvytön, eläkettä maksetaan niin kauan kuin työkyvyttömyys yhdenjaksoisesti kestää.

Eläkkeen päättyminen ratkaistaan kunkin eläkkeensaajan osalta erikseen. Niinpä lesken mennessä uuteen avioliittoon jatkuvat lapseneläkkeet, ja ainoan lapsen täyttäessä 18 vuotta ja lapseneläkkeen siten lakatessa jatkuu leskeneläke.

4. Perhe-eläkkeen määrä

Perhe-eläkkeen määrä on kytketty edunjättäjän oman vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeen määrään. Ellei hän vielä eläkettä saanut, on ratkaisevaa sen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen määrä, jonka hän olisi saanut jos olisi kuolinhetkellään tullut täysin työkyvyttömäksi. Jos edunjättäjän työeläkettä on vähennetty sen takia, että hän saa eläkettä myös tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain ja eräiden muiden lakien nojalla, ei tällainen vähennys kuitenkaan vaikuta perhe-eläkkeeseen. Toisaalta ei myöskään se korotus, joka maksetaan vanhuuseläkkeeseen, jos eläkkeellelähtöä siirretään, korota perhe-eläkettä. Perhe-eläkkeet on kytketty ansiotasoindeksiin samalla tavoin kuin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet.

Täysi perhe-eläke on yhtä suuri kuin edunjättäjän oma eläke. Ehtona täyden perhe-eläkkeen saamiseen on, että edunsaajia on ainakin kolme (esimerkiksi vaimo ja kaksi alle 18-vuotiasta lasta). Jos edunsaajia on vain kaksi, on perhe-eläke 3/4 täydestä määrästä, ja jos edunsaajia on vain yksi, perhe-eläke on 1/2 täydestä perhe-eläkkeestä.

Edellä mainitun säännön valaisemiseksi otettakoon esimerkki. Jos 25 vuotias työntekijä, jonka työsuhde on jatkunut 2 vuotta, kuolee ja jättää jälkeensä 25-vuotiaan lesken sekä 1- ja 3-vuotiaat lapset, olisi miehen oma työkyvyttömyyseläke kuolinhetkellä ollut 42 % palkasta. Kun edunsaajia on nyt kolme, saa perhe tuon määrän kokonaan. Jos lapsia olisi ollut vain yksi, olisi perheeläke ollut määrältään 3/4×42 % eli 31,5 % miehen palkasta. Jos avioliitto olisi ollut lapseton, ei leski saisi eläkettä, koska hän on alle 40-vuotias.

Perhe-eläke jakaantuu lesken ja lasten kesken siten, että lesken osuus on koko perhe-eläkkeestä kaksi osaa ja kunkin lapsen osuus yksi osa. Edellä mainitussa esimerkissä saisi leski siten eläkkeestä puolet ja kumpikin lapsi neljänneksen.

Jos edunjättäjän kuoleman takia maksetaan perheenjäsenille eläkettä myös tapaturmavakuutuslain, liikennevakuutuslain tai eräiden muiden lakien nojalla, saavat nämä eläkkeet sekä TEL:n ja LEL:n mukainen perhe-eläke nousta yhteensä vain tiettyyn rajamäärään asti. Sitä vastoin vapaaehtoiset perhe-eläkkeet tai jälkeen jääneiden perheenjäsenten itsensä saamat kansaneläkkeet tai työeläkkeet eivät perhe-eläkettä pienennä. Edellä mainittu rajamäärä on

— 60 % edunjättäjän palkasta, jos edunsaajia on vähintään kolme (esimerkiksi vaimo ja kaksi lasta),

— 45 % edunjättäjän palkasta, jos edunsaajia on kaksi, ja

— 30 % edunjättäjän palkasta, jos edunsaajia on yksi.

5. Perhe-eläkkeen rahoittaminen

Kuten muutkin työeläkelakien mukaiset etuudet kustantaa työnantaja yksin myös perhe-eläkkeen. Alkuaikoina perhe-eläkkeen rahoittamiseen käytetään vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeitä varten kerättyjä varoja. Myöhemmin työeläkemaksua korotetaan asteittain nykyiseltä 5 %:n tasolta liki 10 %:iin palkkojen määrästä. Työnantajan eläkevakuutusmaksu tulee siten ajan mittaan kaksinkertaistumaan.

II. SAIRAUSVAKUUTUKSEN TOINEN TOTEUTUSVAIHE

Sairausvakuutuslaki (SVL) tuli voimaan 1. 9. 1964. Siinä vaiheessa ei kuitenkaan vielä alettu maksaa kaikkia etuuksia täysimääräisinä. Tarkoituksena nimittäin oli saattaa laki voimaan kahdessa vaiheessa kustannusten jaksottamiseksi pitemmälle ajalle. Toinen toteuttamisvaihe alkaa 1. 1. 1967 lukien.

1. Päivärahakorotus

Kuluneena syksynä on sairausvakuutuksen piirissä jo ehtinyt tapahtua se muutos, että pienin maksettava päiväraha nousi valtioneuvoston päätöksellä 4 mk:sta 5,20 mk:aan. Vastaavasti suurin päiväraha nousi 22,50 mk:sta 29,25 mk:aan. Tämä SVL:n toisesta toteuttamisvaiheesta riippumaton muutos tuli voimaan 1. 11. 1966. Nykyisin määräytyy päiväraha siten, että

— tulojen puuttuessa tai ollessa alle 3.465 mk vuodessa on päivärahan määrä 5,20 mk,

— tulojen ollessa 3.466—19.500 mk vuodessa on päivärahan määrä 1,5 promillea (eli 0,15 %) vuositulon määrästä, ja

— tulon ylittäessä 19.500 on päivärahan määrä 29,25 markkaa.

Huoltovelvollisuudesta riippuen tulee päivärahaan lisäksi huoltajanlisää.

2. Karenssiaika lyhenee ja lääkärinpalkkiot korvataan

Ensi vuoden alusta alkavan toisen toteutusvaiheen ansiosta lyhenee päivärahan saamiseksi vaadittu ns. odotus- eli karenssiaika 14 arkipäivästä 7 arkipäivään. Päivärahaa maksetaan siten vastedes niissä sairaustapauksissa, jotka kestävät hieman yli viikon. Samaan aikaan alkaa lääkärinpalkkioiden korvaaminen. Lääkärinhoitona korvataan paitsi varsinainen hoito myös sairauden toteamiseksi tai hoidon määräämiseksi tarvittava tutkimus sekä sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien hakemista varten tarvittava lääkärintodistus.

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 %, jos se on sosiaaliministeriön vahvistaman taksan mukainen tai sitä pienempi. Jos palkkio on vahvistettua taksaa korkeampi, korvataan vain 60 % taksan mukaisesta palkkiosta. Vakuutettu voi valita vapaasti sen lääkärin, jota hän käyttää, mutta jos hän saman sairaustapauksen vuoksi ilman hyväksyttävää syytä kääntyy toisen lääkärin puoleen, ei tälle maksetusta palkkiosta makseta korvausta.

Sosiaaliministeriö vahvistaa lääkärinpalkkioiden korvaamista varten yleistaksan ja erikoistaksan. Lääkärinpalkkio korvataan aina yleistaksan mukaan, paitsi jos hoidon on antanut erikoislääkärin oikeudet saanut lääkäri ja hoito on kuulunut hänen erikoisalaansa.

3. Sairausvakuutusmaksu nousee

Samaan aikaan kun sairausvakuutuksesta korvattavia etuuksia korotetaan, nousevat myös sairausvakuutusmaksut. Lakia säädettäessä vahvistettiin vakuutettujen maksun määräksi ensimmäisessä vaiheessa 0,5 % tulosta ja toisessa vaiheessa 1 % tuloista. Vastaavasti työnantajan osuuden suuruudeksi määrättiin 0,5 % ja 1 % palkkojen määrästä. Vakuutettujen maksua korotettiin sittemmin 0,75 %:ksi tulosta. Sairausvakuutuslain mukaan vakuutettujen maksu nousee siten varmuudella ensi vuodenvaihteessa 1 %:iin ja samalle tasolle nousee myös työnantajan sairausvakuutusmaksu. Eduskunta kuitenkin hyväksynee hallituksen budjetin yhteydessä tekemän esityksen, jonka mukaan kumpaakin maksua korotettaisiin ensi vuoden alusta 1,25 %:ksi. Valtio on siten kaiken aikaa pienentänyt sitä osuutta, mikä sen taholta luvattiin sairausvakuutuslakia säädettäessä maksaa.

III. UUDEN ASUNTOTUOTANTOLAIN PÄÄKOHDAT

1. Nykyinen tilanne

Ns. Arava-lainsäädäntö on perustunut alunperin maaliskuussa 1949 annettuun lakiin ja sittemmin joulukuussa 1953 annettuun asuntotuotantolakiin. Lain toimeenpanosta on huolehtinut 17 vuotta sitten perustettu **asuntotuotantotoimikunta** eli, kuten se paremmin tunnetaan, **Arava.** Aravan toimipiiriin ovat kuuluneet vain väestökeskukset varsinaisen maaseudun jäädessä asuntotuotannonkin osalta asutushallituksen piiriin.

Aravan toiminnan pääperiaatteena on ollut asuntotuotannon lisääminen ja asumistason parantaminen lisäämällä asuntojen tilavuutta. Halpakorkoisten asuntolainojen avulla Arava on pyrkinyt pitämään asumiskustannuksia kohtuullisina. Vuoden 1965 rakennusohjelmaa varten myönnettiin Aravan toimesta lainoja 124,3 milj. markkaa. Kerrostalojen osuus oli siitä 97,5 milj. markkaa ja omakotitalojen osuus 26,8 milj. markkaa. Aravalainojen osuus oli lainaa saaneissa kerrostaloissa keskimäärin 33,9 % ja omakotitaloissa 31,7 % rakennuskustannuksista. Keskimääräinen huoneistoala oli kerrostaloissa 59,2 m² ja omakotitaloissa 87,2 m² asuntoa kohti.

2. Uusi asuntotuotantolaki

Juuri ennen viime eduskuntavaaleja hyväksytty uusi asuntotuotantolaki pyrkii saattamaan tilapäispohjalla tähän asti olleen Arava-toiminnan pysyväiselle pohjalle. Tilapäisen asuntotuotantotoimikunnan sijaan perustetaan uusi keskushallitus, **asuntohallitus,** jonka tehtävänä on muun muassa valtakunnallisen asuntotuotannon kokonaisohjelman laatiminen ja asuntotuotantolain toteuttaminen. Asuntohallitukseksi Arava muuttui 1. 12. 1966 lukien. Myös varsinaisen maaseudun asuntotuotanto kuuluu asuntohallitukselle. Asutushallitukselle jää vain maa- ja metsätalouteen liittyvien asuntojen rahoittaminen.

Uusi laki tulee periaatteessa voimaan 1. 1. 1967. Ensi vuoden lainat myönnetään kuitenkin vielä vanhan lain pohjalla ja eräissä muissakin suhteissa joudutaan toistaiseksi soveltamaan entisiä periaatteita. Uuden lain soveltamisen kannalta tarvittavaa asetusta ei tähän mennessä ole vielä annettu. Valtion tulo- ja menoarvioon on varattu asuntotuotantomääräraha kuitenkin vuotta 1967 varten jo uuden lain säätämällä tavalla korotettuna.

3. Pitkän ajan ohjelmat

Uutta lakia säädettäessä on edellytetty, että kymmenvuotiskautena 1967—1976 tuotettaisiin puoli miljoonaa uutta asuntoa. Sen toteuttamiseksi laaditaan valtakunnallinen asuntotuotannon kokonaisohjelma ja kunakin kymmenvuotiskauden vuotena budjettiin varataan asuntotuotannon rahoittamista varten vähintään 150 milj. markan määräraha. Pyrkimystä asuntojen pinta-alan korottamiseen kuvaa se, että entisen lain mukaan aravakelpoisen huoneiston pinta-ala sai olla enintään 100 m², uuden mukaan 120 m². Ohjelman laatimisessa on myös kunnilla osuutensa. Kaupungin, kauppalan ja vähintään 10 000 asukkaan maalaiskunnan tulee hyväksyä viisivuotiskaudeksi kerrallaan erityinen asuntotuotanto-ohjelma, joka tarkistetaan vuosittain.

4. Lainojen hakeminen

Vanhan lain mukaan kerrostalolainat haettiin suoraan Aravalta, kun taas omakotilainahakemukset menivät Aravalle kuntien välityksellä kunnan liittäessä mukaan tärkeysjärjestystä koskevan lausuntonsa. Uuden lain mukaisesta hakumenettelystä ei vielä voida varmuudella sanoa paljoakaan, koskei toimeenpanoasetusta ole annettu. Päälinjat tulevat kuitenkin olemaan seuraavat.

Vuokratalon ja asunto-osuuskuntatalon rakentamiseen myöntää lainan asuntohallitus. Asunto-osakkeen hankkimiseksi asunto-osakeyhtiötalosta tarvittavan asuntolainan sekä omakotitalon rakentamista varten pyydetyn lainan myöntää joko asuntohallitus taikka kunta, Postisäästöpankki, liike- tai säästöpankki, osuuskassa tai Suomen Hypoteekkiyhdistys. Nähtäväksi jää, miten työnjako tässä suhteessa järjestyy.

5. Lainoituksen kohteet

Tähän asti aravalainat ovat olleet kerrostalojen osalta talokohtaisia lainoja ja omakotitalojen osalta talo- ja henkilökohtaisia. Uudella lailla muutettiin järjestelmää erittäin tuntuvasti siirtymällä asunto-osakeyhtiötalojen osalta henkilökohtaisiin lainoihin.

Asunto- ynnä muita lainoja ja takauksia myönnettäessä kiinnitetään huomiota paikallisiin olosuhteisiin, rakennusteknillisiin ja -taloudellisiin näkökohtiin sekä asuntoon tulevien henkilöllisiin ominaisuuksiin. Paikkakunnan asuntovajaus, asumistiheys, väestön määrä ja sen muutokset sekä asuntojen uusimistarve vaikuttavat lainojen ja takausten jakautumiseen eri paikkakuntien kesken. Tuetun asuinrakennuksen tulee olla sosiaalisesti tarkoituksenmukainen sekä hankinta- ja asumiskustannuksiltaan kohtuullinen. Asunnon huoneisto-ala ei saa ylittää 120 m². Henkilön, joka tai jonka asuma talo lainan tai takauksen saa, tulee täyttää tietyt ehdot. Tukemisen on oltava sosiaalisesti tarkoituksenmukaista ja taloudellisesti tarpeellista.

Vuokratalot ja asunto-osuuskunnat

Vuokrataloihin, jotka ovat pääasiassa kuntien rakennuttamia vähävaraisille henkilöille tai perheille tarkoitettuja asuintaloja, ja asunto-osuuskunnan muodossa rakennettaviin taloihin lainat myönnetään edelleen talokohtaisesti. Lainan määrä on enintään 60 % hyväksytystä hankinta-arvosta. Vakuutena on kiinnitys kiinteistöön.

Asunto-osakeyhtiöt

Kolmen vuoden siirtymisajalla siirrytään talokohtaisista lainoista henkilökohtaisiin lainoihin. Lainoja ei sen jälkeen enää myönnetä asunto-osakeyhtiöille vaan sopiviksi katsotuille henkilöille asunto-osakkeen ostamiseksi rakenteilla olevasta tai vastavalmistuneesta asunto-osakeyhtiötalosta. Samassa talossa voi siten vastedes olla aravalainaa saaneita ja sitä saamattomia osakkaita. Jotta estettäisiin keinottelua henkilökohtaisin asuntolainoin saaduilla asunto-osakkeilla, on osakkeiden myyntimahdollisuuksia jäljempänä mainitulla tavalla rajoitettu. Lainan määrä on enintään 40 % huoneiston hyväksytystä hankinta-arvosta. Vakuutena ovat lainan myöntäjälle pantiksi annetut asunto-osakkeet.

Omakotitalot

Omakotitalojen osalta lainoitus pysyy lähes ennallaan. Aravakelpoisten talojen pinta-ala nousee kuitenkin 100 m²:stä 120 m²:iin. Laina on sekä talo- että henkilökohtainen, sen määrä on enintään 40 % hyväksytystä hankinta-arvosta ja vakuutena on kiinnitys kiinteistöön.

6. Muut lainat

Eräissä tapauksissa voidaan antaa varsinaisia asuntolainoja täydentäviä erityisiä lainoja. **Rakennusaikaisena lainana** asuntohallitus voi eräin ehdoin myöntää lainaa enintään 40 % hyväksytystä hankinta-arvosta. Vuokra- ja asunto-osakekuntatalon rakentamiseen voidaan asuntolainan lisäksi myöntää **ensisijaista lainaa** enintään 30 % hyväksytystä hankinta-arvosta. Omakotitalon tai asunto-osakkeen hankintaa varten voidaan asuntolainan lisäksi myöntää **lisälainaa** enintään 25 % hankinta-arvosta.

7. Korkokanta

Vuokratalon ja asunto-osuuskuntatalon rakentamiseen myönnetyn asuntolainan korko on ensimmäisten viiden vuoden aikana 1 % ja sen jälkeen 3 % vuodessa. Omakotitalon ja asunto-osakkeen hankkimiseksi myönnetyn asuntolainan korko on 3 % vuodessa. Valtioneuvostolle on kuitenkin annettu valta asumiskustannusten tasoittamiseksi eri aikoina valmistuneissa taloissa korottaa lainojen korkoa enintään siihen tasoon asti, mikä asuntotarkoituksiin myönnetystä ensisijaisesta lainasta yleisesti peritään. Tämä merkitsee sitä, että valtioneuvosto voi nykyisten olosuhteiden vallitessa nostaa koron aina 7 ¼ %:iin asti.

8. Laina-aika

Vuokratalon ja asunto-osuuskuntatalon rakentamiseen myönnetyn lainan takaisinmaksuaika on enintään 45 vuotta, omakotitalolainan, asunto-osakelainan ja ensisijaisen lainan enintään 25 vuotta. Lisälainan maksuaika on enintään 15 vuotta, ja rakennusaikaisen lainan enintään 3 vuotta. Lainan lyhennykset voidaan järjestää niin, että ne ovat aluksi pienempiä kasvaen loppua kohti.

Kun voimaanpanoasetusta ei vielä ole annettu, ei ole mahdollista esittää tarkkoja tietoja takaisinmaksusta. Omakotilainan ja asunto-osakelainan periminen aloitetaan lain mukaan viimeistään yhdeksäntenä lainavuotena ja periminen tapahtuu sen jälkeen viiden vuoden aikana, jollei asuntohallitus myönnä lisäaikaa. Lykkäystä voidaan myöntää enintään niin pitkään, että koko laina tulee perityksi 25 vuoden kuluessa. Todettakoon, että jos periminen aloitettaisiin 9. vuodesta, on laina-aika 14 vuotta.

9. Luovutusrajoitus

Asunto-osake tai rakennus, johon on saatu asuntolainaa asuntohallitukselta, saadaan luovuttaa ainoastaan asuntohallituksen hyväksymien perusteiden mukaan lasketusta hinnasta kunnan nimeämälle ja asuntohallituksen hyväksymälle ostajalle ja tällöinkin vain sillä ehdolla, että siirto on sosiaalisesti tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti tarpeellinen.

Jos luovutuksessa rikotaan edellä mainittuja sääntöjä, asuntohallitus voi velvoittaa luovuttajan maksamaan valtiolle asuntolainasta perityn koron ja käyvän koron välisen erotuksen taannehtivasti koko laina-ajalta sekä lisäksi maksamaan valtiolle määrän, joka on enintään 25 % asunto-osakkeelle tai talolle vahvistettavasta luovutusajankohdan käyvästä arvosta.

Sisäasiainministeriö voi myöntää vuokra- tai asunto-osuuskuntatalon osalta poikkeuksen tästä luovutusrajoi-

Tampellan työnjohtajat ja insinöörit olivat kokoontuneet runsaslukuisesti esitelmätilaisuuteen.

TAMPELLAN HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA, VUORINEUVOS JARL WASASTJERNA 70-VUOTIAS

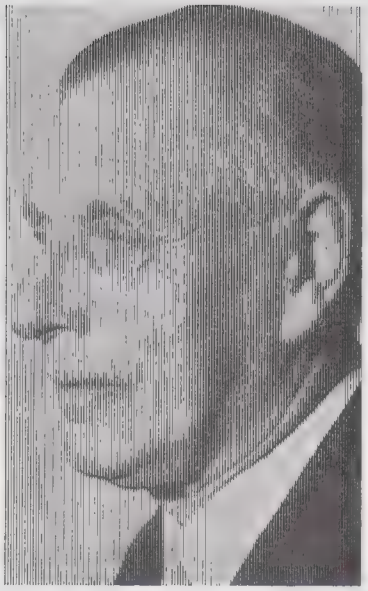

70 vuotta täytti 18. 11. vuorineuvos, tekniikan kunniatohtori Jarl Axel Wasastjerna Helsingissä.

Vuorineuvos Wasastjerna on syntynyt Helsingissä, missä hän on suorittanut myös koulunkäyntinsä. Ylioppilaaksi hän tuli 1914 ja valmistui 1918 Helsingin yliopistosta fil. kandidaatiksi pääaineena fysikaalinen kemia. Lisensiaattitutkinnon hän suoritti 1921 ja sai fil. tohtorin arvon seuraavana vuonna.

Täydennettyään opintojaan mm. Saksaan, Itävaltaan ja Isoon-Britanniaan suuntautuneilla opintomatkoillaan ja toimittuaan ulkomaisissa laboratorioissa vuorineuvos Wasastjerna sai nimityksen Helsingin yliopiston sovelletun fysiikan professoriksi 1925, jota ennen hän oli jo toiminut dosenttina 1922—25. Tässä professorinvirassa hän toimi v:een 1940, minkä jälkeen hän antoi panoksensa maan ulkopolitiikkaan toimimalla Suomen Tukholman-lähettiläänä 1940—43. Sen jälkeen hän hoiti uudelleen edellä mainittua professuuria 1943—46. Yhtyneet Villatehtaat Oy:n toimitusjohtajana hän oli 1948—54.

Vuorineuvos Wasastjernan tieteellinen ura nousi kansainväliselle huipputasolle 1920-luvulla, jolloin hän suoritti uraauurtavia tutkimuksia aineen rakenteeseen liittyvistä probleemeista ja erityisesti ionien absoluuttisten suuruuksien mittaamisesta. Nämä tutkimukset ovat myöhemmin muodostuneet perustaviksi monille kiinteän tilan fysiikkaan liittyville tutkimuksille.

Paitsi erittäin ansioituneena yliopistonopettajana sekä tiedemiehenä vuorineuvos Wasastjerna tunnetaan henkilönä, joka on osallistunut monipuolisesti ja aktiivisesti maamme taloudelliseen elämään. Hän on toiminut mm. Pohjoismaiden Yhdyspankin hallintoneuvoston puheenjohtajana 1944—52, Helsingin Kauppakamarin varapuheenjohtajana 1948—51 sekä Suomen teollisuusliiton varapuheenjohtajana 1953—56. Edelleen vuorineuvos Wasastjerna toimii mm. Oy Tampella Ab:n hallituksen puheenjohtajana ja A. Ahlström Oy:n sekä Oy Strömberg Ab:n hallituksen jäsenenä. Lisäksi mainittakoon hänen toimintansa Suomen Tiedeseuran jäsenenä, Upsalan tiedeseuran ulkomaisena jäsenenä sekä Ruotsin tiedeakatemian ja ins. akatemian jäsenenä.

Vuorineuvoksen arvonimen hän sai 1957 ja hänet on kutsuttu Suomen Fyysikkoseuran sekä The Royal Institution of Great Britainin kunniajäseneksi.

---

tuksesta, jos laina on maksettu kokonaan takaisin. Omakoti- ja asunto-osakelainaan liittyvä luovutusrajoitus kestää niin kauan kuin lainaa on maksamatta, kuitenkin vähintään 20 vuotta, ellei asuntohallitus suostu myöntämään poikkeusta.

Luovutuksen yhteydessä asuntolaina voidaan siirtää uuden omistajan nimiin, jos luovutus on tapahtunut edellä selostetulla tavalla. Ellei lainan jatkamista voida pitää tarkoituksenmukaisena, voidaan se kokonaan tai osaksi määrätä heti maksettavaksi takaisin.

Asunto-osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä määrätty etuosto- tai lunastusoikeus on tehoton, jos osakkeen luovutus tapahtuu edellä mainitun luovutusrajoituksen ollessa voimassa.

10. Valtion budjettiin otetut asuntomäärärahat

Uuden asuntotuotantolain mukaan varataan vuosina 1967—1976 valtion tulo- ja menoarvioon asuntotuotantotarkoituksiin määrärahaa vähintään 150 milj. markkaa vuodessa lisättynä määrällä, joka aikaisemmin myönnetyistä lainoista kertyy korkona ja lyhennyksenä.

Vuoden 1967 budjettiesityksessä, joka tultaneen tältä osin hyväksymään, on varattu asuntotuotantotarkoituksiin 215 milj. markkaa. Siitä 24,5 milj. markkaa jäisi käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä. Summa on tuntuvasti suurempi kuin viime vuosien aravamäärärahat. Vuoden 1964 tilinpäätöksen mukaan ne nimittäin olivat 93,2 milj. markkaa, vuoden 1965 tilinpäätöksen mukaan 138,6 milj. markkaa ja kuluvan vuoden tulo- ja menoarvion mukaan 142 milj. markkaa."

Työnjohtotilaisuuden päätössanat lausui fil.maisteri Artturi Tienari, joka kiitettyään esitelmöitsijöitä täysipainoisista esityksistä kohdisti lopuksi kiitoksensa vuoden vaihteessa eläkkeelle jäävään ins. K. Oksaseen. Ins. Oksanen on parinkymmenen vuoden ajan kuulunut Tampellan koulutusasiain neuvottelukuntaan ja antanut sen toimintaan merkittävän osuutensa. Samalla maisteri Tienari ojensi ins. Oksaselle neuvottelukunnan lahjana pellavaisen kylpyviitan.

PELLAVAUUTUUKSIA

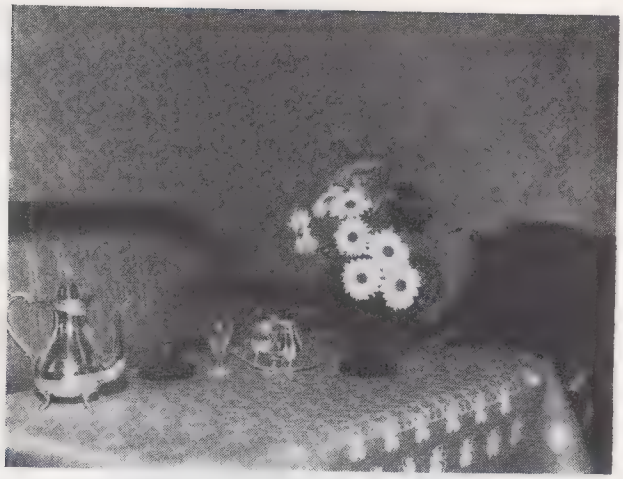

Kuva 1. Damastipöytäliina "Orvokit", nr. 599.

Tampellan pellavatehtaalla on jälleen esiteltävänä entistä monipuolisempi ja värikkäämpi pellavatuotevalikoima. Varsinkin n.k. designtuotevalikoima, johon luetaan eri taiteilijoiden suunnittelemat pöytä-, kaita- ja pikkuliinat on saanut yhä suurempaa jalansijaa kokoelmassa, perinteellisten tapulitavaroiden ohella.

Hienoimpia pellavalaatuja, damasteja, hallitsevat edelleen Dora Jungin suunnittelemat Jacquard-kuviolliset pöytäliinat, joista uusin on kuvassa no. 1 esitetty "Orvokit". Tämä malli esiintyy suunnittelijalle ominaisessa, hillityssä pastelliväriskaalassa, luonnonvärisenä, ruskeana, sinisenä, rosanvärisenä ja valkoisena.

Uusin puolipellavainen pöytäliina on nimeltään "Sirkka" (kuva no. 2). Tämä malli taas noudattaa suoraviivaisempaa, ornamentaalista kuviointia ja esiintyy keltaisena, rosan- sekä luonnonvärisenä.

Damasti- ja puolipellavalaatujen ohella ovat rohdinlangoista valmistetut, karkeapintaiset liinat tulleet yhä suosituimmiksi. Nämä, perinteellistä käsinkudottua muistuttavat, rohdinliinat ovat elävyytensä ja varsinkin väriensä ansiosta viime aikoina vallanneet sekä koti- että ulkomaanmarkkinoita.

Viimeisimmät tämän ryhmän edustajina ovat kuvassa no. 3 esiintyvä raidallinen kaitaliinakangas no. 172 sekä kuvassa no. 4 näkyvä ruudullinen pöytäliina no. 215. Edellinen esiintyy kuudessa ja jälkimmäinen kahdessa eri väriyhdistelmässä. Värien kirkkautta ja yhteensointuvuutta mustavalkoinen valokuva ei kuitenkaan pysty kuvaamaan.

Pikkuliinoilla eli tableteilla on helppokäyttöisyytensä ja ryhdikkyytensä vuoksi myös jatkuva kysyntä. Uutuuksia ovat Dora Jungin kuviollinen pikkuliina "Riikinkukko", kuva no. 5, sekä täkänän tapaan kaksinkertaiseksi kudottu "Trattoria". Eniten ovat kuitenkin käyttäjiä saaneet karkeahkot, usein rohdinlangoista kudotut pikkuliinat kuten Lena Rewellin suunnittelema värikäs kaitapikkuliinakangassarja no. 908, johon sisältyy seitsemän väriyhdistelmää.

Tuotannon koordinoinnin tuloksena löytyy pöytäliinoihin ja pikkuliinoihin myöskin sopivat lautasliinat. Ellei lautasliinoja alun perin ole suunniteltu jotakin liinaa varten, löytyy sopiva värivivahde vaikkapa pellavaisten käsityökankaitten joukosta.

Oman lukunsa muodostaa joka vuodeksi erikseen suunniteltu joulukokoelma. Joulukokoelman rungon muodostavat jutille ja pellavalle painetut mallit, joista osa on kuvattu valokuvassa no. 6. Tällä kertaa on markkinoilta löydettävissä kolme eri joulukuusenalusmattoa, jutille painettuja, ko'oissa 130×130 cm, 100×100 cm ja 100 cm pyöreä, pellavalle painettu värikäs pikkukaitaliinasarja sekä joulusukka ja -esiliina (kuva no. 7).

Kuva 2. Puolipellavapöytäliina "Sirkka", nr. 489.

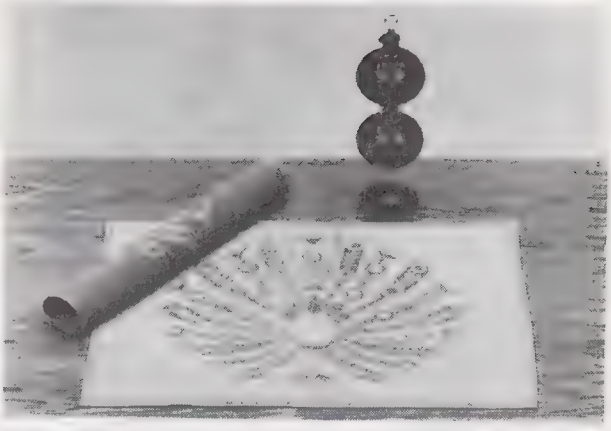

Kuva 5. Pikkuliina "Riikinkukko", nr. 888.

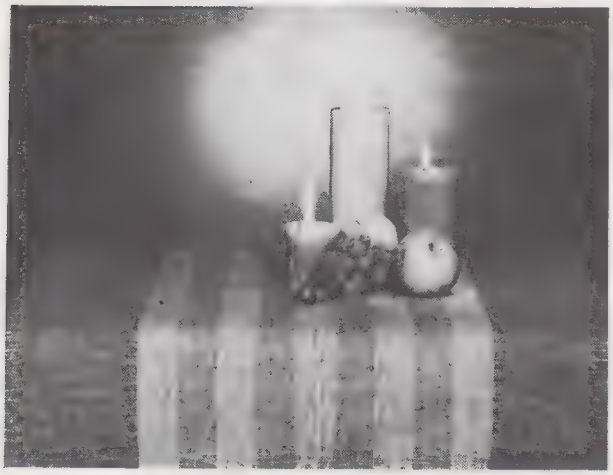

Kuva 3. Kaitaliinakangas nr. 172.

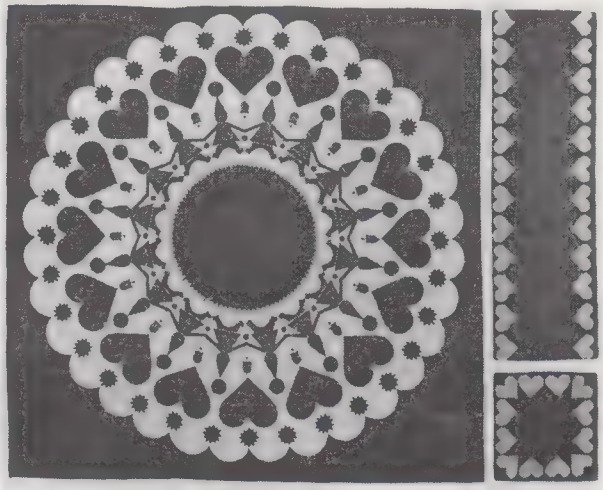

Kuva 6. Joulukuusenalusmatto nr. 113/4 sekä joulupikkuliina nr. 125 ja joulukaitaliina nr. 126.

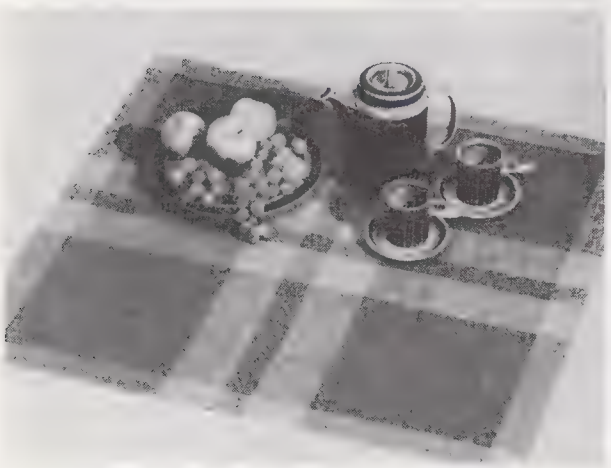

Kuva 4. Rohdinpöytäliina nr. 215.

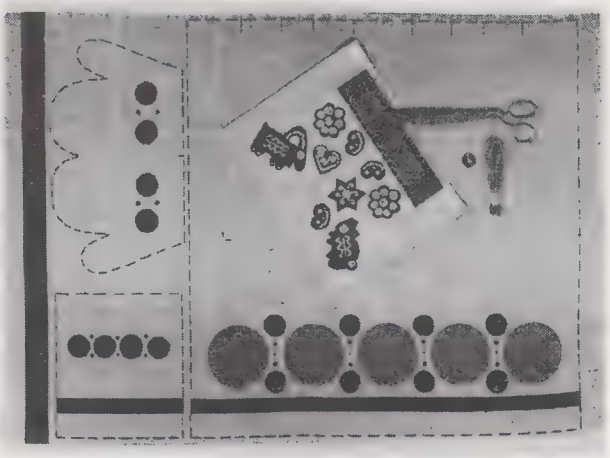

Kuva 7. Joulusukka nr. 2/3 ja esiliina nr. 113/7.

KATSAUS

Keskinäinen yhtiö Teollisuusvakuutuksen toimintaan 1918—1965

Viime aikoina on sekä julkisesti että yksityisesti ollut vilkasta keskustelua siitä, onko kahden pakollisen vakuutuslajin — liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen — hoito nykyään voimassa olevan järjestelmän vallitessa tarkoituksenmukaisesti järjestetty. Tämän johdosta haluamme antaa vakuutuksenottajillemme tietoja yhtiömme harjoittaman huomattavimman vakuutuslajin, tapaturmavakuutusliikkeen, taloudellisesta tuloksesta vuosina 1918—1965 eli yhtiömme tapaturmavakuutustoiminnan alusta alkaen. Oheiseen laskelmaan on merkitty yhtiömme tapaturmavakuutusliikkeen tuotot ja kulut ko. ajanjaksona. Luvut on tällöin merkitty myös tukkuhintaindeksin kehityksen mukaisesti muunnettuina siten, että ne vastaavat vuoden 1965 rahanarvoa.

Tuottojen puolella muodostavat perityt vakuutusmaksut luonnollisestikin suurimman erän eli 161 milj. markkaa pääoman tuottojen ollessa 29 milj. markkaa. Kulujen puolella merkitsevät vahinkokustannukset vastaavasti suurinta menoerää eli 164,9 milj. markkaa. Pyydämme tässä yhteydessä kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että perityt vakuutusmaksut ovat pienemmät kuin vahinkokustannukset. Vahinkokustannuksiin sisältyvät maksettujen vahingonkorvausten, 105,7 milj. markan, kalliinajanlisien ja korvausten korotusten ym., 16,9 milj. markan, lisäksi vakuutusyhtiölain edellyttämät varaukset kulloinkin kysymyksessä olevan tilivuoden päättymisen jälkeen vakuutussitoumuksista aiheutuvia korvauksia varten. Nämä varaukset on oheiseen taulukkoon merkitty "siirrot vakuutusrahastoon" nimisinä.

Yhtiömme liikekulut tapaturmavakuutustoiminnan kohdalta olivat kosketeltuna 48-vuotiskautena yhteensä 21,3 milj. markkaa, josta varsinaiset liikekulut olivat 16,2 milj. markkaa ja suojeluteknillisen osaston eli siis yhtiömme harjoittaman tapaturmantorjuntatyön kustannukset 5,1 milj. markkaa. Liikekulujen bruttosumma oli 12,9 % vahinkokustannuksista vastaavan prosenttiluvun varsinaisten liikekulujen kohdalta ollessa 9,8.

Keskinäistä Vakuutusyhtiötä Teollisuus-Tapaturmaa perustettaessa, mikä yhtiö kuten tunnettua vuoden 1965 alussa sulautui nykyiseen yhtiöömme, lausuttiin perustajien taholta mm. se periaate, että yhtiömme olisi harjoitettava tapaturmavakuutusta teollisuuden piirissä omakustannushintaan ja samalla toimia aktiivisesti tapaturmien ehkäisemiseksi. Tähän päämäärään on vuosien kuluessa jatkuvasti pyritty ja eräänä osoituksena saavutuksista voitaneen merkitä se tosiseikka, että vakuutuksenottajilta perityt vakuutusmaksut alittavat tapaturmien aiheuttamat vahinkokustannukset.

Tapaturmavakuutusliikkeen tuotot ja kulut vuosina 1918—1965

	milj. mk	milj. mk	Tukkuhintaind. kehit. mukaisesti v:n 1965 rahanarvoa vastaamaan muunnetut luvut milj. mk	milj. mk
TUOTOT				
Perityt vakuutusmaksut		161.0		298.0
Pääomantuotto		29.0		57.2
Vastaanotetut rahasto-osuudet		0.1		1.3
Muut tuotot		0.7		1.1
Tuotot yhteensä		190.8		357.6
KULUT				
Vahinkokustannukset				
maksetut vahingonkorv. ..	105.7		199.0	
siirrot vakuutusrahastoon ..	42.3		84.9	
kalliinajanlisät, korvausten korotuks. ja maksut valtiolle	16.9	164.9	20.9	304.8
Jälleenvakuutusmaksut		1.0		1.6
Liikekulut				
varsinaiset liikekulut	16.2		31.6	
suojeluteknillinen osasto ..	5.1	21.3	9.1	40.7
Verot ja julkiset maksut		0.6		2.5
Muut kustannukset		0.9		2.5
OMIIN RAHASTOIHIN SIIRRETTY YLIJÄÄMÄ				
omien rahastojen määrä ..	2.0		2.0	
suoritukset omista rahastoista vuosina 1918—1965 ..	0.1	2.1	0.1	
v:n 1965 rahanarvoksi muuntamisesta johtuva erotus ..			3.4	5.5
Kulut ja ylijäämä yhteensä		190.8		357.6

Tampellan Huolto r.y:n 25-vuotisjuhlat

Professori V. Tuomikoski onnitteli yhdistystä Suomen Syöpäyhdistyksen puolesta. Hänen vasemmalla puolellaan rouva ja vuorineuvos Kihlman.

Lokakuun viimeisenä sunnuntaina vietti Tampellan Huolto r.y. 25-vuotisjuhlaansa erilaisin tilaisuuksin. Sunnuntaina aamupäivällä suoritti yhdistyksen johtokunta kunniakäynnin sankarihaudalla. Seppeleenlaskun yhteydessä piti yhdistyksen puheenjohtaja puheen, missä hän korosti sankarivainajien muiston velvoittavuutta nykypolville. Päivällä toimeenpantiin sitten varsinainen 25-vuotisjuhla Tampellan juhlasalissa, missä kahvipöydän ääreen oli kerääntynyt toistasatainen kutsuvierasjoukko.

Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan mm. Oy Tampella Ab:n johtokunnan puheenjohtaja vuorineuvos Åke Kihlman rouvineen, prof. V. Tuomikoski rouvineen, Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen puheenjohtaja Heikki Kuistio ym.

Kun oli kuultu Tampellan orkesterin tilaisuuden tunnelman virittänyt juhlamarssi, piti yhdistyksen puheenjohtaja fil.maisteri Artturi Tienari tervehdyspuheen ja loi katsauksen yhdistyksen menneisiin vaiheisiin. Toisaalla lehteämme julkaistussa historiallisessa katsauksessa on luettavissa hänen puheensa pääsisältö. Puheen päätyttyä näyttelijätär Kaija Sinisalo esitti suurella mieltymyksellä kuultua yksinlaulua. Kun lausuja Mikko Parviola oli mukaansatempaavasti lausunut Aleksis Kiven runon Suomenmaa lauloi Tampellan Mieskuoro johtajansa Matti Hakalan heiluttaessa tahtipuikkoa kolme laulua taidokkaasti. Ohjelman lomassa soitteli Tampellan orkesteri vielä konserttimestari Eero Bisterin johdolla tilaisuuteen sopivia sävellyksiä.

Vapaan sanan aikana käytti ensimmäisen puheenvuoron prof. V. Tuomikoski, joka puheessaan hyvin lämpimästi kiitti Tampellan Huolto r.y:tä sen suorittamasta arvokkaasta työstä. Sotainvalidien Veljesliiton onnittelut esitti henkilöasiain hoitaja Eino Loikkanen, joka samalla ojensi Tampellan Huolto r.y:lle sotainvalidien metallisen tunnuksen. Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen tervehdyksen toi juhlivalle yhdistykselle paikallisen Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja, ev.luutn. evp. Heikki Kuistio. Muista onnittelujen esittäjistä mainittakoon Tampellan Työhuonekuntien puolesta sähköasentaja Tapani Jokihaara, Tekstiilityönjohtajien puolesta työnjohtaja Oiva Heinonen ja Saukkolan puolesta toiminnanjohtaja Reino Järvinen.

Eversti Heikki Kuistio esitti sotaveteraanien onnittelut.

Tämän jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja luki tilaisuuteen lähetetyt onnittelusähkeet, joita oli saapunut seuraavilta järjestöiltä ja henkilöiltä: Polioinvaliidit r.y. Tampereen Kuntouttamislaitos, Suomen Punaisen Ristin Tampereen osasto, Sotaleskien Huolto r.y., Kaatuneitten Omaiset, Oy Pyynikki Ab, Makeismiehet Oy, Tampellan konepajan sairauskassa, Tampellan Tekstiilitehtaitten Työnjohtajat, Saukkolan Kannatusyhdistys r.y., piispa Erkki Kansanaho ja professori Erkki Häyrinen. Juhlivaa yhdistystä onnitteli myöhemmin myös sen entinen puh.-johtaja ins. K. Sarkimo, joka juhlan aikaan oli ulkomailla.

Vapaan sanan päätteeksi puheenjohtaja kiitti yhdistystä kohtaan osoitetusta huomaavaisuudesta sen 25-vuotistoiminnan johdosta kohdistaen erikoisesti kiitoksensa Oy Tampella Ab:n johdolle, joka on hyvin voimakkaasti eri tavoin tukenut yhdistyksen toimintaa kuluneen 25 vuoden aikana.

Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Hämäläisten lauluun.

Yhdistys järjesti myös lauantaina 29. 10. 66 jäsenilleen ohjelmallisen viihdeillan Tampellan juhlasalissa, mihin oli saapunut toistasataa henkeä. Tilaisuuden kuuluttajatehtävä oli Maunu Reinolan luotettavissa käsissä.

Sähköasentaja Tapani Jokihaara esitti työhuonekuntien onnittelut juhlivalle yhdistykselle.

Yhdistyksen johtokunta kunniakäynnillä sankarihaudalla. Seppeleen laskivat yhdistyksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Tervehdyspuheen ja katsauksen yhdistyksen historiaan esitti fil.maisteri A. Tienari.

Tampellan Huolto ry:n johtokunta 25-vuotisjuhlassaan.

Juhlayleisöä Tampellan Huolto ry:n 25-vuotisjuhlassa.

Orkesteriesityksiä kuunneltiin suurella mieltymyksellä.

Tampellan Huolto ry:n 25-vuotisjuhlien lauantaitilaisuuden (29. 10.) yleisöä.

Katsaus Tampellan Huolto r.y:n 25-vuotistoimintaan

Tampellan Huolto r.y., joka tähän syksyyn mennessä on tullut toimineeksi 25 vuotta, sai varsinaisesti alkunsa sota-ajan puutteen ja vaikeuksien keskellä. Jo talvisodan aikana heräsi tampellalaisten keskuudessa pyrkimys yhteistoimintaan sodan johdosta vaikeuksiin joutuneitten kanssaihmisten auttamiseksi. Erikoisesti ns. välirauhan aikana syntyi useita avustusrenkaita Tampellan eri tehtaisiin ja näillä oli omat avustettavansa, jotka olivat joko kaatuneiden omaisia tai sotainvalidiperheitä.

Niinpä Tampellan Avustusrenkaissa oli jo vuoden 1940 lopulla 1974 jäsentä, joilta vuoden aikana saatu rahamäärä nousi 493.034 silloiseen markkaan (73.950,— nykymarkkaa). V. 1942 Tampellan Avustusrenkaan huollossa oli 125 sodan johdosta vaikeuksiin joutunutta perhettä.

V. 1943 jäsenmäärä nousi jo 2115 ja rahaa kertyi 793.000:— silloista rahaa. Tällöin oli avustettavien joukossa 37 sankarivainajien perhettä, 4 sotavammaisten perhettä, 111 reserviläisperhettä ja 13 sotakummilasta. Näin ollen voimme todeta, että Tampellan avustusrengastoiminnan osuus sodan aikana paikkakunnalla silloin harjoitettuun avustustoimintaan oli huomattavan suuri ja liioittelematta sanoen tehokkaasti hoidettu.

Vastaavanlaista toimintaa jo ennen Tampellan Huolto r.y:tä oli ilmennyt useiden vuosikymmenien aikana erilaisten avustusrenkaitten muodossa, niinpä tiedetään pellavatehtaalla toimineen hautausavustusrenkaan sairaskassatoiminnan ohella ja tiedetään tähän renkaaseen kuuluneen lähes 100 henkeä. Tämän ohella ennen Tampellan Huolto r.y:n perustamista oli sangen yleistä, että eri osastoilla suoritettiin ns. listakeräyksiä kuoleman, sairauden tai jonkin muun onnettomuuden vuoksi vaikeuksiin joutuneen työtoverin perheen auttamiseksi. Oli luonnollista, että tämän tyylinen avustustoiminta ei aina ollut avustettavan olosuhteita huomioonottavaa eikä harkittua. Saattoi näet tapahtua, että joku perhe sai kenties enemmänkin avustusta kuin tarve olisi vaatinut ja toisessa tapauksessa taas keräyksen tulos oli avun tarvetta ajatellen huomattavasti pienempi. Kun näitä listoja liikkui osastolla harva se päivä, alkoivat ne pahasti häiritä työntekoa ja vaikuttaa hermostuttavasti työntekijöihin saattoipa tulokseen vaikuttaa sekin, minkälainen "supliikkimies" pantiin listan kanssa liikkeelle.

Kaiken tämän hajanaisen ja vailla tutkimustoimintaa ja määrätietoista johtoa olevan avustustoiminnan keskittäminen alkoi ymmärrettävistä syistä ennenpitkää tulla Tampellassa ajankohtaiseksi.

Kun oli käyty lukuisia epävirallisia neuvotteluja asiasta kiinnostuneiden tampellalaisten kesken ja saatu tietää myöskin Tampellan johdon asiaan myönteisesti suhtautuva kanta, kutsuttiin elokuun 8 päivänä 1941 klo 15.30 konepajan asemuseoon Tampellan avustustoimikunnan perustava kokous. Saapuvilla olivat kutsuttuina konepajalta: Insinöörit E. Ilmonen ja J. Jyväkorpi sekä ins. V. Rantaniemi ja eri konepajan osastojen edustajina: Y. Koski, E. Österman, V. Raita, E. Uusivuori ja A. Vainio, pellavatehtaalta: Ins. E. Häyrinen, laitosmies U. Kuussalo sekä Lapinniemeltä: Ostopääll. F. Vapaavuori ja työnjohtaja A. Pohja. Tässä tilaisuudessa Tampellassa tapahtuvaa keräys- ja avustustoimintaa varten päätettiin perustaa erikoinen toimikunta, johon valittiin jokaisesta Tampellan Tampereen tehtaasta kaksi henkilöä, yksi työväestön ja yksi virkailijain edustaja sekä yksi yhtiön johdon nimeämä edustaja. Nämä henkilöt muodostivat ns. keskustoimikunnan, jonka tehtäviin kuului hoitaa kaikki avustus- ja keräystoiminnan käytännölliset asiat ja toimittaa avustusten lopulliset jaot. Edelleen tällöin päätettiin jokaista tehdasta varten perustaa lisäksi oma tehdastoimikuntansa, joka toimisi asianomaisella tehtaalla ja jonka henkilömäärä riippuisi tehtaan laajuudesta ja toiminnan tehostamisen välttämättömyydestä. Tosin nämä ns. tehdastoimikunnat eivät juuri päässeet toiminnassaan alkuunkaan vaan asioiden hoito keskittyi yksinomaan mainitulle keskustoimikunnalle.

Edelleen tästä avustustoiminnan keskittämisestä päättäneessä kokouksessa laadittiin myös suunnitelma varojen keruun aloittamiseksi avustustoimintaa varten. Tehdasosastoille jaettiin sitoumuksen muotoon laadittuja keräyslistoja, joihin jokainen halukas saattoi merkitä vapaaehtoisen avustuserän sä. Tällä tavoin viikottain tai kuukausittain kerääntyneet avustusmäärät pantiin sitten perittäviksi palkanmaksun yhteydessä. Samanaikaisesti kiinnitettiin eri osastojen ilmoitustauluille keskustoimikunnan julistus, missä tiedoitettiin, että avustusta tultaisiin antamaan ensisijassa Tampella-yhtymän Tampereella sijaitsevien tehtaiden puutteenalaisten reserviläisten, nostomiesten ja invalidien perheille sekä yleensä sodan johdosta avun tarpeeseen joutuneille. Kuitenkin keskustoimikunta teki päätöksen, että mikäli varoja riittäisi, voitaisiin keskustoimikunnan päätöksellä avustaa muitakin tietoon saatuja ja ehdot täyttäviä puutteenalaisia. Tähän päättävään elimeen, keskustoimikuntaan, tulivat valituiksi konepajalta E. Ilmonen ja A. Vainio, pellavatehtaalta E. Häyrinen ja U. Kuussalo ja Lapinniemeltä F. Vapaavuori ja A. Pohja. Keskustoimikunta piti ensimmäisen kokouksensa elokuun 9 päivänä 1941, jolloin päätettiin ensimmäisistä avustustapauksista. Keskustoimikunta työskenteli uutterasti edellämainitussa kokoonpanossa kunnes toukokuun 4 päivänä 1942 tapahtui sellainen muutos, että konepajalta A. Vainion tilalle valittiin Hjalmar Selin. Pellavatehtaan työntekijäin taholta tulleesta toivomuksesta päätti avustustoimikunta kokouksessaan 13. 8. 1942 lisätä toimikunnan jäsenten lukua siten, että kultakin tehtaalta siihen tuli vielä kaksi lisäjäsentä, joiksi valittiin Helvi Haapio ja Anna Jokinen pellavatehtaalta, I. Saksman konepajalta, E. Lehtinen puuhiomosta ja O. Wahtera Lapinniemeltä sekä 13. 10. 1942 Veikko Stenberg konepajalta. Näin toimikunnan henkilövahvuudeksi tuli 12 henkeä. Helvi Haapion tilalle valittiin pellavatehtaalta Manu Kallio vielä vuoden 1942 aikana. Historiikkimme loppuun tulemme erikseen liittämään luetteloon toimikunnan, joka yhdistyksen rekisteröinnin yhteydessä muuttuu johtokunnaksi, eri vuosina kuuluneista jäsenistä. Tampellan avustustoimikunta joutui sodan aikana kokoontumaan avustustapausten runsauden vuoksi kerran viikossa, joka maanantai, ja monasti käsiteltävien asioiden suuruuden vuoksi saattoivat nämä kokoukset kestää puoleen yöhön saakka.

Yhtiön johto antoi heti alusta lähtien luvan, että yhtiön palveluksessa olevaa huoltosisarta saadaan käyttää avustustoimikunnan tehtäviin. Myös varojen hoito saatiin sijoittaa alusta lähtien yhtiön piirissä toimiviin huoltokonttoreihin.

Loimaa 18. 11. 66

Tampellan H.k. Huoltokonttori

Tampere

Minulla on suuri ilo kiittää teitä kaikkia siitä mieliinpainuneesta juhlasta, johon kutsuitte minut 30. 10. sekä ystävällisestä vastaanotosta että siellä olostani. Kun astuin siihen juhlasaliin oli niin ihana näky. Olin iloinen kuin olisin Taivaan ovesta mennyt sisälle. Se oli niin kaunis verrattuna tähän muuhun elämääni. Sitten se kaunis soitto ensin oli ihanaa. Ajattelen usein miten ihanaa on, kun todellisuudessa pääsee Taivaan saliin, jossa aina saamme kuulla Uutta virttä veisattavan kaiken soittimien kanssa. Toivotan teille kaikille hyvää menestystä. Monin terveisin

Rosa Räisänen
Sankarivainajan äiti

Aluksi oli avustustoimikunnalla erikoinen työvaliokuntansa, joka vähitellen jäi pois toiminnasta ja toimikunta kokoontui kaikkia asioita käsittelemään kokonaisuudessaan. Tietenkin, toiminnan niin vaatiessa, toimikunta nimesi keskuudestaan alatoimikuntia kuten sääntötoimikunnan, juhlatoimikunnan, avustusnormien suunnittelutoimikunnan jne. Niinpä ensimmäinen sääntötoimikunta asetettiin jo tammikuun 1 päivänä 1943 valmistelemaan avustusrenkaalle sääntöjä, jotka sitten vuosikokouksessa tammikuun 31 päivänä 1943 hyväksyttiin käytäntöön otettaviksi. Näiden sääntöjen toinen pykälä, joka määrittelee yhdistyksen tarkoituksen, kuului seuraavasti:

"Tampellan Avustusrenkaan tarkoituksena on kerätä varoja jäseniltään ja antaa taloudellista apua ja muuta henkistä ja aineellista tukea sotavammaisille tai muutoin sodan johdosta puutteeseen joutuneille, etusijassa Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Oy:n Tampereen tehtaiden, konepajan, pellavatehtaan, Lapinniemen, Puuhiomon ja Liotuslaitoksen työntekijöille sekä kaatuneiden, sotavammaisten ja asepalveluksessa olevien aseveljien perheille."

Näiden sääntöjen puitteissa avustusrengas sitten toimikin aina sotien päättymiseen saakka, jolloin sen toiminta katsottiin sodan aikaisessa muodossa päättyneeksi. Tällöin tuli luonnollisesti esille kysymys, jatketaanko erittäin menestyksellisesti suoritettua humanitääristä avustustyötä tampellalaisten keskinäisen huoltojärjestön puitteissa vai annetaanko sen kauniiden aikaansaannosten jäädä eräänlaiseksi tähdenlennoksi sota-aikojen kotiseutumme toimintaa käsittelevään historiaan. Asiasta käydyissä vilkkaissa keskusteluissa niin Tampellan tehdasosastoilla kuin konttoreissakin kallistui yleinen mielipide päättäväisesti toiminnan jatkamisen kannalle ja niin pidettiinkin marraskuun 27 päivänä 1944 yleinen kokous Tampellan juhlasalissa, missä päätettiin jatkaa rauhanaikaista avustustoimintaa Tampellan Työntekijäin Avustusrengas-nimisenä, jonka säännöt päätettiin rekisteröidä.

Historiallisuutensa vuoksi lienee paikallaan tässä palauttaa mieliin avustustoimikunnan vetoomus yhdistyksen jäsenille välittömästi edellämainitun yleisen kokouksen jälkeen. Vetoomus kuului seuraavasti: "Avustusrenkaan jäsenille! Laajentaakseen avustusrenkaan toiminnan mahdollisuuksia käsittämään myös rauhanaikaisista oloista johtuvaa avuntarvetta, on avustustoimikunta ryhtynyt asian vaatimiin toimenpiteisiin. Säännöt on tämän mukaisesti muutettu ja avustusrengas erotettu aseveliyhdistystoiminnasta sekä nimi muutettu Tampellan Työntekijäin Avustusrengas r.y:ksi, joka nimitys paremmin vastaa jäsenistöä ja toiminnan sisältöä. Toimikunta toivoo jatkuvaa ymmärrystä renkaan avustustyölle ja katsoo, että avustussitoumukset, joita ei ole irtisanottu, jatkuvat itsenäisen Tampellan Työntekijäin Avustusrengas r.y:n hyväksi, joka jatkaa kolme vuotta sitten aloitettua suuriarvoista työtään puutteeseen joutuneiden avustamiseksi. Tampereella, joulukuun 6 päivänä 1944 Avustustoimikunta."

Avustusrenkaan toiminta ei osoittanut sotaa seuranneina vaikeina pulavuosinakaan laimenemisen merkkejä, niinkuin jälempänä tulemme numerotiedoin osoittamaan, vaan mieluimmin sen työ on vuosien kuluessa monipuolistunut ja laajentunut. Yhdistyksen säännöt saatiin vihdoin monien neuvottelujen jälkeen rekisteröidyiksi maaliskuun 15 päivänä 1949 Tampellan Työntekijäin Huolto r.y. nimisenä, mikä nimi sitten vuonna 1953 tapahtuneella sääntömuutoksella lyhennettiin Tampellan Huolto r.y:ksi.

Näiden rekisteröityjen yhdistyksen sääntöjen toisessa pykälässä sanotaan: "Yhdistyksen tarkoituksena on ylläpitää ja kehittää sosiaalista ajattelutapaa jäsentensä keskuudessa sekä toimia taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden jäsentensä ja heidän omaistensa samoin kuin eläkkeelle siirtyneiden entisten jäsentensä tukemiseksi ja huolehtia terveydenhoidollisten näkökohtien huomioonottamista jäsentensä kotioloissa."

JÄSENISTÖ JA JÄSENMAKSUT

Heti alusta lähtien yhdistyksen kannatus on ollut erittäin vankalla ja laajalla pohjalla. Tämä toteamus on tietenkin ymmärrettävä niin, että yhdistyksen johtokunta on suorittanut vuosien kuluessa mahdollisimman voimaperäistä valistustyötä Tampellan tehtaiden eri osastoilla ja saanut laajat työntekijä- ja toimihenkilöpiirit vakuuttuneiksi yhdistyksen toiminnan oikeutuksesta ja merkityksestä. Paitsi henkilökohtaista valistustyötä on muullakin tavalla pyritty tätä tiedoitustoimintaa harjoittamaan kuten asettamalla tehdasosastoille tiedoituksia ja julisteita, julkaisemalla kirjoituksia tehdaslehdessä sekä pitämällä puheita ja esitelmiä yhdistyksen erilaisissa tilaisuuksissa. Huolto r.y:hyn on kuulunut jäseniä eri vuosina seuraavat määrät ja on heiltä saatu kerätyksi seuraavat summat:

Jäsenmäärät:

Jäsenmäärät:

Vuosi	Pellavatehdas ja Puuhiomo	Konepaja	Lapinniemi	Yht.
1941	519	1028	492	2039
1942	528	1131	466	2115
1943	839	745	436	2020
1944	589	734	490	1813
1945	659	674	511	1844
1946	548	583	436	1567
1947	489	723	387	1599
1948	745	1375	626	2746
1949	810	1576	625	3011
1950	828	1422	731	2981
1951	823	1280	634	2737
1952	862	1325	689	2876
1953	894	1434	765	3093
1954	804	1351	777	2932
1955	829	1247	674	2750
1956	774	1337	703	2814
1957	737	1304	645	2686
1958	717	1294	615	2626
1959	711	1240	618	2569
1960	747	1473	722	2942
1961	882	1392	685	2959
1962	1003	1572	671	3246
1963	1021	1505	662	3188
1964	1038	1530	629	3197
1965	941	1535	755	3231

Jäsenmaksutulot:

Vuosi	Pellavatehdas	Konepaja	Lapinniemi	Yht.
1941				318.003:—
1942				772.435:—
1943				600.146:—
1944				478.900:—
1945				507.051:—
1946				476.478:—
1947				522.866:—
1948				808.165:—
1949	296.765:—	780.036:—	195.065:—	1.271.866:—
1950	312.966:—	642.708:—	199.270:—	1.154.944:—
1951	447.160:—	815.934:—	390.100:—	1.653.194:—
1952	488.793:—	897.788:—	435.740:—	1.822.321:—
1953	478.002:—	912.320:—	440.835:—	1.831.157:—
1954	518.668:—	927.413:—	513.510:—	1.959.591:—
1955	501.000:—	934.265:—	458.340:—	1.893.605:—
1956	458.176:—	973.361:—	445.445:—	1.876.982:—
1957	459.950:—	1.095.441:—	436.115:—	1.991.106:—
1958	446.378:—	1.072.540:—	421.365:—	1.940.283:—
1959	448.163:—	1.030.500:—	406.890:—	1.885.553:—
1960	450.838:—	1.194.180:—	454.390:—	2.099.408:—
1961	555.314:—	1.175.215:—	453.135:—	2.183.664:—
1962	608.614:—	1.277.245:—	433.090:—	2.318.949:—
1963	638.902:—	1.239.242:—	419.450:—	2.297.594:—
1964	683.112:—	1.214.177:—	397.360:—	2.294.649:—
1965	573.445:—	1.140.146:—	468.721:—	2.182.312:—
Nykymarkkoina	83.658:46	173.225:11	69.688:21	371.412:22

Jäsenmaksut peritään jokaisen jäsenen saamasta palkkatilistä ja ovat palkka-asioita hoitavat Tampellan virkailijat vuosien kuluessa suorittaessaan k.o. jäsenmaksupidätyksiä ja niitä yhdistykselle tilittäessään joutuneet suo-

rittamaan suuriarvoista työtä Tampellan Huolto r.y:n hyväksi. Tampella-yhtymä on vuosina 1941—1966 avustanut Huolto r.y:tä omalla "jäsenmaksullaan", mikä nousee yhteissummaan mk 116.483,34.

Edelläoleva tilasto osoittaa, että jäsenmaksutulot pienenivät vuosina 1945—47 huomattavasti. Tämä saa selityksensä siitä, että tällöin ei suoritettu mitään systemaattista jäsenkeräystä. Vasta vuonna 1948 tähän puoleen kiinnitettiin mitä vakavinta huomiota ja osastojen työnjohtajien erittäin ansiokkaan toiminnan avulla saatiin jäsenmäärä kohoamaan yli tuhannella hengellä. Seuraavina vuosina jäsenmäärä on pysynyt suurin piirtein samalla tasolla niin, että voimme todeta Tampellan Tampereen tehtaiden palveluksessa olevien kuuluvan Huolto-r.y:hyn 80 %. Jäsenmaksun suuruus oli alunperin täysin jäsenen itsensä määrättävissä, mutta kun yhdistyksen säännöt jätettiin rekisteröitäviksi oli niissä tietenkin määräys, että vuosikokouksen tulee määritellä myös jäsenmaksun suuruus. Nykyisin on alin jäsenmaksu viikkopalkkalaisilta —,10/viikko ja kuukausipalkkalaisilta —,50/kk.

Muu varojen hankinta:

Kun on kysymys näin laajasta avustusjärjestöstä kuin Tampellan Huolto r.y. on luonnollista, että yhdistyksen johtokunta on tarmokkaasti pyrkinyt keräämään varoja jatkuvasti laajenevaa toimintaa varten myös muita keinoja kuin jäsenmaksun keruuta hyväksi käyttäen.

Jo sodan aikana oli konepajan lentomoottoriosasto järjestänyt virvoitusjuomamyynnin ja siitä saadun voiton mainittu osasto päätti lahjoittaa vuosittain Huolto r.y:lle. Johtokunnan pöytäkirjojen mukaan tapahtui ensimmäinen tällainen lahjoitus 14. 2. 1944 pidetyssä kokouksessa. Tällä tavoin useammassa erässä tilitettiin avustusrenkaalle v:n 1944 aikana yht. 26.662:—. Samanaikaisesti ryhdyttiin avustusrenkaan johtokunnan toimesta järjestämään tätä virvoitusjuomien, tupakan, makeisten ym. myyntitoimintaa muillekin osastoille kuin lentomoottoriosastolle. Yhtiön johdon suosiollisella myötävaikutuksella on tämä myyntitoiminta saatu kehitetyksi niin laajaksi, että lähes kahdenkymmenen vuoden aikana Tampellan konepajalla on ollut 5 myyntipaikkaa, Messukylässä 1, Lapinniemenkatu 1:ssä sijaitsevassa saunassa 1 myyntipaikka, rakennusosastolla 1 sekä kiertävä myyjä pellavatehtaalla vuodesta 1957 lähtien. Marraskuusta 1963 lähtien on konepajan johdon toivomuksesta järjestetty uudessa Piirustuskonttoritalossa kahvitarjoilu, makeisten ja virvoitusjuomien myynnin ohessa. Tuloja koko myyntitoiminnasta on Tampellan Huolto r.y. saanut eri vuosina seuraavasti:

Vuosi	mk	Muunnettu elinkustannusindeksin mukaan:
1944	26.662:—	183.167:—
1945	83.500:—	399.130:—
1946	133.000:—	406.980:—
1947	176.520:—	448.360:—
1948	436.189:—	837.483:—
1949	613.263:—	1.171.332:—
1950	852.942:—	1.415.884:—
1951	1.363.314:—	1.605.983:—
1952	1.176.225:—	1.376.183:—
1953	885.548:—	1.021.922:—
1954	977.399:—	1.121.076:—
1955	1.268.826:—	1.447.730:—
1956	1.307.237:—	1.487.635:—
1957	1.395.166:—	1.582.118:—
1958	1.365.943:—	1.546.247:—
1959	1.295.503:—	1.456.145:—
1960	1.329.188:—	1.476.727:—
1961	1.625.847:—	1.625.847:—
1962	1.974.246:—	2.177.593:—
1963	20.468:15	22.576:36
1964	30.271:63	33.329:06
1965	35.958:97	35.958:97
Nykymarkkoina	269.563:93	319.739:81

Että näin kauniisiin tuloksiin on päästy, on siinä tarvittu paljon uhrautuvaa ja sosiaalisen hengen elähdyttämää työtä.

Erikoisen ansiokkaasti toimi tämän myyntitoiminnan alkujärjestelyissä sorvaaja Viktor A h t o l a, joka kuolemaansa saakka toimi Huolto r.y:n myyntitoiminnan valvojana. Vuodesta 1953 lähtien on tässä tehtävässä toiminut varastonhoitaja Pekka P o h j a l a i n e n erittäin ansiokkaasti.

Myös myyntipaikkojen hoitajat ovat tehneet tunnustuksen ansaitsevaa työtä, mikä on vaikuttanut merkittävällä tavalla näinkin kauniiseen tulokseen.

Myyjinä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Alatyöpaja:	rva Laina Laine vuodesta 1953 edelleen,
Kehruu:	nti Helena Kotiranta vuodesta 1957 edelleen,
Luola:	rva Lahja Gröndahl 1959—1963, Kalevi Järvinen 1963 alkuvuonna ja nti Tyyne Salomaa kesälomista 1963,
Messukylä:	herra Eero Hallinen 1959—1961 ja Veikko Nikula vuodesta 1961 elokuuhun 1965 ja siitä lähtien rva Toini Ylimys,
Paja:	nti Maria Schabarin vuodesta 1954 kuolemaansa saakka huhtik. -64 hra Paavo Heikkilä huhtikuusta -64 myös kuolemaansa saakka huhtikuuhun -65. Toukokuusta -65 rva Vieno Molin edelleen,
Piirustuskontt.:	rva Raili Tuomisto alusta saakka marraskuusta -63 ja hänen apulaisinaan ovat toimineet mm. nti Marjatta Vuopio, nti Päivi Bergström ja toukokuusta -66 lähtien rva Raila Lehtinen,
Rakennus:	rva Ester Kivistö vuodesta 1950 edelleen,
Sauna:	rva Hilja Vilponen,
Valimo:	rva Aune Leimumäki vuodesta 1962 edelleen,
Veturi:	rva Kerttu Määttänen vuodesta 1961—1966. Hänen jälkeensä rva Kerttu Koskinen ja viimeksi rva Rosa Palo.

Muusta varojen hankinnasta mainittakoon juhlat, iltamat ym. tilaisuudet ja arpajaiset, joista on kertynyt vuosien kuluessa varoja seuraavasti: Vuonna 1951 esitettiin työntekijäin taholta Huolto r.y:n johtokunnalle toivomus, että se ryhtyisi järjestämään sanoma- ja aikakauslehtitilaushankintaa tampellalaisten keskuudessa, mistä saatu voitto käytettäisiin Huolto r.y:n toiminnan tukemiseksi. Ensimmäisen kerran lehtitilauskortit jaettiin osastoille syksyllä 1951 vuodelle 1952 sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista varten.

Mielihyvällä voimme todeta, että mainitusta vuodesta lähtien hyvin monet tampellalaiset ovat tilanneet sanoma- ja aikakauslehtensä Tampellan Huolto r.y:n välityksellä ja sillä tavalla olleet myötävaikuttamassa huomattavan lisäsumman saamiseksi sen harjoittaman avustustoiminnan rahoittamiseen. Tilaushankinnasta on Tampellan Huolto r.y. saanut eri vuosina seuraavan lisätulon:

1953	192.376:—
1954	223.897:—
1955	195.845:—
1956	211.066:—
1957	274.159:—
1958	291.144:—
1959	299.472:—
1960	281.791:—
1961	248.897:—
1962	221.597:—
1963	1.999:95
1964	1.741:50
1965	1.508:99
Nykymarkkoina	29.652:88

On mahdotonta luetella kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat antaneet oman panoksensa edellä esitettyjen kauniiden tulosten saavuttamiseen. Yhtä vaikea on laskea niitä uurastustunteja, joita on kulunut kaikkea edellä kuvattua toimintaa suoritettaessa. Ehkä niiden jo tuhansiin

ilman omaa syytään vaikeuksiin joutuneiden ihmisten vilpitön kiitollisuus, joita on autettu kenties heidän vaikeimmalla hetkellään, on paras tunnustus yhdistyksemme toimintaan aktiivisesti osallistuneille.

Avustukset ja avustettavat:

Edellä selvitimme Huolto r.y:n varojen hankintaa, tämän jälkeen voimme siirtyä tarkastelemaan, miten nämä keräysvarat on käytetty jäsenkunnan avustustoimintaan ja miten suuressa määrin avustuksia on eri vuosina jaettu:

Vuosi	mk	muunnettu indeksin mukaan:
1941	227.307:—	2.409.461:—
1942	639.685:—	5.520.482:—
1943	722.002:—	5.487.215:—
1944	567.500:—	3.898.725:—
1945	764.628:—	3.654.922:—
1946	684.205:—	2.093.667:—
1947	857.246:—	2.177.405:—
1948	1.363.091:—	2.617.135:—
1949	2.070.585:—	3.954.817:—
1950	2.077.742:—	3.449.052:—
1951	2.284.261:—	2.690.859:—
1952	2.937.174:—	3.436.493:—
1953	2.752.067:—	3.175.885:—
1954	2.347.901:—	2.693.042:—
1955	2.089.585:—	2.384.216:—
1956	2.233.034:—	2.541.192:—
1957	2.679.820:—	3.038.915:—
1958	2.543.164:—	2.878.861:—
1959	2.929.159:—	3.292.374:—
1960	3.583.183:—	3.980.916:—
1961	4.732.432:—	4.732.432:—
1962	5.123.475:—	5.651.192:—
1963	42.648:71	47.041:52
1964	52.059:76	57.317:79
1965	47.874:82	47.874:82
Nykymarkkoina	604.675:75	1.173.620:19

Avustukset ovat olleet joko kerta-avustuksia tai kuukausiavustuksia, jotka on myönnetty johtokunnan harkinnan perusteella kunkin avustustapauksen kohdalla suoritettuihin tutkimuksiin nojautuen. Tällöin on luonnollisesti otettu huomioon avustettavan muut tulot, perheen suuruus ja myöskin elämäntavat. Kotikäynnit, joita terveyssisar suorittaa antavat huomattavasti lisävalaistusta kuhunkin avustustapaukseen. Tämän lisäksi eri osastoja edustavat johtokunnan jäsenet ja heidän tukenaan olevat yhdysmiehet koettavat kukin osastollaan myös saada esille avustusanomusten käsittelyssä tarvittavia tietoja. Edelleen on johtokunta usein pyytänyt a.o. työnjohtajien lausuntoa. Näiden tietojen perusteella, jotka on koottu erikoiseen avustusanomukseen johtokunta sitten tekee päätöksensä pyrkien näin ollen ratkaisuissaan mahdollisimman suureen oikeudenmukaisuuteen.

Sodan aikana olivat avustuksen saajat kuten edellä olemme jo todenneet pääasiallisesti sankarivainajien omaisia, sotainvaliideja ja asepalveluksessa olleiden reserviläisten perheitä, joilla todettiin olleen toimeentulovaikeuksia. Tämän lisäksi oli joitakin sotakummiperheitä Tampellan ulkopuolella.

Vuosi	Sankariv. perheitä	Sotainval. perheitä	Reservil. perheitä	Yht. perheitä	joissa jäseniä
1941	36	—	92	128	369
1942	50	—	125	175	488
1943	37	4	111	152	422
1944	37	4	85	126	368

Edellä olevasta tilastosta puuttuu se huomattava tuki, minkä avustusrengas myönsi v. 1942 Kansanavun Tampereen p.o:lle ja vuodelta 1943 rajaseudun sotatoimista suuresti kärsimään joutuneille perheille. Edelliseen tarkoitukseen nousi summa mk:aan 20.000:— ja jälkimmäiseen tarkoitukseen yht. 1073 mtr kangasta, mikä silloisessa rahassa teki mk 23.000:— nykyrahassa 1.870:—.

Vuoden 1944 lopulla tapahtuneen sääntöjenmuutoksen mukaan ryhdyttiin avustamaan muita kuin sodan johdosta vaikeuksiin joutuneita perheitä, joten avustuskohteet näin ollen muuttuivat v:sta 1945 lähtien.

Vuosi	Avustettavia perheitä Pell.	Konep.	L:niemi	Sankariv. ja sotainv. perh.	Yhteensä perheitä	Perh.jäsenten lukumäärä
1945	49	96	23	14	182	n. 600
1946	42	84	22	19	167	652
1947	50	91	38	10	189	498
1948	61	104	40	10	215	576
1949	90	165	66	9	330	857
1950	84	156	62	7	309	875
1951	90	128	72	7	297	857
1952	124	163	84	7	378	1.105
1953	116	187	85	7	395	1.156
1954	116	144	74	7	341	1.051
1955	83	149	75	7	314	1.000
1956	96	149	74	5	324	989
1957	98	189	58	5	350	1.289
1958	121	211	80	5	417	1.323
1959	123	219	79	5	426	1.400
1960	120	217	82	5	424	1.400
1961	116	288	113	5	522	1.569
1962	113	261	96	4	474	1.446
1963	109	248	79	4	444	1.324
1964	116	240	80	4	440	1.253
1965	126	253	68	4	451	1.240
	2.043	3.742	1.450	150	7.389	22.460

Paitsi puhtaasti raha-avustuksia on Tampellan Huolto r.y. vuosien kuluessa harjoittanut muunkinlaista avustustoimintaa. Niinpä vuodesta 1954 lähtien on Tampellan Huolto r.y. kustantanut Tampella-yhtiön tukemana sotainvaliidiperheiden kahden viikon oleskelun kesäisin Sotainvaliidien Veljesliiton Tampereen p.o:n kesäkodissa Koivuniemessä.

1954	10	perhettä	kustannukset	mk	66.500:—
1955	12	„	„	„	74.400:—
1956	15	„	„	„	98.140:—
1957	15	„	„	„	95.440:—
1958	12	„	„	„	114.938:—
1959	9	„	„	„	103.524:—
1960	14	„	„	„	150.690:—
1961	11	„	„	„	180.415:—
1962	10	„	„	„	111.080:—
1963	12	„	„	„	1.366:40
1964	14	„	„	„	1.519:20
1965	11	„	„	„	1.032:—
	145	„	„	nykymk	13.868:87

Uusin avustusmuoto, mikä vuonna 1948 liitettiin Tampellan Huolto r.y:n ohjelmaan, on kotisisaravun järjestäminen sellaisiin perheisiin, missä perheenäiti on sairastunut ja lasten hoitaminen olisi vaatinut perheenhuoltajan poisjäännin työstä. Eri vuosina on kotisisarapua järjestetty seuraavassa määrin:

Vuosi	Perheiden lukumäärä	Päivien lukumäärä		Kustannukset
1949	16	151		66.737:—
1950	14	129		57.018:—
1951	21	206		151.470:—
1952	29	248		175.825:—
1953	38	256		188.201:—
1954	30	212		194.970:—
1955	31	219		179.920:—
1956	20	141		135.200:—
1957	28	216		202.695:—
1958	44	391		201.435:—
1959	30	280		177.445:—
1960	33	266		167.517:—
1961	56	537		461.012:—
1962	33	271		343.404:—
1963	51	451		4.732:60
1964	44	393		5.167:97
1965	54	432		5.706:30
	572	4.799	nykymk	42.635:36

Kotisisaria saatiin aikaisemmin tilatuksi Väestöliiton Kotisisartoimistosta ja viime vuosina Suomen Punaisen Ristin vanhusten kotiaputoimistosta, kaupunkin sos.lauta-

kunnan kautta ja T:reen Kotisairaanhoito- ja Kotiapukeskukselta. Tämän lisäksi on Tampellan Huolto r.y. käyttänyt tilapäisapuna yksityisiä kodinhoitajia.

Kauniina tapana on yhdistyksen avustustoiminnassa ollut, että joka joulu on sankarivainajien omaisille annettu myös lisäksi jouluavustus. Niinikään jouluna on myös sairaille ja vanhuksille pääasiassa sairaskassojen johtokuntien esitysten mukaan annettu joka vuosi vastaavanlaista apua. Tällä tavoin Huolto r.y. on ollut mukana viemässä jouluiloa sinne, missä sairaus ja sen aiheuttama puute on ollut mieliä masentamassa.

Eräs merkittävimmistä tapahtumista Tampellan Huolto r.y:n viimeaikaisimmasta toiminnasta lienee 20 vanhusten asunnon varaaminen Tampella-yhtiön lainoituksen turvin Kotilinna-säätiön rakentamista Nekalan vanhusten taloista. Näihin asuntoihin muutti helmikuun lopulla tänä vuonna kaikkiaan 28 vanhusta. Tähän tarkoitukseen yhdistys käytti kaikkiaan 140.000:—, mistä summasta 70.000:— oli Tampella-yhtiön myöntämää korotonta pitkäaikaista lainaa.

Johtokunta ja sen kokoonpano

Nykyisin kuuluu johtokunnan sääntöjen mukaan 22 varsinaista ja 4 varajäsentä. Johtokunta on pitänyt kokouksia sotien jälkeisinä aikoina n. 3 viikon väliajoin.

Huolto r.y:n puheenjohtajina ovat toimineet:

Dipl.ins. Erkki Häyrinen	vv. 1941—1945
ins. Kalle Sarkimo	26. 2.—25. 4. 1946
ins. Leo Jyväkorpi	26. 4.—31. 12. 1946
dipl.ins. Allan Wirzenius	1947
fil.maisteri Artturi Tienari	1948—edelleen

varapuheenjohtajina ovat toimineet:

Dipl.ins. Eino Ilmonen	1941—1944
Ins. Kalle Sarkimo	1945
työnjohtaja Artturi Pohja	1946—1947
sorvaaja Viktor Ahtola	1948—1952
tarkastaja Erkki Österman	1953—edelleen

sihteerinä ja rahastonhoitajina ovat toimineet:

Ostopäällikkö Friti Vapaavuori	1941—1948
prokuristi Oskar Wahtera	1941—1942
rouva Hilkka Majanen	1945, 1947—1948
sos.virk. Hillevi Murtoniemi	1949—1964
sos.virk. Leila Salmi	1964—edelleen

johtokunnan kokoonpano vuosittain:

Erkki Häyrinen	1941–45	Urho Ervesalo	1946–62
Anna Jokinen	1941–50	Jaakko Kulmala	1946–51
Helvi Haapio	1941–42	Urho Lehto	1946–58
Uuno Kuussalo	1941–56	Niilo Kaaja	1946–ed.
Johan Mäki	1944–45	Leo Jyväkorpi	1947–48
Eino Ilmonen	1941–44	Aune Hagman	1947–ed.
Allan Vainio	1941–42	Sakari Kalves	1948–61
Helka Rientola	1941–46	Kaarlo Erilä	1948–65
Artturi Pohja	1941–49	Väinö Nykänen	1948–ed.
Oskar Wahtera	1941–42	Aimo Selin	1948–49
Friti Vapaavuori	1941–48	Martta Kivekäs	1948–49
Edvard Lehtinen	1941–52	Paavo Tamminen	1948–53
Isak Saksman	1941–42–44	Ellen Värinen	1949–51, 64–ed.
Manu Kallio	1942–44	Lauri Poikkilinja	1949–ed.
Kustaa Selin	1942–56	Ellen Tilhinen	1949–53
Erkki Österman	1942–ed.	Eero Laaksonen	1949
Eero Uusivuori	1942–44	Katri Kulmala	1949–54
Artturi Tuominen	1942–ed.	Hillevi Murtoniemi	1949–64
Urho Pussinen	1942–46–47	Orvo Lymi	1950–ed.
Yrjö Lehto	1942–ed.	Aksel Heikkilä	1950–53
Veikko Stenberg	1943–46	Signe Pakkanen	1950–64
Toivo Lindström	1943–44	Eva Tarkka	1951–ed.
Karl Tähtinen	1943–44	Toini Kulmala	1952–60
Väinö Leppänen	1944–47	Hilja Rehnfors	1952–53
Vilho Järvinen	1944	Reino Jokinen	1953–55
Johan Mäki	1944–45	Helmi Helenius	1953–56
Juho Arvio	1945–47	Pekka Pohjalainen	1954–ed.
Eino Ahonen	1945–46	Aira Rantanen	1954–60
Justus Henell	1945–58	Yrjö Suvia	1954–59
Viktor Ahtola	1945–52	Mikko Nevalainen	1954
Artturi Tienari	1945–ed.	Elli Hauska	1955–ed.
		Pentti Pyörtänö	1956–62
		Mikko Marjamäki	1957–60
		Erkki Luukkonen	1957–58
		Mielo Mannila	1957–ed.
		Pauli Villikka	1957–62
		Toivo Vallisalo	1959–60
		Kaija Ilkka	1959–ed.
		Eero Saarto	1959–ed.
		Yrjö Kuisma	1959–62
		Yrjö Anttila	1961–ed.
		Martti Saarinen	1961–ed.
		Eila Hirvonen	1961–ed.
		Matti Viitaniemi	1961–64
		Seppo Rautio	1962–ed.
		Antti Lepola	1962–ed.
		Aimo Lehtinen	1962–ed.
		Hugo Mäki	1964–ed.
		Eino Lehto	1965–ed.
		Mauri Ranta	1965–ed.
		Leila Salmi	1965–ed.

Tampellan Huolto r.y:n toimintapiiriin ovat kuuluneet eri osastoilla toimivat yhdysmiehet vuodesta 1954 lähtien:

Pellavatehdas:

Lauri Silin	1954–58	Arnold Engström	1958–62
Lauri Mäkelä	1954–57	Toivo Alenius	1958–59
Väinö Salminen	1954–65	Vilho Kortet	1958–ed.
Lea Hakala	1954–58	Mauri Kauppila	1958–ed.
Helmi Mäkelä	1954–58	Pauli Villikka	1958–61
Oiva Heinonen	1954–ed.	Frans Nieminen	1962–ed.
Anna Jokinen	1954–58	Orvo Harra	1962–ed.
Eva Salo	1954–61	Lempi Marjamäki	1962–ed.
Kalle Järvinen	1954–ed.	Vilho Syrjänen	1964–ed.
Väinö Majamaa	1954–58	Reijo Lappalainen	1965–ed.
Arvi Helldán	1954–ed.		

Konepajan virkailijat:

Mauno Kuusivaara	1959–ed.	Toivo Vallisalo	1963–ed.
Ilmari Kalliolahti	1959–ed.	Aatos Haapanen	1963–ed.
Eero Mälkönen	1959–ed.		

Konepaja:

Mikko Lara	1954–61	Ragnar Landstedt	1962–ed.
Pekka Särkkä	1954–ed.	Väinö Juholin	1965–ed.
Urho Ervesalo	1954–61	Benjam Saarinen	1966–ed.
Toivo Koivunen	1954–ed.	I. Kolehmainen	1966–ed.
Viljo Välimäki	1954–ed.	Pekka Lehtinen	1966–ed.
Reino Jokinen	1954–ed.	Martti Palomäki	1966–ed.
Emil Tiili	1954–ed.	Ilpo Peuhkuri	1966–ed.
Kauko Niemi	1963–65	Aatto Siren	1966–ed.
Olavi Laaksonen	1963–ed.		

Lapinniemi:

Eva Malm	1954–ed.	Helga Rantakari	1954–ed.
Aarne Kuusela	1954–ed.	Lyyli Koivunen	1954–58
Toini Mäkinen	1954–ed.	Lauri Kangasmaa	1954–61
Eino Hietaniemi	1954–ed.	Urho Pussinen	1958–64
Toini Aho	1954–ed.	Paavo Törmälä	1963–ed.
Lahja Kairisto	1954–ed.	Ilpo Jylhäsalo	1964–ed.

Tilintarkastajina ovat toimineet:

vakinaisina:

O. W. Wahtera	1943–47	Tor Tefke	1954–55
J. A. Rantanen	1943–49	Reino Halkola	1954–60
varat.	1950–57	Toivo Vallisalo	1956–58
Oiva Näsi	1948–53	Oiva Heinonen	1959–ed.
Tauno Karttunen	1950–53	varat.	1951–58
varat.	1946–49	Eero Ojanen	1960–ed.
Erkki Häyrinen	1949		

varatilintark.

Väinö Lahtinen	1943	F. Tähtinen	1946–48
Knut Carlsson	1943–44	Eero Ojanen	1958–60
B. Virtanen	1944–45	Emil Kanerva	1959–ed.
Bruno Bäckman	1945	Erkki Loimuneva	1960–ed.

Huoltosisarina ovat toimineet:

nti Helka Rientola	1941–1. 10. 1946
sair.hoit. Martta Kivekäs	1. 10. 46–1. 6. 48
nti Aune Hagman	1. 6. 48–31. 7. 57
terv.sisar Kaija Ilkka	1. 8. 57–edelleen

TAMMERKOSKEN PARTAALTA

— **Taloudellisen kasvatuksen merkitys ja tavoitteet**
— **Markkinoinnin perusteet viennissä**
— **Kansainvälinen kilpailukyky — onko se johtajien vai myös jokamiehen huolen aihe?**
— **Kuinka ehkäistään ja hoidetaan raudanpuutosanemiaa**
— **"Suomalaista itsepäisyyttä"**
— **Suksilla sujuttelemaan**
— **Joulurauhaa**

Viime aikoina on useissa yhteyksissä korostettu taloudellisen kasvatuksen ajankohtaisuutta. Sinänsä taloudellinen kasvatus ei tietysti ole mitään uutta. Agraarivaltaisessa yhteiskunnassa sitä sai poika isältään ja tytär äidiltään jokapäiväisessä elämässä arkisen työn parissa. Koulussa ja kodissakin on epäilemättä kautta aikojen teroitettu nuorten mieliin monen muun hyödyllisen asian ohella myös säästämisen hyvettä. Ajankohtaiseksi taloudellinen kasvatus on tullut siitä syystä, että olemme äkkiä havahtuneet huomaamaan sen jääneen tuon alkutuotanto-yhteiskunnan tasolle. Kehitettäessä niin nuorisoon kuin aikuisiin kohdistuvaa kansalaiskasvatusta muuttuvan — teollistuvan, kaupallistuvan ja kaupunkimaistuvan — yhteiskuntamme vaatimuksia vastaavaksi taloudellinen kasvatus on jäänyt lapsipuolen asemaan ellei kokonaan unohdettu.

Lisäksi taloudellisen kasvatuksen päämäärä on useimmiten käsitetty kovin yksipuolisesti. Se on tähdännyt lähes yksinomaan yksilön ohjaamiseen ajattelemaan ja toimimaan taloudellisesti sekä ammattikoulutuksen avulla hankkimaan mahdollisimman hyvä perusta vastaiselle elämälleen. Tämäkin on tietysti hyvää ja tarpeellista, mutta kuitenkin vasta taloudellisen kasvatuksen toinen puoli. Taloudellisen kasvatuksen merkitys ja tavoitteet yhteiskunnan kannalta on tähän saakka lähes kokonaan unohdettu. Kuitenkin nykyinen yhteiskunta edellyttää jäseniltään tietoja myös niin kansantaloudesta yleensä kuin käytännön taloudellisesta toiminnasta, ja sitä enemmän, mitä enemmän elinkeinorakenteemme monipuolistuu ja maailmamme myös taloudellisessa mielessä avartuu oman maan rajojen ulkopuolelle. Näin on asianlaita varsinkin sellaisessa demokraattisessa maassa kuin Suomi, jossa vastuu maan asioiden hoitamisesta viime kädessä kuuluu kansalle. Se valitsee itse edusmiehensä päättämään asioistaan. Näin ollen se myös saa juuri sellaisen hallitusvallan minkä se ansaitsee. Tämä on muistettava esimerkki arvosteltaessa talouspolitiikkamme hoitoa. Syyt tämän hetken moniin taloudellisiin ongelmiimme ovat tietysti moninaiset, mutta hyvin suurelta osalta pulmamme varmasti pohjautuvat yleiseen taloudelliseen valistumattomuuteemme. Nykyään puhutaan paljon henkisen pääoman merkityksestä taloudelliselle kasvulle ja sen vaatimasta tiedon ja taidon tason kohottamisesta. Tällöin ei riitä pelkästään ammatillisen koulutuksen ja tieteellisen ja teknillisen tutkimuksen edistäminen, tarvitaan mitä suurimmassa määrin myös taloudellisen kasvatuksen tehostamista kaikissa kansalaispiireissä.

Tämä ymmärretään varmasti erittäin hyvin nimenomaan elinkeinoelämän keskuudessa. Onhan se tähän asti vastannut ja tulevaisuudessakin pääasiassa vastaa taloudellisesta kehityksestämme. Se on siten myös joutunut kokemaan, miten yleinen tietämättömyys taloudellisista tosiseikoista jarruttaa kehitystä. Niinpä meillä ei vieläkään riittävästi oteta huomioon, että emme enää elä umpiotaloudessa, vaan keskellä integroituvaa maailmantaloutta. Meidän on kyettävä pitämään puolemme kiristyvässä kilpailussa ja mukautumaan maailmankaupan yleisiin pelisääntöihin. Tämä merkitsee mm. sitä, ettei taloudellinen kasvatus saa tähdätä pelkästään passiiviseen tiedon omaksumiseen, vaan sen tulee olla luonteeltaan aktiivista, aloitekykyä, omatoimisuutta ja yrittämisen halua kannustavaa ja kehittävää. Elinkeinoelämä tarvitsee ei ainoastaan taloudellisissakin kysymyksissä entistä pätevämpiä työntekijöitä palvelukseensa, vaan myös taakseen valistuneen yleisen kansalaismielipiteen. Meidän olisi kas-

---

Suomalaisen yhteiskunnan kannalta on ollut mitä suuriarvoisinta tämä rakentava kaikkia Tampellan palveluksessa olevia yhdistävä avustusjärjestö, jonka toimintaan ei ole liittynyt minkäänlaisia poliittisia eikä puoluenäkökohtia eikä selaisia pyrkimyksiä, joilla olisi ollut rajoittava vaikutus. Olemme vuosien varrella joutuneet toteamaan, miten johtokunnan kaikki ratkaisut on tehty yksinomaan todellisen avun tarpeen ja siitä saatujen tosiasioitten pohjalla. Joka kerta, kun olemme vaikeuksiin joutuneelle tampellalaisperheelle myöntäneet avustusta, olemme tunteneet vilpitöntä iloa siitä, että olemme saaneet olla mukana auttamassa ilman omaa syytään vaikeuksiin joutuneita perheitä. Varmaan Tampellan Huolto r.y:n 20-vuotinen toiminta jo sinänsä on tukevana osoituksena siitä, että vapaaehtoinen avustustoiminta on ollut todella tarpeen vaatimaa ja että se on ollut menestyksellistä vain sosiaalisen ajattelun ja lähimmäisen rakkauden innoittamana.

vatettava kaikki kansalaispiirit näkemään elinkeinoelämän kehittämisen merkitys kokonaistaloudelle ja siten myös jokaisen yksityisen kansalaisen hyvinvoinnille ja sosiaaliselle turvallisuudelle.

Ensi vuosi on julistettu taloudellisen kasvatuksen vuodeksi. Ajankohta suunnitellun kampanjan läpiviemiseksi tuntuu olevan otollinen, onhan tähän mennessä jo n. 100 valtakunnallista järjestöä ilmoittanut ottavansa taloudellisen valistuksen ohjelmaansa. Niiden lehdet, kokoukset ja muut tilaisuudet ovat näin ollen käytettävissä. Kaikki jaostot, joihin mukana olevat järjestöt on ryhmitetty, ovat myös jo ehtineet pitää ensimmäisen kokouksensa. Niissä on esitetty toivomuksia erilaisten tilaisuuksien järjestämisestä maan eri puolilla. Toivotaan opintopiiriohjelmia, kursseja, esitelmätilaisuuksia ja julkisten tiedotusvälineiden mukaan tuloa. Otollinen maaperä on siis jo luotu. Meidän on nyt vain kyettävä käyttämään herännyttä harrastusta hyväksemme, toisin sanoen tarjoamaan käytettävissä olevalle organisaatiolle aineistoa, joka tulee syventämään taloudellisten aineiden tuntemusta kansamme keskuudessa ja luomaan pohjaa taloudellisen kasvatuksen jatkuvalle kehittämiselle.

* * *

Markkinointi on olemukseltaan monisärmäinen probleema. Ulkomaankauppamme alalla voidaan nykyaikaisen markkinoinnin käytännöllisinä perusteina mainita mm.:

— Poliittiset ja kauppapoliittiset edellytykset, joiden suhteen Suomi on pienenä puolueettomana maana katsottava rasitevapaaksi ja asema siis hyväksi. Myös sijaintimme johdosta meillä on hyvät luontaiset edellytykset sekä länteen että itään.

— Rahoitus on keskeinen asia, jossa resurssimme ovat valitettavan rajoitetut. Tarvittaisiin jatkuvasti lisää pääomia valtion ja liikepankkien yhteisesti omistaman ja tähän saakka hyvin toimineen Vientiluotto Oy:n käytettäväksi.

— Henkilöstön osalta kaivataan koulutuksen jatkuvaa tehostamista pätevän ja riittävän kaaderin luomiseksi. Ulkomailla saatujen kokemusten ja kielitaidon kartuttaminen olisi erikoisen tärkeätä.

— Messu- ja näyttelytoiminta on merkittävässä asemassa, mutta se vaatii aina myös täysipainoista jälki- ja taustatoimintaa ollakseen tehokasta. Valtiovalta on meillä ilahduttavassa määrin antanut taloudellista tukea paitsi vientinäyttelytoiminnalle avustamalla myös eräitä muita viennin edistämiseen tähtääviä teollisuuden pyrkimyksiä.

— Jakelukanavat ja niiden joukosta aina sopivimman etsiminen on oleellisen tärkeätä. Muuttuvissa olosuhteissa ei ole helppoa löytää tietä, joka mahdollisimman pienin kustannuksin turvaa mahdollisimman tuottoisan ja suuren myynnin.

* * *

Me olemme tottuneet siihen, että palkkaneuvottelujen tai puuraaka-aineen ostokauden edellä ja eduskunnan suunnitellessa sosiaalisia parannuksia teollisuuden ja talouselämän johtavat asiantuntijat varottavat sellaisista toimenpiteistä, jotka "vaarantavat kansainvälisen kilpailukykymme". Ilmiö ja sanonta on jo tullut niin tavalliseksi, että sitä toisaalta on alettu epäillä vain pelotteluksi ja toisaalta suhtautua siihen vaarallisen yliolkaisesti, väheksyen. On aiheellista tutkia, mitä tuo "kilpailukyky"-sana sisältää ja miksi kotimaisen kustannustason nousu olisi sille vaarallinen. Ehkäpä voimme tarkastella vielä sitä ennen, mitä merkitsee kustannustason nousu.

Teollisuustuotteen valmistuskustannukset ovat moninaiset. Työajan palkka, vapaa-aikojen palkat, lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalikustannukset, vuokrat, korot, osingot, poistot (eli rakennusten ja koneiden hinta jaettuna eri vuosille), mainos-, myynti-, tarvike- ja muut kulungit. Lisäksi on hankittava valmistusta varten tarvittavat raaka-aineet, puolivalmisteet ja energia eli voima. Kun nämä lasketaan yhteen tietyltä ajalta ja summa jaetaan valmistuneiden tuotteiden määrällä, saadaan yhden tuotteen tai tuoteyksikön (esim. selluloosatonnin) hinta. Jos kulut kasvavat, mutta tuotteita valmistuu yhtä paljon kuin ennenkin, nousevat yhden tuotteen tai yksikön kustannukset. Silloin kustannustaso nousee. Jos tuotteita sitä vastoin valmistuu suhteessa yhtä paljon enemmän kuin kustannukset nousevat, kustannustaso ei nouse. Silloin siis kustannusten nousu ei ylitä tuottavuuden nousua.

Kun kustannustaso nousee, tuottaja nostaa myyntihintaansa vastaavasti, jos tuote siitä huolimatta menee kaupaksi. Nostaa sen vuoksi, että on laskettu, millä voittoprosentilla on toimittava, jotta koko tuotantolaitos kaikkine osineen ja osastoineen olisi kannattava, kasvu- ja uudistuskelpoinen. Ellei hintaa voi nostaa, vähenee kannattavuus.

Ulkomaankaupassa voidaan hinta märätä itse vain tuotteille, jotka ovat yksilöllisiä ja jossakin suhteessa erikoisasemassa. Ne voivat olla harvinaisia, laadultaan hyviä tai sisältää esimerkiksi taide- tai ylellisyysarvoja, jotka tekevät niiden vertailun muiden maiden tuotteisiin vaikeaksi.

Tuotteiden, jotka ovat yleisluontoisia tai laadultaan helposti vertailukelpoisia muiden maiden vastaaviin tuotteisiin, hinta määräytyy kansainvälisessä kilpailussa. Sellaisia ovat maa- ja metsätalouden tuotteet, erilaiset raaka-aineet ja puolivalmisteet, mm. puu ja selluloosa, sekä monet valmiitkin tuotteet. Ylivoimaisesti suurin osa Suomen vientitavaroista kuuluu tuotteisiin, joista saadaan se hinta, mikä niille kansainvälisessä kilpailussa syntyy eli, minkä ulkomaiset ostajat suostuvat maksamaan. Hintaa ei voida siis nostaa, vaikka täällä kustannukset nousevat.

Vientiteollisuutemme on tarpeen työpaikkojen tarjoajana ja tulojen antajana niin omassa palveluksessaan oleville kuin kaikille niille, joiden palveluksia sekä teollisuus itse että sen palkansaajat tarvitsevat. Vientiteollisuus on myös verojen maksaja, ja sen maksamista palkoista ja sen avulla toimivien palveluelinkeinojen harjoittajien tuloista ja palkansaajien palkoista kerätään verot. Valtion tuloista suurin osa, yli 80 %, on veroja. Jotta valtio voisi suorittaa sosiaalisia tulonsiirtoja, sen on siis saatava veroja, joita se voi jakaa. Koko valtion muukin toiminta, lähes kaikki raha mitä budjetissa ja lisäbudjetissa jaetaan eri tarkoituksiin, on peräisin veroista.

Työllistäjänä sekä palkan ja verojen maksajana vientiteollisuus ei kuitenkaan poikkea nk. kotimarkkinateollisuudesta. Jos kaikki puunjalostusteollisuutemme, laiva- ja paperikoneteollisuutemme tuotteet menisivät kaupaksi kotimaassa, ei vientiä edellä kerrotuista syistä tarvittaisi.

Viennin tekee poikkeavaksi se, että sillä maksetaan tuonti. Voidaan sanoa, että tuonti on välttämätöntä, ja vienti tarpeellista sen maksamiseen. Me tarvitsemme

metalli-, tekstiili-, elintarvike-, kemian ym. teollisuutta työllistääksemme väestömme. Niitä ei kuitenkaan voida harjoittaa ilman tuontia nykyisessä eikä kasvavassa laajuudessa. Ne kaikki tarvitsevat ulkomaisia raaka-aineita, mikä puolet, mikä neljänneksen, joku lähes kaiken. Sitäpaitsi ne tarvitsevat ulkomaisia erikoiskoneita, joiden kysyntä on meillä niin pieni, että niitä varten ei täällä kannata tehdasta rakentaa. Koko teollisuus tarvitsee myös polttoaineensa ulkomailta. Suomen tuonnista onkin n. 80 % eli neljäviidesosaa sen omalle teollisuudelle ja tuotantoelämälle välttämättömiä tarvikkeita. Vienti on siis elintärkeätä koko Suomen tuotantoelämälle, ja siitä riippuu jokaisen elinkeinoelämän palveluksessa olevan suomalaisen leipä.

Edellä kerrotusta voidaan sanoa, että hyvä on, mutta eikö kansainvälisesti kilpailukykyisiä hintoja voida pitää vähentämällä teollisuuden voittoa. Näinhän on koko ajan meneteltykin, mutta vähitellen alkaa olla pää vetävän kädessä. Moni tärkeä teollisuuden ala alkaa olla tuottamatonta. Kymmenet sahat ovat sulkeneet ovensa, eräät valtioenemmistöiset puunjalostusyhtiöt esittivät viime vuonna tappiollisen tilinpäätöksen, tekstiiliteollisuus on kovin ponnistuksin koettanut pysytellä pinnalla ja laivanrakennusteollisuus kamppailee rakentaen milloin tappiollisia laivoja milloin taas hieman paikaten taskujaan. Ja kuitenkin — voidakseen valmistaa tuotteita mahdollisimman halvalla, ts. pitääkseen hintansa kansainvälisellä tasolla, teollisuuden on voitava yhä uudelleen ja uudelleen uusia menetelmänsä ja koneensa ja rakentaa niille uudet suojat. Sen se tekee voitollaan. Teollisuus siis tarvitsee, sen on saatava riittävästi tänä päivänä voittoa ollakseen huomenna vielä elävä, kilpailukykyinen laitos, joka pystyy tarjoamaan työtä. Tuottavuuden on jatkuvasti noustava, koska se nousee kaikkialla muualla. Tuottavuutta ei nosteta enää nykyisin sillä, että työväki tekee lujemmin työtä, vaan pääasiassa sillä, että hankitaan koneet ja menetelmät, joilla yhtä työntekijää kohden saadaan aikaan enemmän tuotteita samassa ajassa. Se vaatii jatkuvaa uusiintumista, ja siihen tarvitaan voittoa, jolla tulevaisuutta rakennetaan. Voittojen syöminen liian pieniksi on lypsävän lehmän hidasta tappamista.

Koska jokaisen on saatava osuutensa tuloksesta, siis myös tehtaan itsensä, ja kansainvälisiä hintoja ei voida ylittää, meidän on kai todettava, että puhe kilpailukyvystä ei ole vain peloittelua. Se on veristä totta jokaiselle suomalaiselle. On monesti väitetty, että siitä on turha puhua palkankorotusten yhteydessä, sillä palkathan ovat Suomessa keskimäärin vain viidennes eli 20 % yhtiöiden kuluista. Eivätkä ne siis paljonkaan vaikuta kustannuksiin. Tämä väittämä ontuu eräässä ratkaisevassa kohdassa. Se ei ota huomioon, että raaka-aineissa, puolivalmisteissa, energiassa, palveluksissa ja kaikessa, mistä teollisuus maksaa, on palkkoja, joiden nousu vaikuttaa tuotteen hintaan. Koko maan kansantuotteesta palkat ovat yli 60 % ja niin ne ovat siis keskimäärin kaikista erillisistä tuotteistakin. Tämä on kuitenkin asia, joka vaatii perusteellisen selvityksen.

* * *

Luonnollisin tapa välttää raudanpuutosanemia on syödä oikein. Tämä tapa tulee myös ajan mittaan halvimmaksi, koska ruoka-aineet, jotka ovat hyviä raudanlähteitä, sisältävät yleensä myös runsaasti muita arvokkaita ravintoaineita, ja tuloksena on tasapainoinen ja hyvä ruokavalio. Seuraavat ohjeet auttavat meitä lähemmäksi oikeata ruokavaliota:

1) Välttäkää valkoista leipää, joka on melkein pelkkää energiaravintoa. Käyttäkää valkean leivän sijasta ruis ja muita täysjyvätuotteita, joissa on tallella jyvän kuorikerrosten kivennäisaineet ja vitamiinit.

2) Syökää usein veri-, maksa- ja munuaisruokia. Ne ovat paitsi ravinnollisesti arvokkaita myös halpaa ruokaa.

3) Käyttäkää runsaasti marjoja ja kasviksia.

Kun anemiaa ehkäistään tai parannetaan suun kautta nautittavilla rautavalmisteilla, on otettava huomioon seuraavat seikat:

1) Halvimmat rautavalmisteet (ferrosulfaatti) ovat yhtä tehokkaita kuin kauniinnäköiset ja kalliit tuotteet. Rautavalmisteiden valikoima on nykyään suuri, ja lääketehtaat kiinnittävät erikoista huomiota esim. valmisteen ulkonäköön, josta potilas maksaa aivan turhaan. Useihin rautavalmisteisiin lisätään myös muita kivennäisaineita ja vitamiineja, mutta tällaisten valmisteiden terapeuttinen arvo ei yleensä vastaa sitä hintaa, minkä potilas niistä joutuu maksamaan.

2) Rautavalmisteet on nautittava mikäli mahdollista aterioiden välillä. Paras hyöty saavutetaan, jos päivän annos jaetaan kolmeen osaan ja nautitaan aterioiden välillä vähintään neljän tunnin väliajoin.

3) Hyvin suurten rauta-annosten nauttiminen ei ole tarkoituksenmukaista, koska imeytymisprosentti pienenee annoksen kasvaessa, ja usein suuret annokset aiheuttavat ärsytystä.

4) Rautavarastojen täyttyminen on hidasta, ja siksi hoitoa ei saa missään tapauksessa lopettaa, kun hemoglopiiniarvo on palannut normaalille tasolle, koska vasta sitten alkavat rautavarastot täyttyä. Eräiden tutkimusten mukaan tarvitaan kuukauden jatkuva rautaterapia, ennenkuin varastot anemian jälkeen täyttyvät uudelleen. Raudan ylisaannista ei ole pelkoa, koska elimistö kykenee säätelemään imeytymistä ruoansulatuskanavasta.

5) Rautavalmisteita on varottava jättämästä lasten ulottuville, koska jo kolmen gramman rauta-annos saattaa johtaa kuolemaan.

* * *

Kukapa meistä ei olisi itsepäinen — enemmän taikka vähemmän ainakin silloin tällöin. Olemmehan suomalaisia. Niin että ensimmäisen kiven heittäjäksi ei kannata syytöntä hakea. Sitäpaitsi pidetäänhän itsepäisyyttä jonkinlaisena hyveenäkin. On niin inhimillistä ainakin yrittää tehdä omista heikkouksista hyveitä ja muuan sellainen suomalais-kansallinen "tekohyve" on itsepäisyys. Kun kuulemme puhuttavan "suomalaisesta itsepäisyydestä", niin harvoinpa siinä on paheksuvaa vivahdetta, päinvastoin. Siinä on Sven Dufvamaista sankaruutta, järkähtämättömyyttä, itsepintaisuutta, taipumattomuutta ja sisukasta omista mielipiteistä kiinni pitämistä. Itsepäisyysmitalillakin on kaksi puolta ja tuo on sitä puolta, joka sopivassa valaistuksessa sopivasti esitettynä voi tosiaankin näyttää jopa ihailemisen arvoiselta. Sitävastoin itsepäisyyden nurjaa puolta ei saada kauniiksi minkäänlaisilla tempuilla. Se sisältää mm. totuudesta, tosiasioista, järjestä ja logiikasta piittaamattomuutta, kerran omaksutusta mielipiteestä hinnalla millä tahansa kiinni pitämistä ja oman erehdyksen mahdollisuudenkin kieltämistä. Tietenkin on niin, että jokaisella on taipumus nähdä oma itsepäisyys sankarillisena järkähtämättömyytenä, mutta naapurin itsepäisyys järjettömänä härkäpäisyytenä. Itsepäisiä ei kannattaisi kuitenkaan lajitella, sillä tässäkin asiassa mitalin molemmat puolet kuuluvat yhteen. Toisen puolen mukana seuraa aina toinenkin. "Järkähtämättö-

myyden" nurjan puolen olemassaolon oivaltaminen olisi varmaan omiaan hillitsemään sen vahingollisia ilmauksia. Onhan selvää, että mitä enemmän pystymme hillitsemään luontaista suomalaista itsepäisyyttämme, sitä paremmin tulemme yksilöinä toimeen kotiväkemme, työtovereittemme, sukulaistemme, tuttaviemme ja naapuriemme kanssa ja — ennen kaikkea — sitä paremmin yhteiskuntamme erilaiset etu- ja mielipideryhmät pystyvät tarvittaessa rakentavaan ja hedelmälliseen yhteistyöhön.

Itsepäisyyden näkeminen kokonaan kielteisenä ja vahingollisena ei suinkaan merkitse minkäänlaisen tuuliviirimäisen myöntyväisyyden tai ylt'yleisen helppohintaisen yksimielisyyden suosittelemista. Rehellisessä käsityksessään ja aidossa vakaumuksessaan pysyminen ei ole itsepäisyyttä, kuten sitä on kiistämättömistä tosiasioista ja omasta järjestä piittaamattomuus taikka usein tunnepohjainen kykenemättömyys koskaan myöntää toisinajattelevan olleen oikeassa.

Suomalaisen yhteiskunnan elämänmenossa ei ole suinkaan harvinaista, että joku mielipideryhmä selvästi vastoin parempaa tietoaan jatkuvasti jankkaa mustaa valkoiseksi, vaikka kaikki — jankkaajat mukaan luettuna — tietävät, miten kyseisen asian laita todellisuudessa on. Sellainen on surkeaa ja säälittävää, ja kaksin verroin surkeaksi sen tekee tietoisuus, että kyseessä on kansallisen luonnevikamme ilmaus, jota joku voi ihailla sisukkaana taipumattomuutena.

"Suomalainen pysyy kannallaan." — Kerran omaksutusta mielipiteestä järkähtämättä kiinni pitämisen, eli itsepäisyyden ihannointi nimenomaan suomalaisena piirteenä on johtanut siihen, etteivät monet ihmiset uskalla tunnustaa olleensa väärässä eivätkä uskalla sanoutua irti kerran julkituomistaan mielipiteistä, vaikka olisivat niistä sisimmässään jo aivan päinvastaisella kannalla. Esimerkiksi varsin yleisen mielipiteen mukaan suomalaisen ei sovi tarkistaa poliittista kantaansa. Kun hän kerran 21-vuotiaana, tai ehkä jo nuorempanakin, on ollut jotakin mieltä, olisi hänen oltava samaa mieltä elämänsä loppuun saakka.

Sellainen on järjettömyyden ylistyslaulua. Sellainen on oppimisen, kokemuksen, vanhenemisen ja viisastumisen kieltämistä ja härkäpäisen tyhmyyden palvomista jonkinlaisena kultaisena vasikkana.

Jokainen joka järkkymättä puolustaa totena ja järkevänä pitämäänsä kantaa, olipa se mikä tahansa, ansaitsee kaikkien kunnioituksen, mutta sellainen, jonka "järkkymättömyys" on vain oman erehtymisensä tunnustamisen pelkoa tai itsepäisyyttä itsepäisyyden vuoksi, ansaitsee enintään sääliä. Viimeksi mainittua edusti toistakymmentä vuotta sitten se politiikan ammattimies, joka vastasi, kun hänelle sanottiin, että tietyllä kannalla pysyminen merkitsee pään seinään juoksemista, että jos meillä kerran nyt on tilaisuus juosta päämme seinään, niin miksemme sitä tee? Se oli puhtaaksiviljeltyä itsepäisyyttä.

* * *

Viime talven runsaslumisuuden vuoksi moni tuli hankkineeksi kunnon hiihtovälineet ja -varusteet. Toivottavasti ne sitten keväällä tuli pannuksi kunnolliseen kesäsäilöön, niin että nyt hiihtokelien uudelleen koittaessa olisivat jälleen helposti löydettävissä. Toivotaan, että näin on asian laita.

Hiihtäminen nimittäin ei ole vain fyysillistä kulttuuria, vaan se on myös yhtä hyvällä syyllä mielenterveydestä huolehtimista. Eikö ole niin, että ihminen vapautuu monista arkipäivän huolistaan hiihtäessään — itse kukin omaa tahtiaan. Tuskin missään ihminen saa niin täydellistä sielunrauhaa ja itsensä unohtamista kuin lumisen metsän ja kimmeltävän järvenjään tyynessä levollisuudessa. Tuntuu joskus näin hiihdellessä kuin ihmistä monine murheineen ja huolineen ei olisi lainkaan olemassa.

Toivokaamme, että nyt alkaneena talvena saisimme järjestetyksi itsellemme monta tällaista ihmismieltä rauhoittavaa ja jäntereitä rentouttavaa hiihtoretkeä. Ehkäpä monia meistä kiinnostavat ne kohteet, joilla Tampellan urheilulautakunta pyrkii houkuttelemaan ihmisiä ladulle. Tutulla ladulla on niin viihtyisää lasketella.

* * *

On sanottu, että ihmiselle ja hänen mielenterveydelleen on hyvin tärkeätä irroittautua silloin tällöin päivän kiireistä mahdollisimman rauhaisaan olotilaan, missä myös ihmissielu voi rentoutua ja virkistyä puhumattakaan levon tarpeesta maalliselle olemuksellemme.

Erikoisesti jouluna, joka on jälleen lähestymässä, me saamme tähän otollisen tilaisuuden. Tunnemme aidointa sielunrauhaa kuunnellessamme kodin lämpimässä vuosituhantista jouluevankeliumia tai yhtyessämme kirkkaasti valaistussa kirkossa jouluvirteen. Tunnemme taas joululta saavamme jotain aivan korvaamatonta. Tällaista ihmissielua tyynnyttävää joulurauhaa toivomme kaikille lukijoillemme ja menestystä pian alkavalle uudelle vuodelle.

Koskenlaskija

Taloudellisen tiedon kurssi Tuotantokomitean jäsenille

Inkeroisten tehtaitten tuotantokomitean vakinaisille ja varajäsenille järjestettiin ajalla 26.—27. 10. -66 otsikossa mainittu kurssi kahtena kolmen tunnin iltakurssina. Vastaava kurssi on jo aikaisemmin viety läpi Tampereen Tampellan ja Heinolan tehtaitten tuotantokomiteoille. Kurssiohjelman oli suunnitellut eri elinkeinoelämän keskusliittojen perustama Taloustieto r.y. Kurssin opetusohjelma keskittyi seuraavien Taloustieto r.y:n laatimien havainnollisten vihkosten pohjalle, joiden nimet jo puhuvat itse puolestaan. Opetusvihkoset, jotka myös jaettiin kurssilaisille, olivat:

— "Talouselämän kiertokulku"
— "Voitto ja kannattavuus"
— "Teollisuuden kustannusrakenne"
— "Elintaso meillä ja muualla"

Kurssin ansiokkaana opettajana toimi valtiotiet. kandidaatti Birger Mäenpää. Kurssin avaussanat lausui tuotantokomitean puheenjohtaja sukeltaja Sulo Sillfors. Mielenkiintoisella kurssilla todettiin, että yhteiskuntakuvamme voimakas rakenteellinen muuttuminen tuo mukanaan vaatimuksia ja velvoitteita, jotka vaativat ammatin entistä täydellisempää hallintaa kuin myös oikeaa taloudellista käyttäytymistä. Nimenomaan viimeksi mainitussa suhteessa meillä on nähtävissä mitä selvintä jälkeenjääneisyyttä. Kauna, ennakkoluulot ja luottamuspula ovat muodostuneet tekijöiksi, jotka jarruttavat yhteiskuntamme taloudellista kasvua.

Elinkeinoelämän keskusjärjestöjen perustaman Taloustieto r.y:n kurssien tehtävänä on oikean taloudellisen käyttäytymisen ja ajattelun kehittäminen sekä rakentaminen.

Kurssin osanottajille kuvattiin keskusteluun pohjautuvan kurssin puitteissa talouselämämme rakennetta ja toimintaa sekä eri elinkeinoryhmien toimintaedellytyksiä ja toiminnan vaikutusta kokonaisuuden kannalta. Osoitettiin myös kansantaloutemme kokonaistuotannon kustannustekijöiden merkitys kuin myös mitkä tekijät vaikuttavat taloudelliseen kasvuun ja elintason nousuun.

Tuotantokomitean jäsenet olivat yksimielisiä siitä, että tällainen kurssi olisi järjestettävä laajemmillekin ryhmille tehtaan piirissä.

Lopuksi asettaja M. Perä-Kasari ja sosiaalipäällikkö A. V. Widenoja kiittivät kurssin opettajaa B. Mäenpäätä hyvästä kurssista.

Taloudellisen ajattelun kurssi Inkeroisten tehtaitten tuotantokomitean jäsenille. Seisomassa vas. kurssin johtaja B. Mäenpää Taloustieto ry:stä.

INKEROISTEN SEUDUN PUUTARHA-YHDISTYS RY. JA INKEROISTEN KOTIEN PIHAPUUTARHAT

Kodin juhlan joulun lähestyessä kerromme hiukan kotien kesäisistä riennoista. Liikkuessamme viime kesänä Inkeroisten asutustaajaman monilla erillisillä omakotialueilla saimme iloksemme todeta, että paljon kauniita omakotitaloja on paikkakunnallemme rakennettu ja paljon kauniita hyvin hoidettuja pihapuutarhoja on niiden ympärillä. Talojen muoti ja muoto on vuosikymmenien aikana moneenkin kertaan muuttunut, mutta yhteistä niille on orapihlaja-aidoilla eroitetut pihat, omenapuut, ruohokentät ja kukkapenkit. Ahkerat kädet ovat olleet asialla ja ihmisen kauneuden kaipuu on saanut ihmeitä aikaan. Myöskin rehevä villiviini on pehmentämässä monen omakotitalon rapattua tai muurattua seinää. Valitettavasti vielä yksi tärkeä asia puuttuu monen kauniin omakotitalon pihapuutarhasta ja **se on lippusalko. Valtakunnan lipun kunnioitus ja arvostus sittenkin on jonkinlainen yleisen sivistystason ja valtakunnallisen ajattelun mitta. Kaikissa vanhoissa sivistysmaissa on aina ollut ja edelleen on valtakunnan lipulla keskeinen kunnioitettu asema.** — Me elämme kansallisen vapautemme parasta miehuuden aikaa. Ensi vuonna vietämme itsenäisyytemme 50 v.-juhlaa ja toivottavasti 6. 12. 1967 mennessä Inkeroisten ja Anjalan jokaisen talon pihamaalla on lippusalko sekä siinä liehumassa kaunis siniristilippumme.

Mutta palatkaamme asiaan niihin omakotitalojen pihapuutarhoihin. Inkeroisten Seudun Puutarhayhdistys on se elin, joka on tehnyt paljon hyvää työtä paikkakuntamme kaunistamiseksi. Yhdistyksen perustajana ja sytyttävänä voimana oli aikoinaan Tampellan ylipuutarhuri Pentti Lokonen. Hänen käsialaansa on paikkakuntamme monien pihapuutarhojen suunnittelu. Hänen ja sosiaaliosaston aloitteesta puutarhayhdistys aloitti myös pihapuutarhakilpailujen järjestämisen. Jo yli kymmenen vuotta on joka kesä kauneimmat pihapuutarhat arvosteltu, pisteet laskettu ja parhaat palkittu. Puutarhayhdistys on tämän ohella tehnyt myös laajaa kasvatus- ja valistustyötä neuvonnan, kurssien ja retkeilyjen muodossa. Ohjelmassa on myös ollut joka syksyiset puutarhanäyttelyt, missä kotipuutarhojen tuotteita on ollut näytteillä.

Puutarhayhdistyksen puutarhanäyttely ja pihapuutarhojen palkintojen jakotilaisuus oli myös viime syksynä Anjalan Maatalousoppilaitoksessa. Yhdistyksen nykyinen puuhakas puheenjohtaja hortonomi Kalle Nieminen, puutarhuri Aimo Virtanen ja sihteeri Maire Huttunen esittelivät näyttelyä yleisölle. Heistä kaksi ensiksi mainittua suorittivat myös pihapuutarhakilpailun palkintojen jaon.

Puutarhuri A. Virtanen ja hortonomi K. Nieminen luovuttavat mestarilaatan Aaro Klemolalle näyttelyn komean kurpitsan varjossa.

Palkinnot tänä vuonna jakautuivat seuraavasti: Mestarilaatan talonsa seinään sai Aaro Klemola. Kaksi ensimmäistä palkintoa saivat Lauri Härmä ja Pentti Kuokka. Kaksi toista palkintoa lankesivat Toivo Laitilan ja A. V. Widenojan pihapuutarhoille. Kolmannella palkinnolla palkittiin peräti viisi, jotka olivat: Irja Mattila, Viljo Riipi, Annikki Ripattila, Pauli Lajunen ja Aulis Korpela. Kehoituspalkinnoille pääsivät Pekka Hyvärinen ja Vilho Mänttäri.

Puutarhayhdistyksen korkein palkinto on mestarilaatta, jonka eri vuosina ovat saaneet: Eino Orsivaara v. 1954, Armas Verho v. 1955, Henry Valjakka v. 1958, Väinö Ahola v. 1960, Väinö Einola v. 1963, Erkki Uutela v. 1964 ja Eino Martin v. 1965.

Puutarhanäyttelyn kauniita kukka-asetelmia.

→

Työturvallisuuspalsta

Auton kuljettajan väsymystilaa käsittelevä artikkeli julkaistiin SPR:n jäsenlehdessä N:o 8/-66. Kirjoitus oli laaja sekä mielenkiintoisesti asiaa valaiseva. Koska autoilu on yhä yleisempää meidän tampellalaisten keskuudessa, lienee paikallaan tälläkin palstalla kosketella kysymystä. Ovathan vuodenvaihteen pyhät vielä edessä ja mene ja tiedä, vaikka innostuisimme ajamaan pitkiäkin taipaleita. Artikkelin alkupuolella selvitellään ensin väsymystä yleensä sekä sitä koskevia tutkimuksia ja sitten puututaan väsymyksen oireisiin ja väsymyksen torjuntakeinoihin. Lainaamme seuraavassa mainitut kaksi kappaletta:

"Väsymyksen oireet

Rattiin nukahtaminen tapahtuu harvoin yht'äkkiä. Sitä edeltää joukko perusväsymyksen ja kyllästymisen mukanatuomia oireita. Haukottelu on ensimmäisiä näistä ja sinänsä vielä varsin vaaraton merkki. Silmät ovat herkkiä ilmaisemaan väsymystä varsinkin ajotoiminnassa: silmäluomet tulevat raskaiksi ja tuntuu kuin silmiin olisi joutunut hiekkaa. Katseen keskittäminen lähellä oleviin esineisiin tulee vaikeaksi ja silmät pyrkivät yhä useammin lepoasentoonsa, katsomaan kauas. Viimeisenä vaiheena on tien ja muiden esineiden näkeminen kahtena. Muina oireina mainittakoon suun kuivuminen ja janon tunne sekä vilun väristykset lämpiminäkin aikoina. Yksitoikkoisen matkaosuuden jatkuessa moottorin tasainen hyrinä, tuulilasinpyyhkijöiden edestakainen liike ja esim. betonitien raitojen koko autolle antama tasainen rytmi vaikuttavat melkeinpä hypnoosin tavoin kuljettajaan ja veltostuttavat hänen kaikkia toimintojaan. Vaikka auton nopeus usein vähenee kuljettaja luulee sen lisääntyvän. Nopeuden ja etäisyyden arviointi tulee epätarkaksi ja auto alkaa soutaa tien laidasta toiseen. Niskalihaksissa sattuu ajoittaista veltostumista, mistä seuraa pään nyökähtelyä. Tästä ja silmäluomien painumisesta aiheutuu yht'äkkisiä säpsähtämisiä, ikään kuin heräämistä. Pieninkin ulkonainen muutos tuo mukanaan tällaisen säikähtämisen ja lyhytaikaisen valveutumisen. Viimeisenä, usein kohtalokkaana vaiheena ovat — varsinkin, jos perusväsymys on suuri — ns. hallusinaatiot eli harhanäyt. Kuljettaja on näkevinään, että tielle auton eteen ilmestyy yht'äkkiä jotain odottamatonta esim. lehmälauma. Kuljettaja pysäyttää ajoneuvon välttyäkseen yliajolta ja — toteaa tien olevan tyhjän. Tällaisia harhanäkyjä, aivan kuin muitakin edellä lueteltuja oireita, on todettu sekä kokeellisesti järjestetyissä tilanteissa että haastattelemalla satoja kuljettajia.

Torjuntakeinot

Oireet eri yksilöillä saattavat olla erilaisia eikä ole mahdollista tarkkaan ratkaista, missä sivuutamme vaarallisen pisteen. Väsymys on kuitenkin helpoin torjua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ensimmäisten merkkien ilmaantuessa. Lyhyt kävely tai juoksu ulkona, kasvojen huuhtelu kylmällä vedellä, raitis ilma, laulaminen ja virkistävien aineiden (kahvi, coca-cola) käyttö ovat tavallisimpia keinoja. Mitä pitemmälle väsymys kehittyy sen vaikeampi on löytää muita mahdollisuuksia kuin ajon keskeyttäminen kokonaan. Varsinkin viimeisissä nukahtamista edeltävissä vaiheissa on tyypillisesti samoja oireita kuin humalatilalla ja vuoristosairaudella. Eräänä tekijänä lienee näissä kaikissa elimistön hapen puute. Ajoa ei kuitenkaan koskaan saisi jatkaa näin pitkälle.

Kun väsymystila tulee harvoin yllättäen, voidaan edellyttää — kuten liikenneasetus tekee — että jokainen kuljettaja tarkkailee omaa tilaansa ja on vastuussa siitä. Väsymyksen alkuvaiheet ovatkin hyvin tietoisesti todettavissa, mutta mitä enemmän väsymys lisääntyy, sen tehottomammaksi käy itsensä kontrollointi, aivan kuten humalatilassakin. Yksilölliset erot ovat siksi suuret, että rajan asettaminen esim. yhtämittaiselle ajotuntimäärälle ei ole mahdollista, varsinkin kun kyllästyminen on usein ratkaisevampaa kuin perusväsymys. Mainitut ulkomaiset tutkimukset ovat osoittaneet että väsymys- ja nukahtamisonnettomuudet johtuvat ainakin osaksi siitä, että kuljettajien perusväsymys on ollut suuri jo ennen ajoa. He olivat joko suorittaneet rasittavia tehtäviä, heidän viimeisestä nukkumisestaan on kulunut pitkä aika tai lepo oli ollut riittämätön. Ajotoiminnan yksitoikkoisuus lisättynä aikaisemmin hankittuun perusväsymykseen oli pääasiallisena nukahtamisen syynä. Kuljettajan väsymystila ei siten riipu yksinomaan ajotuntimäärästä, vaan myös ajoa edeltäneistä olosuhteita."

On selvää, että näitä ajon edeltäneitä olosuhteita saattavat olla esim. vuorotyön johdosta valvotut yöt, joita ei lähestyvien joulukiireiden johdosta ole kyetty korvaamaan riittävällä päiväunella. Eipä taas tällä kertaa muuta kuin Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

ES

Hyvin hoidetuissa pihapuutarhoissa kasvaa myös kaunista ja maukasta suuhun pantavaa.

Tähdenvälejä Inkeroisista

Yleinen verenluovutus

Inkeroisissa järjestetty yleinen verenluovutus onnistui erinomaisesti. Tavoitteeksi asetetut 230 pussillista verta saatiin reippaasti kokoon. Inkeroisten seurakuntatalossa ja yhtiön kerhohuoneistossa luovutettiin verta yhteensä 269 pussillista. Verenluovutuksen järjestäjät kiittävät vielä näin perhelehtemme palstoillakin kaikkia niitä, jotka eri tavoin myötävaikuttivat 1. 11. olleen luovutustilaisuuden kaikinpuoliseen onnistumiseen.

*

Työteknikkokurssin opetusta ammattikouluun

Myllykosken ammattikoulussa on päätetty aloittaa työteknikkokurssiin liittyvän opetuksen antaminen ensi vuoden helmikuussa. Päätös on luonnollisesti toteutettavissa vain, jos asiasta kiinnostuneita ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoita ilmoittautuu riittävä määrä. Annettava opetus tulee vastaamaan ko. tutkintoon liittyvien kertauskurssien tuntimääriä ja aineyhdistelmiä. Asiasta kiinnostuneet saavat lisätietoja koulun rehtorilta.

*

Kummikuntavieraita

Sippolan virastotalon vihkiäisissä 30. 11. 1966 olivat mukana myös Sippolan kummikunnan Grums'in edustajat.

Kummikuntavieraat laskemassa kukkalaitetta Sippolan kirkonkylän sankarivainajien muistopatsaalle.

Vierailevassa valtuuskunnassa olivat ratsumestari ja kreivitär Claes Horn af Åminne, Grums'in kunnallisvaltuuston puheenjohtaja Karl Larsson, tilallinen Anders Andersson ja virkailija Hugo Meesak. Paitsi osallistumista virastotalon vihkiäisjuhlallisuuksiin tutustuivat vieraat paikallisten teollisuuslaitosten tuotantolaitoksiin sekä Sippolan lastenkotiin ja Myllykosken ammattikouluun.

Grums'in edustajat luovuttamassa kaunista lahjataulua Sippolan kunnalle. Oikealta kreivitär Horn, pääsihteeri Merivirta, valtuuston puheenjohtaja Larsson, tilallinen Andersson, ratsumestari Horn ja virkailija Meesak.

*

Lehdistövierailu KT II:lla

Lokakuun 28. päivänä tutustuivat lehtimiehet Inkeroisten uuteen kartonkitehtaaseen. Vieraat lausui tervetulleiksi johtajan apulainen Bertel A. Engblom ja uuden tehtaan esitteli tekn.johtaja Pentti A. Laakso. Kiertokäynnillä lehtimiehet tutustuivat lajittelimoon ja massaosaston muihin tiloihin sekä kartonkitehtaan eri osastoihin.

Sanomalehdistön edustajia isäntineen KT II:n insinöörikonttorin neuvotteluhuoneessa.

Tampella Tänään lehdelle kirjoittanut osastopäällikkö V. Niemelä

Miten tietokone toimii

Valtaosa maamme sekä kaupan että teollisuuden alalla tapahtuvasta tarkkuutta vaativasta laskentatyöstä suoritetaan pöytälaskukoneilla. Niillä voidaan laskea yhteen ja vähentää, kertoa ja jakaa. Monet uusimmat mallit pystyvät myös muistamaan välituloksia, jotka tarpeen vaatiessa saadaan käytettäviksi.

Kun nyt lähdemme tutustumaan tietokoneen toimintatapaan, voimme aloittaa sen selvittämällä, mitkä tietokoneen ominaisuudet tekevät sen pöytälaskukonetta etevämmäksi. Voidaan esim. kysyä, pystytäänkö tietokoneella suorittamaan sellaisia laskennallisia tehtäviä, jotka ovat pöytälaskukoneella mahdottomia. Tähän voidaan ilman muuta vastata kieltävästi. Tietokone pystyy vain edellälueteltuihin peruslaskutoimituksiin. Kaikki muut tehtävät on suoritettava näitä perustoimintoja yhdistämällä, kuten pöytälaskukoneellakin. Tietokoneen paremmuus tuleekin esille kahdessa sellaisessa ominaisuudessa, joilla ei ole mitään tekemistä suoritettavien laskutehtävien laadun kanssa. Nämä ominaisuudet ovat

— suuri toimintanopeus
— pitkälle viety automatisointi varastoidun ohjelman avulla.

Pöytälaskukone-menetelmässä ainoa mekanisoitu vaihe on itse laskutoimituksen suorittaminen. Ihmisen on itsensä suoritettava työn muut osat, eli

— käsiteltävien tietojen syöttäminen koneeseen
— tulostustoiminta
— tiedon ja tuloksen varastoiminen
— koko menetelmän valvonta.

Tietokoneessa kone suorittaa automaattisesti kaikki nämä viisi päätoimintaa siten, että toisiinsa kaapelilla yhdistetyt eri koneyksiköt suorittavat seuraavia toimintoja:

1) Laskemisen suorittaa laskuyksikkö. Se suorittaa myös loogiset vertailut, esim. vertaa kahta laskemaansa lukua toisiinsa tai laskemaansa lukua koneelle etukäteen ohjelmassa annettuun lukuun.
2) Ohjelman eli käskysarjan ja lukujen (= tietojen) varastoimiseen tarvitaan muisti.
3) Tietojen syötöstä huolehtii syöttöyksikkö tai -yksiköt, jos niitä on useampia kuin yksi.
4) Tulostuksesta huolehtivat tulostusyksiköt, esim. kirjoittaminen paperille, lävistys reikäkorteille tai tiedon siirtäminen joihinkin ulkopuolisiin magneettisiin muistiyksiköihin.
5) Koko toiminnan ohjaamisen suorittaa ohjausyksikkö antamalla aina ajallaan kullekin laitteelle toimintakäskyjä ja vastaanottamalla muilta laitteilta hälytysimpulsseja.

Laskuyksikkö, muisti ja ohjausyksikkö on yleensä sijoitettu samaan koneeseen, jota kutsutaan keskusyksiköksi (Central Processing Unit).

OHJELMAN KÄSITE

Suorittaessaan laskentaa käsin laskun suorittaja, ihminen, pitää jatkuvasti mielessään eri osatehtävät ja niiden suorittamisjärjestyksen sekä suorittaa kunkin osatehtävän erikseen. Samoin hän tekee tulosten edellyttämät johtopäätökset, joiden perusteella laskentaa jatketaan suuntaan tai toiseen.

Tietokonetta käytettäessä kaikkia osatehtäviä vastaavat käskyt ja tarvittavat vakioluvut sijoitetaan ensin koneeseen varastoimalla ne kunkin työn alussa tietokoneen muistiin, jolloin kone pääsee koko työn ajan toi-

---

TTT

Tee Tie Turvalliseksi on tunnus, joka puhuttelee meitä kaikkia. Joulun ollessa jälleen ovella lienee meidän jokaisen paikallaan suorittaa hiljaista itsetutkiskelua sopeutuaksemme yhä paremmin turvallisen liikenteen pelisääntöihin.

Mittarimiehet matkoilla

Mittariosaston ja KT II:n sähkökorjaamon miesten muodostama turistiryhmä vieraili 4.—6. 11. 1966 Leningradissa. Matka onnistui erinomaisesti ja paljon olivat miehet matkansa aikana nähneet ja kokeneet. Matkanjohtajuudesta vastasi Armas Salovaara.

Mittari- ja sähkömiehet lähdössä Leningradiin.

mimaan täydellä "elektronisella" nopeudellaan. Lisäksi kone pystyy ohjelman avulla tekemään työn jatkamistapaan vaikuttavia johtopäätöksiä. Tämä varastoidun ohjelman periaate tekee tietokoneesta todella suuritehoisen ja nopean laskentavälineen. Voidaan sanoa, että juuri tämä tekee tietokoneen pöytälaskukonetta oleellisesti etevämmäksi.

Ohjelmaan sisältyvät käskyt ovat periaatteessa kaksiosaisia: niissä on toimiosa ja osoiteosa. Toimiosa ilmoittaa koneelle, mitä sen on tehtävä, laskettava yhteen, vähennettävä jne. Osoiteosa ilmoittaa, mistä muistin kohdasta toiminnan kohteeksi tuleva luku tai luvut ovat otettavissa. Esim. — kerro lokerossa 1237 oleva numero lokerossa 5318 olevalla numerolla. Sekä toimiosa että osoiteosa esitetään lukujen avulla. Jokaisella tietokoneella on oma käskyryhmänsä, ja kullekin käskylle, joita on useita kymmeniä jopa satojakin, on annettu koodi, jota se pystyy tulkitsemaan ja toteuttamaan. Tätä koodijärjestelmää sanotaan sen koneen konekieleksi.

Koska ihmisestä konekieli oli mielivaltainen, outo ja vaikea oppia, on keksitty useita uusia ohjelmointikieliä, joitten tarkoituksena on yksinkertaistaa ohjelmointitehtäviä. Näissä käskyt ovat englanninkielisiä sanoja tai lyhenteitä ja erikoismerkkejä. Tällainen ohjelma on ensin käännettävä konekieleksi eli tulkittava käännösohjelman avulla, jotta tietokone voi käyttää sitä varsinaisessa työssä. Käännösohjelma on tietokoneen valmistajan tekemä erillinen ohjelma, jonka tuloksena saadaan konekieliset käskyt. Näin tietokone itse muuntaa eri ohjelmointikielellä tehdyt ohjelmat omalle konekielelleen.

Tietokoneille annetaan käskyt pitkillä pienten toimenpiteiden sarjoilla — käsittäen tavallisesti useita tuhansia toimenpiteitä — ja kunkin käskyn edustaessa yhtä perustoimintaa. Normaalisti toimiessaan kone toteuttaa ohjelmaan sisältyviä käskyjä siinä järjestyksessä kuin ne on sijoitettu muistiin. Kun painetaan ns. latausnappulaa, ottaa toimintayksikkö (= laskuyksikkö) käskyt lukuyksikön välityksellä ja siirtää ne muistiin yksitellen ko. latausohjelmalla määrätystä muistipaikasta lähtien. Kun tämä vaihe on päättynyt, alkaa laskuyksikkö automaattisesti toimia annettujen ohjeiden mukaan, eli ottaa ensin ensimmäisen käskyn em. muistipaikasta ja suorittaa sen vaatiman toiminnan, ottaa sitten seuraavan käskyn seuraavasta muistipaikasta ja suorittaa sen vaatiman toiminnan jne., kunnes viimeisen tiedon tultua käsitellyksi koneen käsketään pysähtyä. Tämä järjestys on kuitenkin toisinaan katkaistava ja hypättävä ohjelmassa muistin toisessa kohdassa olevaan käskyyn. Ehdottomalla hyppäyksellä tapahtuu aina hyppy ilmoitettuun käskyyn, esim. tiedon käsittelyn lopusta ohjelman alkuun ottamaan vastaan uutta tietoa. Ehdollisella hyppäyksellä tapahtuu hyppy vain, jos jokin tietty ehto on täytetty, esim. jokin välitulos on suurempi kuin ennakolta määrätty arvo, taikka esim. palkkalaskennassa kone tarkistaa henkilötiedoista, kuuluuko palkansaaja sairauskassaan, jos kuuluu, niin kone jatkaa sairauskassamaksun laskemiseen liittyviä käskyjä, ellei kuulu, niin kone hyppää seuraavan osatehtävän ensimmäiseen käskyyn. Ehdollisten hyppykäskyjen tekeminen vastaa siis johtopäätösten tekemistä.

Vaikka tietokone toimiikin mitä suurimmassa määrin automaattisesti, ihmisen puuttuminen asioihin kesken ajon on mahdollista. Tätä voidaan kuitenkin pitää erillisenä toimintana, jota hoidetaan tietokoneen ohjaustaulun avulla. Ohjaustaululta kone voidaan pysäyttää ja käynnistää uudelleen, pieniä tietomääriä voidaan syöttää koneelle tai muuttaa ohjelmaa, operaattorin kysymät tiedot tulevat näkyviin ohjaustaululle tai kirjoituksena paperille jne.

TIETOJEN SYÖTTÖTOIMINTA

Kun tiedot siirtyvät tietokoneeseen, muuttuvat ne sähköiseen muotoon. Tätä varten täytyy tiedot lävistää reikinä reikäkorteille tai reikänauhalle tai kirjoittaa magneettisella musteella jne. riippuen syöttölaitteesta, jota käytetään. Yhteistä näille kaikille on, että syöttölaitteessa syntyy sähköimpulssi reiän tai vastaavan vaikutuksesta. Impulssit johdetaan keskusyksikköön. Tällöin käytetty ulkonainen koodi, esim. reikäkorttikoodi, käännetään tietokoneen käyttämäksi sisäiseksi koodiksi. Ohjausyksikkö valvoo tietojen lukemista. Ohjelmassa oleva käsky määrää, mikä syöttöyksikkö valitaan ja mikä määrä tietoja luetaan sekä samoin ne muistipaikat, joihin tiedot talletetaan, jotta ne olisivat edelleen laskuyksikön saatavissa.

LUKUJEN ESITYSTAPA KONEESSA

Tietokone käsittelee lukuja binäärisessä eli 2-kantaisessa lukujärjestelmässä, koska siten tullaan toimeen vain kahta merkkiä käyttäen, nimittäin kaksijärjestelmän lukuja 0 ja 1. Tämä on teknilliseltä kannalta huomattava etu, koska tällöin numeroiden käsittelylaitteilta vaaditaan vain kaksi määrättyä asentoa eli "On — ei" tai "virta kulkee — virta ei kulje".

Olemme oppineet, että normaalisti käyttämämme lukujärjestelmän eli kymmenjärjestelmän luku suurenee eli sen numeron "arvo" tulee kymmenkertaiseksi siirrettäessä numeroa yksi paikka vasemmalle ja satakertaiseksi siirrettäessä sitä kaksi paikkaa vasemmalle. Vastaavasti kaksijärjestelmän numeron "arvo" tulee kaksinkertaiseksi siirrettäessä sitä yksi paikka vasemmalle ja nelinkertaiseksi siirrettäessä sitä kaksi paikkaa vasemmalle jne. Päinvastaiseen suuntaan eli oikealle siirrettäessä numeron arvo pienenee — kymmenjärjestelmässä kymmenesosaan ja kaksijärjestelmässä puoleen aina edellisen paikan arvosta.

Esimerkki

	Pilkku							
Kaksijärjestelmän luku		1	0	0	1	0	1	
Paikan arvo (= 2:n potenssi)	16	8	4	2	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
	Kokonaisosa					Murto-osa		

Kaksijärjestelmästä saadaan kymmenjärjestelmän luku laskemalla kaksijärjestelmän numerolla 1 merkittyjen paikkojen arvot yhteen (= 2:n potenssit). Esimerkissä siis $8+1+\frac{1}{4}=9{,}25$, joka binäärisenä lukuna merkitään 1001,01.

Muisti

Edellämainitulla lukujärjestelmällä on merkitystä tietokoneen keskeisimmän osan eli muistin rakenteeseen. Muistia voidaan yleisesti ottaen verrata kaappiin, jossa on suuri määrä lokeroita. Näitä lokeroita nimitetään muistipaikoiksi. Muistipaikat on numeroitu nollasta ylöspäin. Tämä numero on muistipaikan osoite.

Muistilaitteita on kehitetty useita eri tyyppejä erilaisine tietojen talletusmenetelmineen. Samaankin tietokoneeseen voi olla kytkettynä samanaikaisesti useita tyyppejä. Keskusyksikköön on kuitenkin yleensä sijoitettu nopea, mutta suhteellisen suppea pikamuisti, jona tavallisesti käytetään ferriittirengas- eli ydinmuistia. Muut muistilaitteet ovat apumuisteja eli ns. ulkopuolisia muisteja, joita käytetään tietojen tallettamiseen ajojen väliaikoina, sekä syöttö- ja tulostuslaitteina.

Ydinmuisti on kokoonpantu pienistä rinkilän muotoisista ferriittirenkaista, jotka on pujotettu sähköjohtimista tehtyyn sihtikankaan näköiseen ristikkoon siten, että jokaisessa risteyskohdassa on rengas johdinten ympäri. Kun jokaiselle eri suuntaan kulkevalle sähköjohdolle annetaan numero, voidaan niiden perusteella määrätä kullekin yksityiselle rengasryhmälle eli muistipaikalle osoite. Nämä renkaat eli bitit ovat hyvin pieniä — yleensä noin 1 millimetrin kokoisia, uusimmissa koneissa vain 0,7 millimetriä. Tällainen verkosto on asetettu kehyksiin ja ydinmuisti koostuu tällaisten tasojen ryhmästä.

Tiedon talletus perustuu magnetismiin. Ferriittiseos on ainetta, jota voidaan magnetisoida. Kun virta johdetaan määrätystä suunnasta, magnetisoituu rengas myös määrättyyn suuntaan ja päinvastaisesta suunnasta johdettaessa toiseen suuntaan, eli positiivisesti tai negatiivisesti. Tietojen lukemista varten tarvitaan vielä kolmas johto, joka kulkee renkaiden lävitse. Tämän tuntolangan avulla voidaan tunnustella kumpaan suuntaan rengas on magnetisoitunut.

Verkoston yksityiseen renkaaseen eli bittiin voidaan tallettaa yksi binäärijärjestelmän numero, jota sitäkin

sanotaan bitiksi. Tallettaminen eli renkaan magnetoiminen suoritetaan siten, että syöttötapahtuman aikana syntyneestä sähköimpulssista johdetaan puolet magnetisoitumiseen tarvittavasta virran voimakkuudesta toista johdinta myöten ja puolet toista johdinta myöten, jolloin johdinten risteyskohdassa oleva rengas saa riittävän virran magnetisoituakseen. Tiedon lukeminen aiheuttaa samalla muistin tyhjentymisen jokaisen luettavan bitin kohdalta, mutta alkuperäinen tila palautetaan lukemisen jälkeen johtamalla jälleen virta samaan suuntaan kuin tietoa talletettaessa. Täten muistissa ollut tieto on luettavissa miten monta kertaa tahansa. Renkaan magneettisuus säilyy äärettömän kauan. Jos renkaaseen tuodaan uusi tieto, niin entinen tieto häviää eli peittyy. Muisti voidaan myös ohjelmalla tyhjentää.

Kaikki tietojen siirrot tapahtuvat tietokoneessa koneen keskusmuistin kautta. Syöttötiedot toimitetaan ensin muistiin ja tulostiedot otetaan sieltä. Myös välitulokset talletetaan sinne. Laskuyksiköllä on kaksisuuntainen liikenne muistiyksikköön nähden. Sille toimitetaan tiedot muistista, ja väli- ja lopputulokset talletetaan takaisin muistiin.

Binääriset koneet — desimaalikoneet

Binäärisessä tietokoneessa tiedot esiintyvät koneen sisäisissä toiminnoissa kaksijärjestelmän lukuina. Kone muuntaa itse kymmenjärjestelmän syöttötiedot kaksijärjestelmään ja tulostuksessa päinvastoin. Näin ollen koneen muistissa voidaan lukuja esittää peräkkäisten bittien muodostamina jonoina. Yhtä lukua esittävää jonoa nimitetään sanaksi. Sanan pituus voi olla kiinteä tai vaihteleva. Tällä on kuitenkin merkitystä vain ohjelmoinnin kannalta. Tällaisen koneen laskutoimituksissa saavutetaan huomattavaa etua sekä laskusääntöjen yksinkertaisuuden että nopeuden kannalta. Niinpä näitä koneita käytetäänkin pääasiassa matemaattisissa ja teknillisissä sovellutuksissa, joissa tulostustietojen lukumäärä on vähäinen laskentaan verrattuna.

Desimaalikoneissa käytetään ns. binäärikoodattua desimaalijärjestelmää (BCD-järjestelmä). Tätä esitystapaa käytettäessä jokainen kymmenjärjestelmän numero muunnetaan erikseen vastaavaksi kaksijärjestelmän numeroksi, esimerkiksi luku 508 olisi seuraava 0101 1010 1000. Tällöin muistilaite on järjestetty siten, että tasot on asetettu päällekkäin ja kukin kaksijärjestelmän numero viedään eri tasolle pystysuorassa päällekkäin oleviin renkaisiin (bitteihin), jolloin pystysuora linja (positio) muodostaa kymmenjärjestelmän numeron ja rinnakkaiset linjat kymmenjärjestelmän luvun eli kentän. Tavallisesti kentän pituus määrätään ohjelmointivaiheessa eli on käyttäjän päätettävissä. Muistitila voidaan käyttää aina kokonaan lukujen pituudesta riippumatta. Suurellakin laskentatarkkuudella toimiminen käy siten päinsä. Desimaalikone ei yleensä ole niin nopea laskuissa kuin binäärikone, mutta muistin rakenteesta johtuen sen kyky käsitellä aakkostietoa on parempi.

Koska desimaalikone suorittaa laskutoimitukset kymmenjärjestelmässä, ei muuntamista tarvita. Nämä seikat ovatkin vieneet siihen, että varsinkin pienet ja keskisuuret kaupallishallinnollisissa tehtävissä toimivat koneet ovat useimmiten desimaalikoneita.

Ulkoiset muistilaitteet

Tehokkain muistilaite tässäkin olisi em. ydinmuisti, mutta se on kallis. Tämän takia on kehitetty useita halvempia apumuisteja. Tässä mainittakoon pääkohtia parista yleisimmin käytetystä.

Vaihdettava levymuisti on varsin tehokas ja joustava poimintamuisti, jossa tiedot talletetaan metallilevyille samankeskeisiin uriin pieninä magnetoituina pisteinä. Tiedot luetaan levyiltä tai talletetaan levyille hakuvarsien avulla. Tavallisesti levyt muodostavat ns. levypakan, joka vaihdetaan laitteeseen työsovellutuksen mukaan. Kunkin tiedon alkuun talletetaan tunnus, jonka mukaan tieto voidaan lukea suoraan. Yhteen levystöön mahtuu jopa yli 7 miljoonaa kirjainta tai yli 14 miljoonaa numeroa. Tiedon keskimääräinen saantiaika on 60—75 tuhannesosasekuntia.

Magneettinauha on edullisin apumuisti, jos talletettavat tiedot voidaan lajitella ohjelman kannalta edulliseen järjestykseen ja siten sijoittaa magneettinauhalle. Jos nauhalta on etsittävä jokin yksityinen tieto, on nauhalla olevat tiedot luettava järjestyksessä, kunnes etsitty tieto löytyy. Magneettinauha on ohutta, ruskeaa plastic-nauhaa, jonka leveys on 1/2 tuumaa. Nauha on toiselta pinnaltaan päällystetty pienen pienillä rautaoksidihiukkasilla, jotka pystyvät vastaanottamaan magnetismiä. Tiedot talletetaan sille kuten edellä on sanottu desimaalikoneen muistista, BCD-koodina. Yhteen magneettinauhakelaan voidaan tallettaa useita miljoonia merkkejä numeerista tai aakkosellista tietoa. Nauhan käsittelynopeus on suuri, jopa 360 000 merkkiä sekunnissa, jos tiedot ovat järjestyksessä.

Tulostuslaitteet

Tavallisimpia tulostuslaitteita ovat nauhan ja kortinlävistimet, sähkökirjoituskoneet ja rivikirjoittimet. Tavallisin kaupallishallinnollisissa tehtävissä on rivikirjoitin, joka kirjoittaa kokonaisen rivin kerrallaan, jolloin päästään noin 1100 rivin nopeuteen minuutissa.

Tietokoneen nopeus

Puhuttaessa tietokoneiden päätähuimaavista nopeuksista tarkoitetaan yleensä keskusyksikön pikamuistin nopeutta. Nykyään on näitten ferriittirengasmuistien nopeus eli tiedon hakuaika muutamia mikrosekunteja, eräissä uusimmissa koneissa 1—1,25 mikrosekuntia eli miljoonasosasekuntia. Eräitten muistityyppien yhteydessä puhutaan kuitenkin jo nanosekunneista eli sekunnin miljaardisosista. Tämä on niin lyhyt aika, että valo ehtii kulkea sen aikana vain 30 sm. Tällä nopeudella on kuitenkin merkitystä lähinnä vain matemaattisissa laskentatehtävissä. Kaupallishallinnollisissa tehtävissä koneen käyttönopeuden ratkaisee tietojen syöttölaitteiden ja tulostuslaitteiden nopeus, koska nämä koneet ovat yleensä reikäkorteilla tai reikänauhalla syötettäviä, joissa uusimpien lukulaitteiden nopeus on reikäkorttien osalta n. 1000 korttia minuutissa ja reikänauhan osalta noin 1000 merkkiä sekunnissa, mikä vastaa 7500 täyteen lävistettyä reikäkorttia minuutissa. Tulostuslaitteista kortinlävistimien nopeus on 100—500 korttia minuutissa ja rivikirjoittimien 350—1100 kirjoitusriviä minuutissa rivin pituudesta riippumatta. Sähkökirjoituskone on tulostuslaitteena hidas. Sen nopeus on vain n. 15 merkkiä sekunnissa. Sitä käytetäänkin vain tiettyihin erikoistarkoituksiin, esim. matemaattisissa sovellutuksissa.

Laskentatyön suorituksen vaiheet

Kun on tarkkaan tutkittu ja selvitetty, mitä halutaan tehdä, laaditaan vastaava ohjelma, joka lävistetään reikäkorteille. Varsinainen tehtävän suoritus riippuu sitten ratkaisevasti työn laajuudesta ja käytettävissä olevista koneista. Yleensä kuitenkin sisääntulevilla tiedoilla suoritetaan ensin koeajo, jossa tutkitaan tietojen oikeellisuutta siltä osin kuin se koneellisesti on mahdollista. Tässä ajossa voidaan ottaa oikolukulista tai vain virheelliset tiedot listasta. Kun virheelliset tiedot on oikaistu ja puuttuvat täydennetty, suoritetaan varsinainen ajo. Tällöin tiedot ensin lajitellaan joko reikäkortistona tai magneettisissa muisteissa. Ohjelma syötetään pikamuistiin. Tehtävään liittyvät rekisterit, m.m. henkilötiedot, aikaisemmat saldotiedot ym. asetetaan paikoilleen, ja koneelle annetaan toimintakäsky ohjauspöydässä olevien näppäimien avulla. Laskiessaan kone ottaa käskyjä muistista yhden kerrallaan ja toteuttaa sen. Samalla se lukee tehtävään liittyviä tietoja em. rekistereistä, jotka voivat olla levyillä, magneettinauhalla tai eräissä koneissa reikäkorteillakin. Tulokset saadaan yleensä rivikirjoittimesta ja uudet saldotiedot muodostuvat rekisteriin, esim. levylle, nauhalle tai reikäkorteille.

Tietokoneella on kaksi harmillista piirrettä. Se tekee juuri sen, mitä sen on käsketty tehdä eikä yhtään enempää, eikä se koskaan tee kyseenalaiseksi sen oikeellisuutta, mitä sen on käsketty tehdä. Paraatissa olevan sotilaan tavoin se tottelee käskyjä kyselemättä, olkoon tulos sitten mikä tahansa. Tämä asettaa systeemin suunnittelulle ja ohjelmoinnille erittäin suuret vaatimukset.

Inkeroisten kirkon uusittu alttarivalaistus iltavesperissä oli todella tunnelmallinen ja hartautta herättävä.

Urkujen vihkiäisjuhla Inkeroisten kirkossa 27. 11. 1966

Kangasalan urkutehtaan valmistamat uudet urut niiden vihkiäisjuhlassa. Inkeroisten kirkkokuoro laulaa, urussa tirehtööri Yrjö Helkiö.

Urkujen, "soitinten kuningattaren", vihkiäisjuhlaa vietettiin Inkeroisten kirkossa adventtijumalanpalveluksen yhteydessä. Vihkimisen toimitti lääninrovasti Antti Arppe. Urkurina toimi tirehtööri Yrjö Helkiö ja kirkkokuoroa johti kanttori Pertti Purtilo. Kirkon alttari oli kukkasin ja kynttilöin somistettu erittäin kauniiksi. Alttarin ja urkuparven valaistus oli Tampellan toimesta uusittu niin, että uudet Kangasalan urkutehtaan valmistamat urut ja alttarin kaunis krusifiksi entistä tehostetummin kaunistivat kirkkosalia. Urkuparven lattia oli myös Tampellan toimesta rakennettu eri tasoihin kuorokorokkeiksi ja varustettu irtotuoleilla niin, että kuoro voi suoraan istuinpaikoiltaan seisaalleen nousten ryhtyä laulamaan.

Vihkiäisjuhlallisuuden aluksi tirehtööri Y. Helkiö soitti uruilla Bachin G-duuri preludin ja kirkkokuoro lauloi Beethovenin "Jumalan kunnia luonnossa." — Lääninrovasti A. Arppe piti urkujen vihkiäispuheen, jossa hän totesi jo psalminlaulajan sanoneen: **"Minä tahdon selvittää ongelmani kannelta soittaen." Tämän päivän ihminenkin tuntee omakseen nämä sanat. Sanalliset ilmaukset ovat riittämättömät. Hengellisellä musiikilla on oma tehtävänsä sananjulistuksessa. Ongelmat selviävät "soitinten kuningattaren" — urkujen — välityksellä. Siunatkoon Korkein, että Inkeroisten kirkon urut palvelisivat sanaa, ja että ne voisivat puhua seurakunnalle ja seurakunta niiden välityksellä voisi tuoda esille kiitoksensa. "Pyhä Jumala, ota käyttöösi uudet urut! Anna niiden soida Sinun kunniaksesi!"** Puheen päätteeksi kirkon täyttänyt seurakunta yhtyi kiitosvirteen N:o 408. Alttaripalveluksen toimitti rovasti Heino Toikka. Hilariuksen kiitosvirsi ja ikiihana Hoosianna kaikuivat Inkeroisten kirkossa nyt kauniimpana ja voimallisempana kuin koskaan ennen. ——→

VARASTONHOITAJA ARVID VIIKKI 50 VUOTTA TAMPELLASSA

Marraskuun 16. päivänä tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun varastonhoitaja Arvid Viikki tuli Tampellan palvelukseen Inkeroisissa.

Varastonhoitaja Viikki on syntynyt Sippolan kartanossa, jossa hänen isänsä toimi tallimiehenä. Suuren sisarusparven toiseksi vanhimpana lapsena muutti Arvid vanhempiensa kanssa jo pienenä poikasena Inkeroisiin isän tultua Tampellan töihin.

Arvid Viikin ensimmäinen työpaikka yhtiössä oli "klapimaalla", jossa hän 14-vuotiaana aloitti pilkepuiden tekijänä. Tästä työstä hän siirtyi halonajoon pilkevarastolta kattilahuoneelle, joka kattilahuone silloin oli nyt hiljattain lopetetun valimon tiloissa Hennalassa. Halonajon pääajajana oli tuolloin Otto Juhola, joka myöhemmin sai surmansa työtapaturmaisesti klapiverstaalla. Halonajosta Viikki joutui varittamaan kokoojakoneitten sylintereitä kartonkitehtaalle. Työtä tehtiin silloin kahdessa vuorossa. Seuraavana hommana olivat sitten holanterimiehen työt. Holanteriosaston jälkeen oli vuorossa ruskea hiomo, jossa vesiturbiinit pyörittivät hiomakiviä, joita ruskealla puolella oli neljä, kaksi miestä kohden. Hiomolta Viikki siirtyi kuivempaan työhön nyt uuden ruukin hiomolle. Hiomoja oli Viikin kertoman mukaan siihen aikaan useita ja hän muistaa ainakin: ruskean hiomon, uuden ruukin ylä- ja alahiomot, äkämän ja kuuman hiomon.

Vuoden 1918 tapahtumien aikoihin tehtaat pysähtyivät, minkä johdosta Arvid kuusitoista vuotiaana poikana sai siirron hevosmieheksi. Tämän ansiosta perhe sai asua tehtaan asunnossa. Olojen rauhoituttua jätti Viikki hevoset ja palasi takaisin kartonkitehtaalle sihtimieheksi ja myöhemmin KK I:n ja KK II:n voitelijaksi. Tästä tehtävästä hän meni suorittamaan yleistä asevelvollisuuttaan, joka kesti kuusi kuukautta. Armeijasta palattuaan hän ensin työskenteli Pasilan kartanossa, josta sitten joutui kuusenajoon. Kuusenajossa kuljetettiin kuorimattomat kuusenrangat Pasilasta tehtaan klapiverstaalle, jossa rangat pätkittiin ja kuorittiin. Kuljetus tapahtui hevosilla, mutta vuonna 1924 samaa työtä alkoivat hoidella yhtiön

konepajalla valmistetut veturit "Inkeroinen 1" ja "Inkeroinen 2". Viikin lisäksi koulutettiin veturinkuljettajiksi Siven, Haapanen ja Laurila. Näiden miesten käsissä pässit toimivatkin moitteettomasti. Välirauhan aikoihin siirtyi Viikki IK-korjauspajalle remonttihommiin. Myöhemmin järjestettiin korjauspajalle varasto ja silloin hänestä tuli varastonhoitaja.

Varastonhoitajan tehtävissä olisi Viikki edelleenkin, ellei sairaus olisi sotkenut miehen piirustuksia. Oikean jalan kuolio johti hänet leikkauspöydälle, ja nyt onkin toipuminen meneillään tosin jalkainvaliidina.

Varastonhoitaja A. Viikin työpäivää Tampellassa voitaneen luonnehtia yritteliääksi ja vaiherikkaaksi. Monena on mies ollut puun ja metallin parissa työskennellessään.

Perhelehti onnittelee pitkän päivätyön tehnyttä Arvid Viikkiä!

Juhlasaarnan piti lääninrovasti A. Arppe.

Adventtijumalanpalveluksen päätteeksi saatiin kuulla uruista loppusoittona Pachelbel: C-duuri toccata tirehtööri Y. Helkiön soittamana.

Kirkkolounas Inkeroisten kirkkokuorolle

Jumalanpalveluksen päätyttyä Inkeroisten kirkkoneuvosto järjesti seurakuntatalossa klo 13.00 alkavan kirkkolounaan kiitokseksi kirkkokuorolle. Tilaisuudessa olivat läsnä lääninrovasti A. Arppe, kirkkokuoro ja Inkeroisten seurakunnan luottamushenkilöt aviopuolisoineen. Lämminhenkisessä seurakunnan perhejuhlassa alkuvirren jälkeen piti avauspuheen rovasti Heino Toikka. Lääninrovasti A. Arppe toi puheessaan Kouvolan rovastikunnan lämpimät onnittelut Inkeroisten seurakunnalle uusien urkujen johdosta. Sos.pääll. A. V. Widenoja esitti kiitoksen sanat Inkeroisten kirkkokuorolle ja sen nykyiselle sekä entiselle pitkäaikaiselle kuoronjohtajalle ruustinna H. Louhelaiselle. Kanttori P. Purtilo kiitti kirkkoneuvostoa järjestetystä tilaisuudesta. Kirkkokuoro esitti myös laulua.

Adventtivesper kirkossa

Kukkasin koristeltu alttari ja eri puolille kirkkoa sijoitetut lämmintä valoaan tuikkivat kynttilät olivat luomassa ulkonaisia puitteita Inkeroisten kirkossa adventti-illan vesperille.

Kuulijalla oli tilaisuus viettää lyhyt hetki kirkkomusiikin parissa, hiljentyen Adventin sanoman ääreen lauletussa ja puhutussa sanassa.

Tilaisuuden aluksi Inkeroisten kirkkokuoro lauloi Beethovenin: Jumalan kunnia luonnossa.

Armas Maasalon juhlavan riemukkaan adventtivesperin esitti kirkkokuoro kanttori-urkuri Pertti Purtilon johdolla, urkusäestyksestä huolehti tirehtööri Yrjö Helkiö, soolo-osat lauloi rovasti Heino Toikka. Lyhyen puheen tilaisuudessa piti pastori Heikki Tervonen.

Vesperin päätössoittona kuultiin Bachin juhlava toccata d-molli, tir. Helkiön soittamana. Uusien urkujen koko soinnillinen loistavuus pääsi esille juuri tässä teoksessa, muodostaen koko illan lopuksi ja koko päivän tilaisuuksille juhlavan päätöksen.

Perheen isät ja äidit Inkeroisissa ja Anjalassa
Lapsenne odottavat joulupukkia

Joulu ilman joulupukkia ei ole joulu

Uskokaa yksi joulukiireittenne huolista meille. Vanhan totutun tavan mukaan opastamme tänäkin jouluna Joulupukin tonttuineen kotiinne sopimuksen mukaan määrättynä kelloaikana jouluaattoiltana. **Opastuspalkkio kerhon hyväksi 4 mk,** jonka voi suorittaa joulupukille tai hänen tontulleen.

Opastuksen ennakkotilaukset pyydetään toimittamaan **viimeistään jouluaaton edelliseen iltaan mennessä Niilo Hyväriselle Anjala puhelin 139.**

Kunnioittaen

INKEROISTEN ILMAILUKERHO

Uusi koulutalo Heinolan kauppaoppilaitokselle

Heinolan Kauppaoppilaitos r.y:n puheenjohtaja, pormestari Olavi A. Vihko on Tampella Tänään lehdelle kertonut Heinolan Kauppaoppilaitoksen vaiheista.

Oppilaitokselle on ryhdytty rakentamaan uutta koulutaloa samalle alueelle, jolle myös Heinolan uusi Ammattikoulu rakennetaan.

Heinolan kauppaoppilaitos perustettiin noin kolme ja puoli vuotta sitten laitoksen aloittaessa kuluvana syksynä neljännen lukuvuotensa. Kolme ensimmäistä lukuvuotta oppilaitokseen kuului vain kauppakoulu; tänä syksynä sitävastoin toiminta laajeni käsittämään myöskin kauppaopiston.

Alunperin kauppaoppilaitos perustettiin yksityisen kannatusyhdistyksen ylläpitämäksi ja näin on jatkunut edelleenkin. Perustaminen tässä muodossaan tapahtui kaupungin viranomaisten kanssa yhteisesti neuvotellen ja sopien senjälkeen, kun oppilaitoksen tarpeellisuudesta oltiin yksimielisesti vakuuttuneita.

Jo perustamisvuonna kauppakouluun jouduttiin hankkimaan lupa rinnakkaisluokan ylläpitämiseen ja näin on ollut laita jokaisena lukuvuotena. Viimeksi tänä syksynä sama toistui paitsi kauppakoulun, myös kauppaopiston kohdalla, jonne viimeksimainittuun rinnakkaisluokan perustamisenkin jälkeen voitiin sijoittaa vain n. 40 prosenttia hakijoista. Tämä parhaiten osoittanee mitenkä oikeassa liike- ja teollisuuslaitokset olivat puhuessaan tämänasteisen kaupallisen koulutuksen saaneen henkilökunnan puutteesta paikkakunnalla.

Kauppaoppilaitos on tähän saakka toiminut vuokratiloissa entisessä Heinolan seminaarin harjoituskoulussa, mikä jo oli poistettu käytöstä vuosia sitten. Ymmärrettävästi tällainen ratkaisu koulutilojen osalta voi olla vain väliaikainen ja tästä syystä kauppaoppilaitoksen johtokunta on laitoksen perustamisesta lähtien suunnitellut uuden koulutalon rakentamista. Heinolan kaupunki on kaupunkina tiiviisti tukenut pyrkimyksiä myyden muun muassa nimellisestä kauppahinnasta 11.000 m²:n koulutontin. Lisäksi kaupunki on ratkaisevasti edesauttanut rakennushanketta takaamalla tarvittavat rakennuslainat.

Uuden koulutalon, jonka on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Unto Ojonen, rakentamistyöt päästiin alkamaan kuluvan vuoden lokakuun 1 päivänä. Urakkaohjelman mukaan luokkatilat valmistuvat vuoden 1967 toukokuussa ja koulu kokonaisuudessaan saman vuoden loppuun mennessä. Tilavuudeltaan koulurakennus on 15.800 m³ ja käsittää 11 normaaliluokkaa, erikoisluokat, keskushallin, talonmiehen asunnon ja muut tarvittavat aputilat. Kustannusarvio ilman tontin hintaa päätyy 1.875.000 markkaan.

Koulun rehtorina on perustamisesta lähtien toiminut kauppat. maisteri Aslak Teitti. Tampellalaisista on johtokunnassa toiminut aktiivisesti kontt.päällikkö Bertel Engblom ja hänen muutettua pois paikkakunnalta kauppat. maisteri Seppo Salo.

Olavi A. Vihko

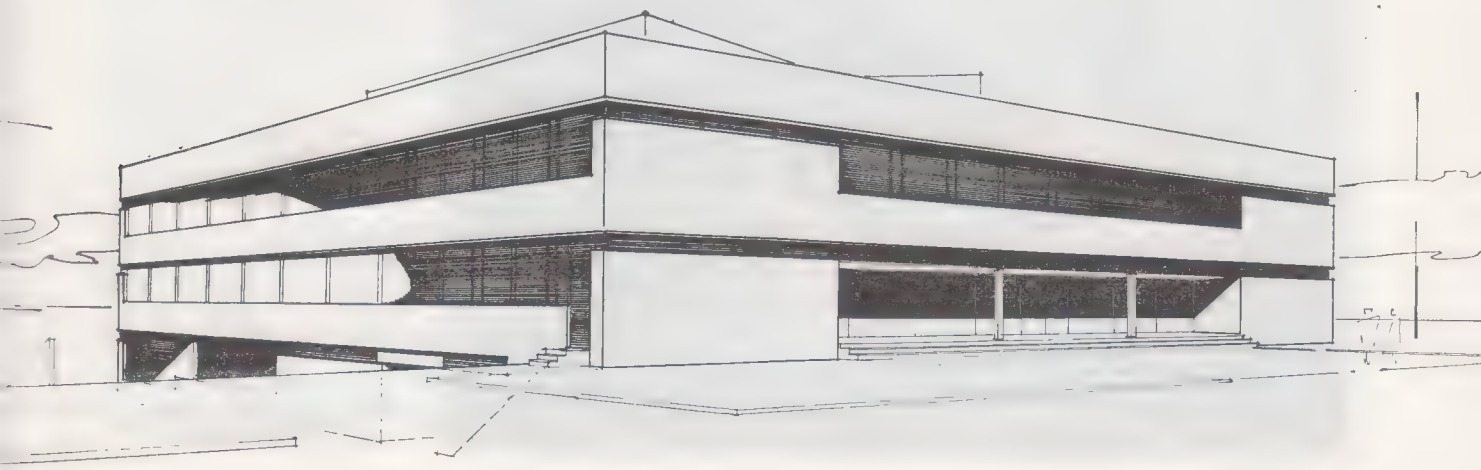

Harjannostajaiset Heinolan tehtailla

Heinolan tehtailla on vietetty kuorimon lisärakennuksen ja Tambox'in trukkitallin yhteisiä harjannostajaisia. Tehdasruokalaan oli katettu kahvipöytä jonka äärellä vietettiin virkistävä hetki arkisen työn lomassa.

Tilaisuudessa puhui isännöitsijä Heikki Klemetti, joka totesi kehityksen seuraamisesta johtuvan, että valmiissakin tehtaassa tapahtuu lisäyksiä ja muutoksia. Eräänä osana taloudellisuuden parantamiseksi ja tuotannon lisäämiseksi tapahtuvaa toimintaa on nyt valmistumassa rakennus, joka osoittaa, että omalta osaltaan Heinolassakin ollaan kehityksessä mukana. Kuorimolaajennuksen tarkoituksena on sen valmistuttua puristaa kuorimojätteestä vesi pois sillä lailla, että jäte on entistä paremmin polttokelpoista höyryvoimalaitokseen. Lisäksi valmistuvassa rakennuksessa on tiettyjä kanaaliputkia ja tilat sitä varten, että se tulee myöhemmin palvelemaan jätevesien käsittelyn ja puhdistuksen parantamista. Isännöitsijä Klemetti esitti rakentajille yhtiön puolesta kiitokset heidän suorittamastaan työstä. Valmistumisvaiheeseensa joutuvan lisärakennuksen tilavuus on 4.000 m³. Sen rakennustyöt aloitettiin elokuun 20. päivänä ja se valmistuu elementtirakenteisena. Muualta hankittujen seinä- ja kattoelementtien lisäksi on itse valettuina syntyneet ainoastaan seinäpilarit. Tamboxin trukkitallin harjannostajaisvaiheeseen joutumisen totesi ins. Simo Hangasluoma, joka käyttämässään puheenvuorossa lausui: Tästä rakennustyöstä on varmaan myös kaupungin paloturvallisuuden edustaja iloinen, sillä sen valmistuminenhan merkitsee tulen vaaran pienentymistä. Samalla hän kiitti rakentajia työosuutensa suorittamisesta.

Työntekijäin puolesta puhui kirvesmies Aimo Kilpeläinen kiittäen tehtaitten järjestämästä harjannostajaistauosta työn lomassa.

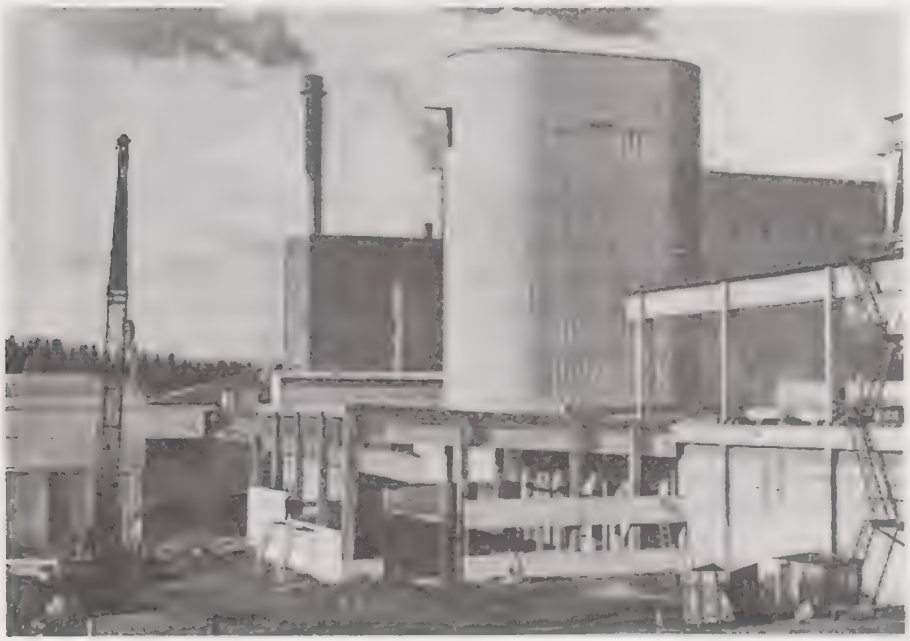

Tämä valokuva osoittaa kuorimon lisärakennuksen sijainnin.

Seinälevyjen kiinnitys kuorimon uuden osan seinäpilareihin.

94 Heinolan tampellalaista hankkinut oman asunnon neljän vuoden aikana

Kun on puhe niinkin suuren henkilökuntaryhmän kuin Tampellan Heinolan tehtaitten palveluksessa olevan (600 henkeä) asumistilanteen parantamisesta, on selvää, ettei muutosta parempaan voi tapahtua "käden käänteessä". Kuitenkin kun tarkastelemme kehitystä kuluneen neljän vuoden aikana, voidaan todeta jo merkittäviä muutoksia, jotka osoittavat henkilökunnan asumistilanteen tuntuvaa parantumista. Vuoden 1963 alusta lähtien tämän vuoden loppuun, jona aikana yhtiö on antanut henkilökunnalleen lainoja oman asunnon hankintaan, on 94 Tampellan Heinolan tehtailla työskentelevää hankkinut oman asunnon. Heistä on 70 rakentanut omakotitalon ja 24 on katsonut osakehuoneiston paremmin sopivan asuntomuodokseen.

V. 1963 hankki oman asunnon 18, v. 1964 21, v. 1965 34 ja v. 1966 21 tampellalaista. Tampellan Heinolan tehtaitten henkilökunnan asumistaso on neljän vuoden aikana erittäin suuresti parantunut. Kun ennen v. 1963 asui tehtaan henkilökunnasta omissa asunnoissaan vain n. 15 %, asuu tällä hetkellä omissa asunnoissa jo 31 %. Toimihenkilöistä on oman asunnon hankkinut 18 ja työntekijöistä 76.

Mainittakoon, että yhtiön omistamista tai vuokraamista asunnoista on muuttanut omaan asuntoon 25 perhettä, joten vuokra-asunnoista omaan kotiin muuttaneita on ollut 69. Edellä mainitusta johtuen on yhtiön kaupungilta vuokraamien asuntojen määrä vähentynyt kolmeenkymmeneen ja tulee jatkuvasti, kun omia asuntoja hankitaan, vähenemään.

Yhtiön omistamissa asunnoissa asuu henkilökunnasta 13 %. Kun vuokratut asunnot otetaan mukaan, asuu varsinaisissa yhtiön järjestämissä asunnoissa 18 % henkilökunnasta. 51 % asuu vielä vuokra-asunnoissa tai alivuokralaisina kotonaan.

Vaikka yhtiön antaman lainan määrä on vain 15—20 % asunnon hankintakustannuksista, on sillä erittäin suuri merkitys kun tehdään päätös oman asunnon hankkimisesta.

Tampellan Heinolan tehtaitten henkilökunta, jonka asunto-olot tehtaiden toiminnan ensimmäisinä vuosina eivät olleet kehuttavat, on päättäväisesti lähtenyt asuntoolojaan parantamaan, saaden tähän Tampellan ja paikallisten rahalaitosten tuntuvan tuen. Nyt ovat tulokset jo selvästi näkymässä, ja kun tätä toimintaa tulee edelleen jatkumaan, paranevat tampellalaisten asunto-olot edelleenkin.

Abituruksien ekskursio

TAMPELLA OY:n Heinolan tehtaat joutuivat viime lokakuun 19. pnä invaasion kohteeksi, kun me, Lahden lyseon matematiikkalinjan abiturientit, suoritimme sinne opintomatkan. Lieneekö tulomme ollut syynä siihen, että retkipäivää edeltäneenä iltana oli pääsy Heinolaan vähällä katketa sillan sortumisen vuoksi. Joka tapauksessa matka sujui onnellisesti, ja saavuimme tehtaan pihaan sovittuun aikaan yli kymmenen auton ja lähes viidenkymmenen hengen karavaanilla. Komea näky houkutteli konttorihuoneistojen ikkunoihin ryhmän tyttöjä katselemaan, mikä seikka sai meidät tuntemaan itsemme hyvinkin tärkeiksi.

Asiallinen tunnelma palasi kuitenkin, kun oppaamme saapui paikalle. Seurasimme häntä aluksi tehtaan neuvotteluhuoneeseen, jossa kuulimme hieman yrityksen vaiheista ja nykyisestä toiminnasta.

Ennen kierrokselle lähtöä kuulimme vielä selostuksen kulkureitistämme sekä muistutuksen siitä, että liikumme täällä omalla vastuullamme. Jo ensimmäinen tutustumiskohteemme, kuorimo, antoi voimakasta pontta tälle varoitukselle, ja olimme yllättyneitä päästessämme ehjinä ulkoilmaan. Kaikki laitoksen yksityiskohdat hukkuivat meluun, mutta tarkoitus tuli selväksi: Täällä valmistetaan puuhaketta paperimassaa varten.

Ennen matkan jatkamista pidimme tehtaan pihalla pienen palaverin, jossa keskustelimme äsken nähdystä kuorimosta, kuorimajätteiden kohtalosta sekä tehdaslaitoksen polttoainekysymyksestä ja energiatuotannosta. Tässä yhteydessä kuulimme myös hieman tehtaan kemiasta. Selostus oli vain perusasiat käsittävä, mikä oli ehkä onni, koska näin säästyimme monimutkaisten kemikaalien ja niiden välisten reaktioiden ryteiköltä.

Itse tehdasrakennuksessa kuljimme ensin haihduttamon läpi, jossa alkaa keittolipeäliuoksen saattaminen takaisin käyttökelpoiseen muotoon. Seuraava osasto oli lipeänvalmistuslaitoksen valvomo. Tämä käsittää lukemattoman joukon mittareita, piirtimiä, varoitusvaloja ym. siististi järjestettyinä. Valvomoa esitteli meille sen hoitaja, joka tuntui olevan alansa elävä käsikirja. Seuraavassa osastossa, keittämössä, pehmennetään hakemassa käsittelemällä sitä keittolipeäliuoksella.

Matka jatkui sähkövoimalaitoksen kautta, jota muutamat meistä unohtuivat ällistelemään saaden joukkomme hajoamaan. Aiheutuneen pienen keskeytyksen jälkeen oli vuorossa viimeinen valmistusvaihe, kuitumassan muuttaminen kartongiksi. Tämä tapahtuu monen kymmenen metrin pituisessa paperikoneessa, jonka läpi massa kulkee.

Hämmästyttävällä nopeudella juoksi valmista tuotetta koneen loppupäästä; kuulimme jostain sellaisen luvun kuin seitsemän metriä sekunnissa. Koska konesalissa vallitsi kuumuus, kuljimme sen läpi hätäisesti, joten eri laitteiden toiminta ja merkitys jäi yhä tehtaan salaisuudeksi. Kierroksen lopuksi kokoonnuimme vielä varastoon keskustelemaan matkan aikana heränneistä kysymyksistä. Niiden selvittyä saatoimmekin tyytyväisinä astua autoihimme ja kadota Heinolasta.

Yleensä olimme näkemäämme tyytyväisiä. Saimme tehtaasta ja sen toiminnasta selvän ja yhtenäisen kuvan. Tutustumiskohteet olivat monipuoliset ja asioissa edettiin selkeässä järjestyksessä. Eräisiin yksityiskohtiin olisi tosin ollut mielenkiintoista perehtyä tarkemmin, mutta näin suuren joukon kanssa se olisi ollut mahdotonta. Olosuhteisiin katsoen retkemme tulos oli paras mahdollinen, ja tehdas sekä erityisesti oppaamme ansaitsevat suurkiitokset, jonka me lyseon abiturientit lausumme yhdestä suusta.

Puolesta: **Matti Heiliö**
Lahden lyseo VIII C

A. Ahlström Osakeyhtiön Karhulan tehtaitten tuotantokomiteat vierailivat marraskuun 11 päivänä Heinolassa, tutustuen paikallisiin teollisuuslaitoksiin. Aamupäivä käytettiin Tampellan Heinolan tehtaitten melko perusteelliseen tutustumiseen.

Vieraita Heinolan tehtailla

Neuvostoliiton kauppavaltuuskunta, joka neuvotteli vuoden 1967:n tavaranvaihdosta Suomen ja Neuvostoliiton välillä kävi tutustumiskäynnillä Heinolan tehtailla, jossa he aluksi saivat kuulla isännöitsijä H. Klemetin selostuksen tehtaan toiminnasta.

St-ajot Tampellan Heinolan tehtaitten henkilökunnalla

Jokasyksyinen suunnistus- ja tarkkuusajo ajettiin 1. 11. 66 Heinolan Urheiluautoilijain järjestämän "Lylyn ajon" yhteydessä. Tällaisten ajojen järjestäminen "oman väen" voimin tuottaisi vaikeuksia.

Tämänkertaisen reitin oli suunnitellut Heinolan Urheiluautoilijain E. Leinonen ja ajojen valvojana toimi herra Aho. Ajajaparit oli jaettu kahteen ryhmään, I-ryhmässä ajoivat ennen kilpailleet ja II-ryhmässä aloittelijat. I-ryhmän parit ajoivat reitin varrella kaksi lenkkiä "topokartalla", jonka aikana II-ryhmän parit ajoivat "helpon matkataipaleen". Reitistä oli saatu, ainakin aloittelijain mielestä, vaihteleva ja mielenkiintoinen ja kun ajo ajettiin n.s. yöajona, niin pimeän "ansiosta" matkan varrella sattui hauskoja joskin harmittavia ylimääräisiä lenkkejä joita ratamestari ei ollut tarkoittanut ajettaviksi. Lenkin puolenvälin paikkeilla oli aikakatko, jonka aikana vaihdettiin mielipiteitä ja kokemuksia tapahtuneesta ja jolloin monelle parille selvisi, että se ja se aika- tai reittitarkastusasema oli jäänyt käymättä.

Tampellasta ajoihin osallistui I-ryhmään 6 paria ja II-ryhmään 8 paria. Tampellan lahjoittaman kiertopalkinnon, hopeiset kynttilänjalat, voitti tällä kertaa pari Kunnas/Syvänne ja Shell'in lahjoittaman pokaalin II-ryhmässä pari Hämäläinen/Partanen.

I-ryhmän voittajapari Kunnas (vas.)/Syvänne

Tulokset:

I-ryhmä

1.	I. Kunnas/K. Syvänne	33 vp.
2.	L. Mukula/E. Pesonen	202 „
3.	A. Brandt/P. Nikamaa	801 „
4.	J. Lindberg/E. Nykänen	980 „
5.	K. Paunisaari/Y. Koivisto	1970 „
6.	T. Rantanen/Y. Karjalainen	3317 „

II-ryhmä

1.	P. Hämäläinen/P. Partanen	5 vp.
2.	T. Heinonen/L. Aaltonen	101 „
3.	T. Jääskeläinen/J. Kottila	212 „
4.	E. Lehtonen/E. Walldén	378 „
5.	T. Liukkonen/O. Lehtinen	558 „
6.	O. Laakko/S. Särki	1231 „
7.	A. Sireeni/A. Nurminen	1709 „
8.	A. Koskinen/A. Pystynen	2385 „

E. L.

I-ryhmän Paunisaari/Koivisto "tähtäämässä" ensimmäiselle "topolenkille".

II-ryhmän voittajapari Hämäläinen/Partanen aikakatkolla.

Kaksi voittoa Tampellan shakkimiehille

Tampella puulaakiturnauksen paras

Heinolan Shakkikerhon järjestämä perinteellinen puulaakiturnaus kokosi seitsemän 3-miehistä joukkuetta kamppailemaan kaupungin mestaruudesta. Voiton peri tasaisen vahva Tampellan ykkösjoukkue kolmen pisteen erolla toiseksi sijoittuneeseen Högforsin ykkösjoukkueeseen. Kolmannen tilan valtasi Kauppaliikkeiden joukkue. Pikashakkina pelattu turnaus toi mukanaan henkilökohtaisissa kamppailuissa monia yllätyksiä, mutta kokeneiden pelaajien varmuus ja rutiini oli loppujen lopuksi ratkaiseva. — Puulaakiturnauksen tulokset:

Joukkuetulokset: 1) Tampella I 14,5 pist., 2) Högfors I 11,5, 3) Kauppaliikkeet 10, 4) Högfors II 10 (keskeiset pelit ratkaisivat), 5) Tampella II 6,5, 6) Tambox 6, 7) Hels. kaup. saha 4,5.

Henkilökohtaiset tulokset pöydittäin: I pöytä: 1) T. Väänänen 5, 2) T. Iiskola 4,5, 3) V. Kokkonen 4, 4) J. Salonen 3, 5) A. Multala 2,5, 6—7) V. Tiainen ja J. Sundqvist 1.

II pöytä: 1) E. Tiainen 5,5, 2) E. Valonen 5,5 (uusinta ratkaisi), 3) E. Heinonen 4, 4) V. Mykrä 3, 5) E. Anttila 2, 6) E. Pesonen 1, 7) O. Multala 0.

III pöytä: 1) E. Haakana 5, 2—3) R. Louhelainen ja U. Tammi 4, 4—5) R. Nieminen ja Y. Kuuluvainen 3, 6) T. Multala 2, 7) I. Multala 0.

Voittaneen Tampella I:n joukkueessa pelasivat T. Väänänen, E. Valonen ja R. Louhelainen. Toiseksi tulleen Högfors I:n joukkueessa olivat pelaajina J. Salonen, E. Tiainen ja Y. Kuuluvainen. Kauppaliikkeiden kolmanneksi tulleessa joukkueessa pelasivat V. Kokkonen, V. Mykrä ja R. Nieminen. Nämä kolmen parhaan joukkueen pelaajat palkittiin lusikoin. Voittanut Tampellan joukkue sai neljännen kerran haltuunsa viimeksi Högforsin kaapissa olleen kiertopalkinnon, ja vielä saivat joukkueen pelaajat Heinolan Säästöpankin lahjoittamat kunniapalkinnot.

Puulaakishakkia Tampella—Högfors

Tampellan ja Högforsin shakkijoukkueet pelasivat tavanmukaisen ottelun 9. 11. Ottelu päättyi Tampellan voittoon 9—6. Tampella sai täten ensimmäisen kiinnityksen kiertopalkintoon. Yksityistulokset:

TAMPELLA		HÖGFORS
Väänänen	0—1	Salonen
Valonen	1/2	Tiainen
Iiskola	1—0	Kuuluvainen
Louhelainen	1—0	Haakana
Sundqvist	0—1	Salmisuo
Lund	0—1	Pusa
Koivisto	1/2	Pöllä
Anttila	1—0	Nieminen, K.
Tammi	0—1	Heinonen
Ripatti	1—0	Järvinen
Utti	0—1	Aalto
Nurminen	1—0	Kivitie
Salminen	1—0	Ilkka
Kotiluoto	1—0	Nieminen
Hämäläinen	1—0	luov.

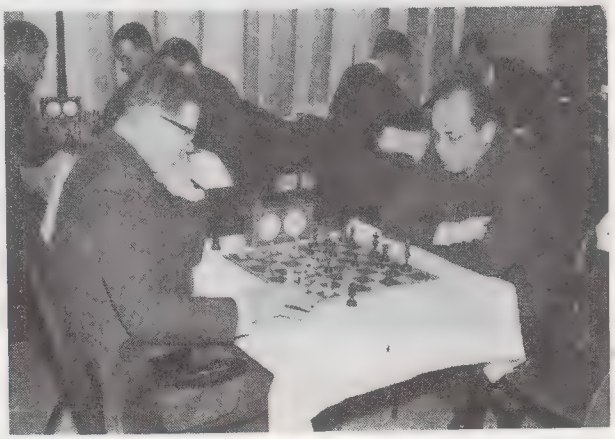

Högforsin Pöllän ja Tampellan Koiviston ottelu päättyi tasapeliin.

Heinolan St-joukkue voittoon Lahdessa

Etelä-Suomen Auto Oy järjesti asiakasfirmoilleen suunnistus- ja tarkkuusajon 23. 10. 66 Lahdessa. Lähiympäristön yhtiöt oli kutsuttu 5:n auton joukkueilla mukaan kisaan. Kolmen parhaan tulos joukkueesta laskettaisiin joukkuetulokseksi. Samalla kilpailtiin myös mieskohtaisesta paremmuudesta ennen kilpailleiden ja vasta-alkajien sarjoissa. Tulokset muodostuivat seuraaviksi: Joukkuekilpailun voitti ylivoimaisesti Tampellan joukkue, pistemäärä oli 3.311 vp., 2) Jämsän Konepaja Oy 11.772 vp., 3) Rakennusnotariaatti Oy 12.378, 4) Velj. Mantere Oy 13.279 vp., 5) Laitialan Kartano 16.473 vp.

Henkilökohtaiset tulokset: 1) K. Paunisaari — Y. Koivisto 127 vp. Tampella, 2) R. Salminen — E. Pesonen 1.116 vp. Tampella, 3) Tammisto — Ruoho 1.182 vp., 4) A. Brandt — T. Väänänen 2.068 vp. Tampella, 5) U. Kosunen — V. Järvinen 2.293 vp.

Tampellan Lund ja Högforsin Pusa ottelun hiljaisuudessa.

VAINAJIA

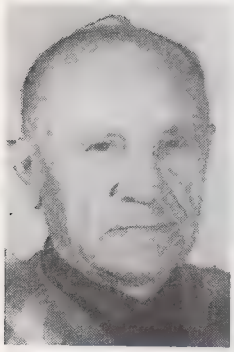

YRJÖ EEROLA

Lokakuun 22 päivänä kuoli eläkeläinen Yrjö Eerola. Hän oli syntynyt 29. 10. 1903 Akaassa, tullut Tampellaan 23. 5. 1940, siirtynyt eläkkeelle 30. 6. 1966.

EMMA SINERVO

Lokakuun 26 päivänä kuoli Tampereella ent. rullaaja Emma Vilhelmiina Sinervo huomattavan korkean iän saavuttaneena. Hän oli syntynyt Mouhijärvellä 8. 11. 1870. Lapinniemen kutomon pupiinaamoon hän tuli 3. 12. 1902 ja siirtyi eläkkeelle 20. 2. 1933.

ARVO TARVAINEN

Marraskuun 3 päivänä kuoli eläkeläinen Arvo Tarvainen. Hän oli syntynyt 8. 6. 1887 Varkaudessa, tullut Tampellaan 30. 9. 1924, siirtynyt eläkkeelle 7. 4. 1960.

VOITTO MOISIO

Marraskuun 6 päivänä kuoli pääportin vartija Voitto Moisio. Hän oli syntynyt 28. 9. 1907 Tampereella, tullut Tampellaan 21. 12. 1939.

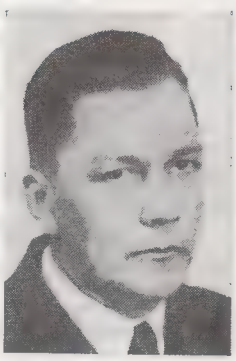

REINO LAHTINEN

Marraskuun 12 päivänä kuoli konttoristi Reino Lahtinen. Hän oli syntynyt 27. 4. 1907 Tampereella, tullut Tampellaan 11. 5. 1949.

HEIKKI LAAKKONEN

Marraskuun 21 päivänä kuoli eläkeläinen Heikki Laakkonen. Hän oli syntynyt 21. 3. 1887 Kuopiossa, tullut Tampellaan 1. 8. 1915, siirtynyt eläkkeelle 31. 12. 1955.

DIPL.INS. ERKKI ÖSTRING

Marraskuun 27 päivänä kuoli Erkki Östring. Diplomi-insinööri, everstiluutnantti evp. Erkki Östring oli syntynyt Enonkoskella 6. 10. 1905. Ylioppilaaksi hän tuli Savonlinnan reaalilyseosta 1924 ja valmistui diplomi-insinööriksi Teknillisen korkeakoulun sähköteknilliseltä opintosuunnalta 1930. Toimittuaan ilmavoimien konetarkastajana hän tuli 1934 insinööriksi ilmasotakouluun. Lentovarikon apulaispäällikkönä hän oli 1941—45. Vuodesta 1946 Erkki Östring toimi Tampereella Oy Tampella Ab:n konepajan turbiinien tarjouspäällikkönä. Sotilasarvoltaan hän oli insinöörieverstiluutnantti. Erkki Östring harrasti erityisesti ilmailua ja vesivoimakysymyksiä.

Naiskuoro 20-vuotias

Hetki oli juhlava, kun Tampellan Naiskuoro asteli siniristilipuin, kukkasin ja kuoron merkein koristetulle lavalle upouusissa sinivihreissä esiintymispuvuissaan aloittaakseen 20-vuotisjuhlakonserttinsa.

Salintäyteinen juhlayleisö tervehti kuoroa innokkain kättentaputuksin, minkä jälkeen kajahti ilmoille P. J. Hannikaisen säveltämä "Ma laulan vaan". Se oli raikas ja iloinen avaus ja se palkittiinkin runsain suosionosoituksin.

Heti tämän jälkeen tulivat onnittelut.

Ensimmäiseksi tuotiin Tampellan musiikkilautakunnan kukkalaite. Sen uusi puheenjohtaja ins. Aimo Mäkinen onnitteli kuoroa muutamin sanoin todeten samalla, että 20 vuotta on kaunis ikä.

Tämän jälkeen toivat Tampellan Mieskuoron edustajat kukkalaitteen ja onnittelut lausui kuoron johtaja teknikko Matti Hakala.

Myöskin Tampellan Orkesteri toi juhlivalle kuorolle kukkalaitteen. Sen ojensivat nti Tuula Mäkinen ja hra Toivo Snäck.

"Rakkaat laulavaiset sisaret", näin aloitti kuoron entinen pidetty johtaja opettaja Tauno Sola onnittelutervehdyksensä ojentaessaan kukkiaan. Hän mainitsi erittäin mieluisiksi ne muistot, mitkä hänellä on yhteistyöstä juhlivan kuoron kanssa.

Myöskin vanhat kuorolaiset onnittelivat ja toivat kukkia. Kuoron ensimmäinen puheenjohtaja nti Ebba Palmgrén palautti mieliin kuoron perustamisen alkusanat.

Tämän jälkeen kuoroa onnitteli Finlaysonin Naiskuoro sekä Finlaysonin Mieskuoro.

Inkeroisten Laulusiskojen tervehdyksen toivat rouvat Pyötsiä, Kupiainen ja Raanoja sekä Lauluveikkojen tervehdyksen herrat Luode, Kupiainen ja Raanoja.

Onnittelut ottivat vastaan kuoron puolesta sen johtaja rva Taimi Järvinen ja kuoron puheenjohtaja nti Helmi Lilja.

Näiden onnittelujen jälkeen saatiin kuulla livari O. Koskimiehen "Äressä ikkunan", minkä kuoro lauloikin erittäin herkästi ja sai siitä lämpimät suosionosoitukset.

Seuraavana ohjelmanumerona kuultiin P. J. Hannikaisen "Paimenen kotiintulo". Rouva Leena Tuominen lauloi siinä soolo-osan erittäin kauniisti ja yleisö pitikin tästä esityksestä aivan erikoisesti ja osoitti sen vilkkain kättentaputuksin. Kuoro palkitsi tämän laulamalla kyseisen laulun uudelleen.

"Kelpo kuu"-nimisen saksalaisen kansanlaulun jälkeen kuoro sai jälleen kukkia. Ne ojensi Kaupunkilähetyksen puolesta johtajatar Aino Mäkinen.

Koko kuoron toiminta-ajan ovat siinä uskollisesti olleet mukana Elli Sirén, Aili Hyvönen, Hilja Heldan, Inkeri Hämäläinen, Kyllikki Hiltunen, Helmi Lilja, Martta Lehtinen ja Sanni Vainionpää.

Heidän rintaansa kuoromerkin yhteyteen kiinnitti ruusukkeen kuoron johtaja ja tunnustuksen sanat tästä uskollisuudesta lausui ins. Aimo Mäkinen.

Inkeroisten Lauluveikkojen edustaja kiinnitti tulipunaisen neilikan näiden jokaisen 20-vuotta kuorossa laulaneen jäsenen rintaan.

Sitten ojensivat Tampellan Mieskuoron edustajat hrat Hakala ja Aarnio kuorolle pienoislippunsa osoitukseksi veljellisestä arvostuksestaan.

Kun kuoro oli pirteästi laulanut "Olkame tytöt yhessä", kutsui rva Järvinen kuoron entisen johtajan opettaja Pertti Revon johtamaan säveltämänsä "Iltatunnelman". Laulun sanat on Eino Leino kirjoittanut. Opettaja Repo on tämän sävellyksensä omistanut Tampellan Naiskuorolle. Esitys sai voimakkaat suosionosoitukset.

Kun vielä oli kuultu karjalainen kansansävel "Vienonlainen veto" ja Ahti Sonnisen "Erotessa" kiitti kuoron puheenjohtaja rva Järvistä ja ojensi hänelle kuoron kiitoksena kimpun tulipunaisia ruusuja.

Lopuksi kuoro lauloi johtajansa rva Taimi Järvisen kuorolle sovittamana "Kesäpäivä Kangasalla", jossa osa orkesteria oli mukana. Tämä komea esitys päätti juhlan.

Tampellan Naiskuoro oli näyttänyt, mihin se näinä kuluneina 20 vuotena on yltänyt. Olihan saatu nauttia taitavista esityksistä, joissa oli sopivasti herkkyyttä, voimaa, veikeyttä, juhlavuutta, tunnelmaa, aina kunkin esityksen vaatimalla tavalla.

Kuoron johtaja rouva Järvinen on voimiaan säästämättä uurastanut kuoron hyväksi, mutta niinpä tuloskin on sen mukainen. Kuoro on tottunut ja hyvin kiintynyt johtajaansa ja toivoo saavansa pitää hänet vielä kauan.

Nautittavan juhlakonsertin ulkoisista puitteista mainittakoon vielä kuoron uusi yhtenäinen asu, joka oli miellyttävä ja rauhallinen silmälle.

Erikoista kiitollisuutta kuoro tuntee johtaja Forssia ja ekonomi Smedsiä kohtaan, jotka myötävaikuttivat siihen, että yhtiö lahjoitti nämä pukukankaat kuorolle 20-vuotislahjana.

Edelleen lavan runsas kukkaiskoristelu sekä juhlivan kuoron valtaisat kukkatervehdykset täydensivät varsinaisen konsertin antamaa juhlatunnelmaa.

H. A.

Tampellan Naiskuoro 20-vuotisjuhlassaan johtajanaan rouva Taimi Järvinen.

Juhlayleisöä

Turinaa Naiskuoron 20-vuotistaipaleelta

Miten olla kuin eleä
Mikä iltojen iloksi
neuvoks' nuorten neitosien
vaimojenki viihteheksi.

Näinpä mietti mielessänsä
aatoksissaan arvaeli
tyttäret työn lomassa
tapaeli Tampellassa,
oisko laulu laatuisata,
kuorolaulu kuultavata.

To'en tuosta he tekivät,
alottivat aikehensa,
Tuli neittä nauravata
impeä iki-iloista,
juoksi he juhlasalihin
tutun talon tanterelle
joukolla on joikumahan
yhessä yrittämähän,
oppimahan, taitamahan,
luikkaamahan, laulamahan.

Sep' oli alku ahkerien
työteliäin tyttösien,
jotka päivän päättyessä
arki-illan alkaessa
lauloi ilmoille ilonsa
surut pienet pientarelle,
huolet huomiset hukalle
harakoille mieliharmit.

Aivan alkuaskelilla,
ensi kertojen keralla
johti eeva joukkoamme
määräs ääniä Mäkinen
Helmi ehti eellimmäiseks'
alkutaipalen avasi.

Tuli kohta tuumailua
asiasta arvailua
oisko kuoro kuultavaksi
valmis oisiko lavalle.

Siitä alkoikin aherrus
opettelu ohjelmien
kun tuli laulanta lavalla
eessä eevojen esitys
kaiken kansan kuultavaksi
inehmoitten ihmeheksi.

Helmi siirtyihe sivuhun.
Saimme Solan seuraavaksi.
Tuli Tauno, antoi tahdin,
kovin kuoroa kohensi,
tosi tottumuksellansa
meitä oivasti opetti.
Kuoro lauloi lauantaisin
viikonpäivinki visersi
lauloi tuolla, lauloi täällä,
lauloi sairaalain saleissa
parantolain palkehilla
merkkipäivien pi'ossa,
vuoksi vuosikymmenien.

Siitä Tauno taipumahan
vierahille vierimähän,
jätti paikkansa Matille,
Hakalalle harjoitukset.
Tuli Matti tuntemahan
kohta kovin kokemahan
ett' oli eevoilla esitys
juhlalaulanta lavalla
usein viikon päättyessä
aivan arki-iltoinaki.

Yks' ol' muita muotoisempi
yksi juhlista jalompi.
Se oli vuosia sataisen,
tasaluvun taittuessa
Tampellamme taipaleella,
oman talon orren alla.
Silloin lauloimme lavalla,
sangen suuressa salissa.
Toki tuolla toisialla
ihan Inkeroisissaki.
Saimme sadoin kuulijata
tuhatluvuin Tampellaista
yleisöä ylenmäärin,
kun tuo laukaisi lavalla
antoi äänen äärettömän
kuoro muita muotoisempi
kuoro entistä ehompi,
jossa miehet ol' mukana
orkesteri oivallinen.

Matti myös muutti majoa
tarpoi Tampellan turuilta
Toisialle Tampereella,
pois on kulki kuorostamme.

Siitä Repo reistaamahan
Pertti peukaloitsemahan,
kovin kuoma hän kuritti
nosti kuoron kunniahan.
Hiuksenhienoina helisi
laulut entistä ehommin.
Hänki muutti muille maille
vieri vieraille vesille,
jätti kuoron kuulemahan
kaitsijata katsomahan
uutta johtoa udellen
tapaellen taitajata.

Jopa Järvistä kysyimme,
ehdotimme eevan puolta.
Taimi taipuihe taloksi,
tuli tyttösten tupahan,
otti kuoron ohjihinsa
sovitteli sointuihinsa,
yhä antaen apunsa
mieleisekseen muokkaellen.

Tytöt lauloi lainehista,
kukkasista kaunoisista,
Karjalanki kunnahista,
laulavista lintusista,
sekä Veerasta vesillä,
kassapäästä kanavalla,
lauloi sorsan soutelosta,
ylen yksin jäänehestä,
kesäyönä käynehestä,
levon, rauhan etsijästä.
Lauloi ilmoille ilonsa,
huolensaki hoilaeli.

Onpa matkaanki osattu
käyty kauno-kaupungissa
hyväisessä Helsingissä,
pääkaupungin palkehilla.

Lauloimmepa Lahdessaki
kera mui'en laulajien
juhlakentällä kesällä
suuren kuoron kuulumilla.

Siinä vuodet vierähtivät
ohi aikoa osasi
meni kymmenen keseä
kaikkos' kaksikymmentäki.

Montaa oisi kiitettävä
mielihyvin muistettava
kuin on antanut apunsa
meille taitonsa tasannut.
Jos oli joukko johtajia
osaavia ohjaajia
oli muitaki muassa
tarvittaissa taitavia.
Joku johti joukon pienen
otti osan ohjihinsa
harjoitteli hartahasti
laulatteli laatuisasti
jotta jouti johtajamme
ylti yhden äänilajin
valitusti valmistella
äärimmilleen äkseerata.

Viel' on meillä miettehiä
tuulentupatoivehia
joit' on kauan kaavaeltu
vuotettu jo vuosimäärin,
aavisteltu, arvaeltu,
tuumaeltu, tunnusteltu
viisin, kuusin kuulusteltu
kohta kymmenen kysytty,
oisko matka mahdollinen
voisko toivoa todella,
että kerran me kesällä
Suven suuren saapuessa
muille maille matkoamme
ulkomaille uskallamme.

Paljon ois' mitä pakista
joukoin juurta jutteluille
kelvollista kerronnalle,
tarinoinnille tasaista
Ollehista, entisistä,
tulevista, mennehistä,
kuvaella kekkereitä
illanistujaisiaki.

Vaan lien turhia turisen
lavertelen laajemmalti
siispä siirrynki sivulle
laittaudun laiemmalle,
panen kieleni kerälle
suljen suuni suppuralle.

Kuoronjohtajan rouva Taimi Järvisen puhe kuorolaisille

On vierähtänyt viisi vuotta siitä, kun viimeksi näissä merkeissä vietettiin juhlaa, arvioitiin juuri päättyneen konsertin tunnelmia, muisteltiin menneitä vaiheita ja oltiin onnellisia, että on saatu päätökseen jotakin sellaista, mikä on vaatinut jokaisen kohdalla hellittämätöntä työtä ja uutteria ponnistuksia. Samat tunnelmat kiertyvät keskellemme tänäkin iltana, samat tapahtumat kertautuvat mielessämme nyt sensijaan 20-vuotisen toimintamme varrelta. 20 vuotta on jo niin pitkä aika — kokonainen nuoren neidon ikä —, että siinä ehtii tapahtua yhtä ja toista, on tyyntä ja tuulta, on iloja jos on vaikeuksiakin ja näitä viimeksimainittuja on tämänkin 5-vuotiskauden aikana kohdallamme ollut. Ryhtyessämme rakentamaan konserttiohjelmaamme olimme sitä mieltä, että sen tulisi olla jo hiukan vaativampaa tasoa ja sellaista, mitä voidaan 20-vuotiaalta odottaa, ottaen kuitenkin huomioon vähäiset voimavaramme, mutta joka antaisi siitä huolimatta käsityksen, ettemme ole polkeneet paikoillamme, vaan kehitystä eteenpäin on tapahtunut. Matkan varrella jossakin vaiheessa jouduimme kuitenkin kysymään itseltämme, olemmeko asettaneet tavoitteemme liian korkealle, oliko valitsemamme ohjelma meille liian rohkea? Epäilyämme täydensivät vielä sairaustapaukset ja muut näihin verrattavat tapahtumat, jotka masensivat intoamme ja niinpä mielialat olivat melkoisen matalalla. Emme kuitenkaan halunneet antaa periksi, sillä ohjelma olisi muutoin pitänyt suunnitella kokonaan uudelleen, vaatimattomampaan muotoon, mikä ei suinkaan olisi kohentanut mielialoja. Käännyimmekin nyt kuoron entisten jäsenten puoleen ja heidän mukaantulonsa antoi mahdollisuuden jälleen jatkaa jo suunnittelemamme ohjelmiston harjoitusta. Kuinka olemme onnistuneet, on kuulijan arvosteltavissa.

Naiskuorolaulu hentoisuudessaan poikkeaa pontevasta mieskuorolaulusta jo äänellisen rakenteensa puolesta, mistä syystä tavoitteet äänten homogeenisuuteen nähden ovat huomattavassa määrin vaikeammin toteutettavissa kuin mieskuoroissa, joissa äänten erilaisuudet eivät tule esille niin helposti kuin kirkkaissa ja korkeissa naisäänissä. Naiskuorolaulu, ollakseen nautittavaa kuultavaa, vaatii ääriäänikseen täydelliset vastakohdat, korkeat sopraanot ja matalat altot ja näitäpä ei synny joka vuosi. Näiden puuttuminen sitten tuottaa kullekin kuorolle omat ongelmansa. Miksi sitten naiskuoroja on perustettu ja niitä toimii niinkin huomattava määrä kuin nykyisin on asianlaita, sillä melkein jokaisella vähänkin virkeämmällä paikkakunnalla on vähintään yksi naiskuoro. Sallittanee minun palata 20 vuotta ajassa taaksepäin.

Kaikille ja erittäinkin mieskuorojen jäsenille lienee tuttuja ne syyt, mitkä antoivat sysäyksen näinä aikoina useimpien naiskuorojen syntymiselle ja jotka läheisesti sivuavat näiden perustamisen tarvetta. Sodan jälkeinen aika kokosi yhteen rintamilta palanneet miehet jatkamaan monen laulumiehen jo siellä aloittamaa tai ennestään tuttua kuorolauluharrastusta. Näin syntyneet mieskuorot antoivat samalla osittain kuoliniskun entisille sekakuoroille, jolloin laulavat naiset jäivät yksin. Luonnollisena seurauksena oli uusien naiskuorojen perustaminen tai jo ennestään toimiviin kuoroihin liittyminen.

Joskaan tehdaslaitosten piirissä kuorojen syntyvaiheet eivät ole näin selvät, esim. Tampellassa, jossa mieskuoro on perustettu jo ennen sotia, ovat näiden naiskuorojen perustamiseen olleet kuitenkin osatekijöinä edellämainitut syyt sekä lisäksi pyrkimys tehdaslaitosten ympärillä harrastustoiminnan laajentamiseen ja monipuolistamiseen henkilökunnan, niinkuin myös Tampellan naisten keskuudessa. Vähäinen ei suinkaan ole se seikka, että tehdaslaitokset antavat taloudellista tukea piirissään toimiville harrastusmuodoille, myöskin kuoroille, joiden ei tarvitse muiden yksityisten kuorojen tavoin kamppailla olemassaolostaan ainaisen rahanpuutteen uhatessa. Myöskin meidän kuoromme on saanut osansa tästä tuesta, jota kiitollisin mielin arvostamme. Uskon, että nämä uhraukset eivät ole hukkaan heitettyjä, sillä ihminen, jolla on halu ja tarve etsiä itselleen jokin harrastus arkisen aherruksensa vastapainoksi, pysyy henkisesti virkeänä ja toimintatarmoisena, mikä ei voi olla vaikuttamatta myönteisesti hänen asenteisiinsa työelämään ja sitä tietä työsaavutuksiin.

Joutuu joskus pohtimaan kysymystä, miksi työpaikkakuorojen jäsenlukumäärä pysyttelee niinkin pienenä kuin se tällä hetkellä on, eikä ilmiö ole ainutlaatuinen suinkaan Tampellassa. Luulisi niinkin suuresta työntekijämäärästä löytyvän laulutaitoisia henkilöitä. Onko olemassa ennakkoluuloja kuorotoimintaa kohtaan vai eikö uskalleta tulla mukaan luulossa, ettei osata laulaa kuorossa? Tämä kysymys on tuttu Tampellan musiikkiväen keskuudessa, mutta tyhjentävää vastausta siihen ei kukaan ole voinut antaa. Jos löytyy laulutaitoinen yksilö, hän pian hakeutuu muihin vaativampiin kuoroihin, mikä seikka sinänsä kuitenkin on varsin ymmärrettävää, mutta hän näin siirtymisellään vähentää jo ennestään vähälukuista joukkoa. Tällä tavoin iskostuu kuorolaisiin käsitys, että me olemme "vain tällaisia" ja helposti vähätellään omia mahdollisuuksia. Pitäisi voida kaikin keinoin ja tarpeeksi tehokkaasti kohottaa kuoron teknillistä ja taiteellista tasoa, jotta se vaativaakin laulajaa tyydyttäisi, mikä kuitenkin vähäisen joukon kyseessä ollessa on vaikeaa, kun vielä otetaan huomioon sairauden ja vuorotyön aiheuttamat poissaolot. Ollaan noidankehässä, josta ulospääsy on hankalaa. Eräänä ratkaisuna olisi uusien laulajien löytäminen ja rohkaiseminen heitä tulemaan mukaan, sillä monessa tapauksessa on syynä vain arkuus tai saamattomuus, mutta kenen tai keiden huoleksi asia voitaisiin antaa, on avainkysymys, mikä kuitenkin on pohtimisen arvoinen.

Kuorolaululla ei ainoastaan henkisen virkistyksen antajana vaan myöskin jännitystilojen laukaisijana voidaan sanoa olevan merkitystä. Uskaltaisin sanoa sen olevan eräänlaista henkistä terapiaa, jossa ihminen purkaa itseään ulospäin ja näin huomaamattaan vapautuu mahdollisesta sielullisesta paineestaan. Vertaisin sitä urheilukisojen katsomoon, jossa yleisö saa mylviä sydämensä pohjasta ja kukapa voisi väittää, etteikö tällä olisi jotakin merkitystä psyykkisen tasapainon kannalta. Kuorossa tämä "huutaminen" tapahtuu vain määrättyjen lakien puitteissa.

Rakkaat kuorolaiseni! Sallittakoon minun kohdistaa kiitolliset ajatukseni teille, jotka uutterasti olette jaksaneet loppuun saakka ja ponnistaneet kaiken voimanne konserttiohjelmamme onnistumiseksi. Laulajan osa ei ole suinkaan helppo varsinkaan konsertin kynnyksellä eikä sovi lainkaan ihmetellä, jos itse kukin olisi tuntenut jopa kyllästymistä, sillä harjoitusten lukumäärä uhkasi lopulta käydä miltei jokapäiväiseksi ja käsite lauluharrastus loittoni yhä kauemmaksi. Sen vuoksi toivoisin, että ilo ja hyvänolon tunne suoritetusta työstä, joka on ainoana palkkiona laulajalle, olisi teidän kohdallanne mahdollisimman täydellinen. Vielä tahtoisin kiittää niitä kuorolaisia, jotka ovat liittyneet joukkoomme tämän konserttiohjelman harjoituksen aikana. Ei ole liioittelua, jos sanon, että teidän mukaantulonne ansiosta, muita kuorolaisia suinkaan unohtamatta, oli mahdollista toteuttaa konserttiohjelmamme tässä muodossa kuin se nyt tapahtui. Tämän jälkeen toimintamme jonkin verran hiljenee hengähtäessämme suoritetun urakan jälkeen, mutta toivoisin sydämestäni, että edelleen viihtyisitte joukossamme. Uskon, että ketä kerran "kuorokärpänen" on purrut, ei sitä helposti unohda, ainakin toivon niin. Olkoon tunnuksemme edelleen: "Olkame tytöt yhessä, rinnatusten rinkilöissä."

Taimi Järvinen

Kuoronjohtaja

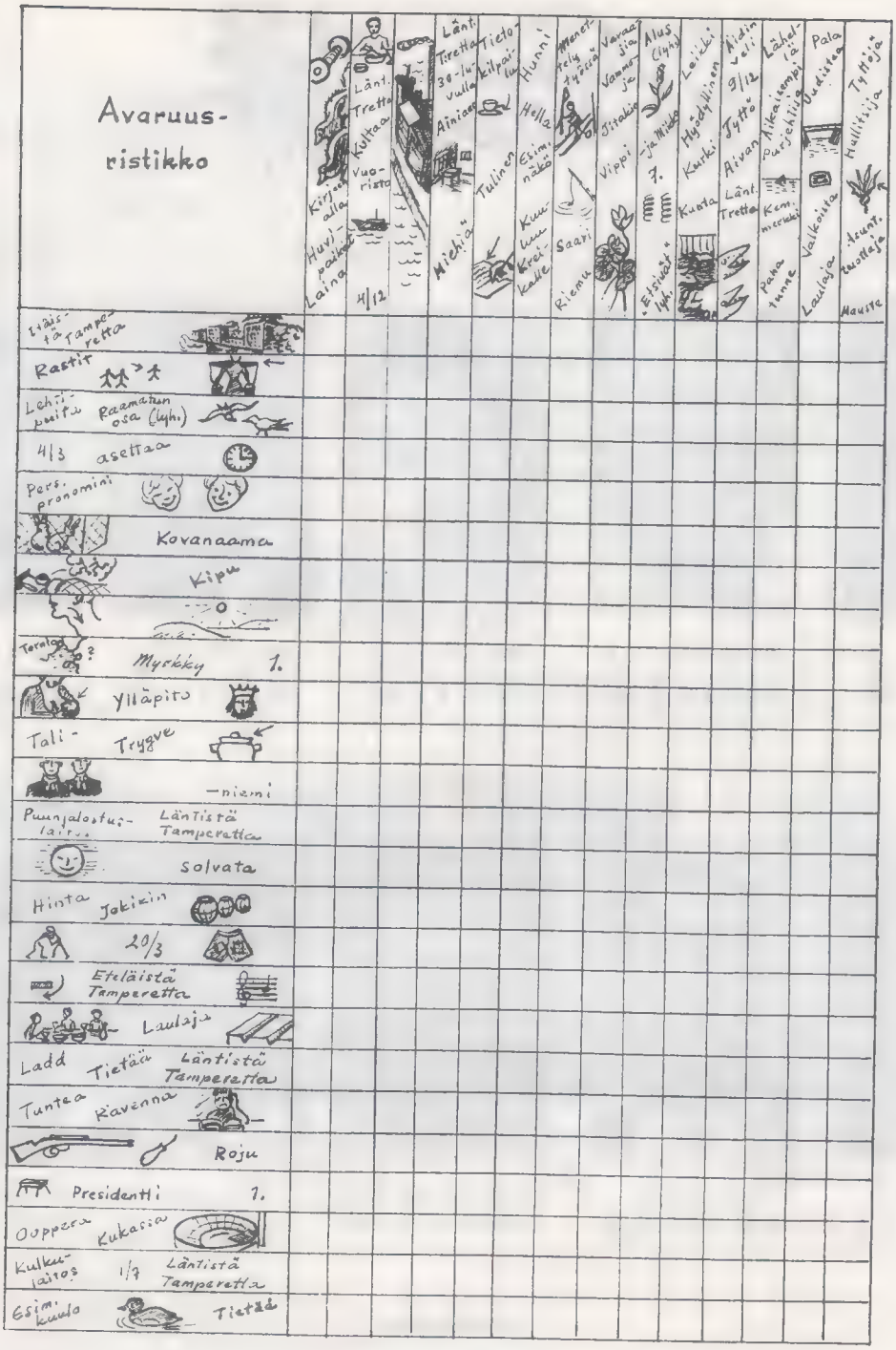

VIHITTY:

29. 10. 66 Pekka Lehtonen ja Terttu Tuppurainen pellavatehtaan paperikehruusta.

SYNTYNYT:

Risto Mäkelälle paperikehruusta ja hänen vaimolleen Anitalle on syntynyt 28. 10. 66 poika.

Vuosia täyttäviä

85 VUOTTA

Joenmaa Ida 23. 2.
Tampellaan 4. 7. 1904,
eläkkeelle 1. 1. 1955.

70 VUOTTA

Salmelin Lauri 4. 1.
Tampellaan 19. 6. 1911,
eläkkeelle 29. 6. 1963.

Rosten Tilda 27. 1.
Tampellaan 8. 8. 1941,
eläkkeelle 3. 2. 1964.

Halonen Akseli 23. 2.
Tampellaan 7. 9. 1941,
eläkkeelle 30. 1. 1963.

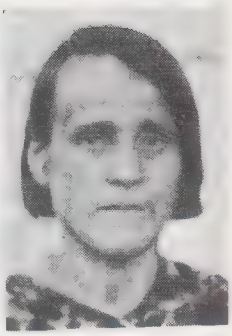

Jalava Lempi 28. 2.
Tampellaan 2. 7. 1928,
eläkkeelle 31. 3. 1964.

60 VUOTTA

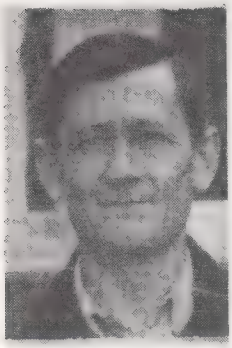

Höylääjä
Paavo Virtanen 18. 1.
Tampellaan 29. 4. 1941.

Työnsuunnittelija
Heikki Kaipola 19. 1.
Tampellaan 30. 6. 1934.

Poraaja Hugo Mäki 1. 2.
Tampellaan 17. 10. 1935.

Lahti Yrjö 24. 2.
Tampellaan 10. 1. 1941,
eläkkeelle 3. 12. 1965.

Toivonen Paavo 22. 2.
Tampellaan 5. 10. 1934.

50 VUOTTA

Tarkastaja
August Mäkinen 5. 1.
Tampellaan 3. 5. 1940.

Lehtimäki Antti 12. 1.
Tampellaan 23. 12. 1954.

Mallivarastonhoitaja
Eino Uusitalo 2. 2.
Tampellaan 15. 5. 1956.

Työnjohtaja
Erkki Saarinen 21. 2.
Tampellaan 16. 3. 1955.

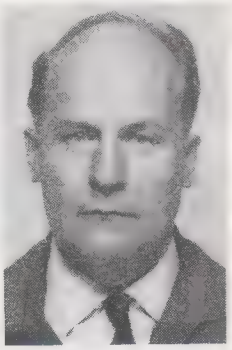

Sorvaaja
Olavi Tuominen 28. 2.
Tampellaan 3. 1. 1939.

KANTA-TAMPELLA

80 VUOTTA

Saari Amanda 19. 2. Tampellaan 7. 3. 1911, eläkkeelle 1. 4. 1958.

75 VUOTTA

Ent. rullaaja Vilhelmiina Mäkelä 9. 2. Lapinniemelle 21. 5. 07, eläkkeelle 15. 12. 62.

Lindfors Eero 10. 2. Tullut Tampellaan 13. 3. 1908, eläkkeelle 31. 12. 1959.

70 VUOTTA

Ent. kutoja Selma Moisio 25. 2. Lapinniemelle 6. 4. 14, eläkkeelle 6. 4. 64, jolloin tuli palvelleeksi yhtiötä 50 vuotta.

60 VUOTTA

Kuusisto Ellen 17. 2. Tampellaan 21. 10. 1925.
Mäkelä Mauno 2. 2. Tampellaan 1. 3. 1936.

50 VUOTTA

Välivaraston hoitaja Matti Kautto 3. 1. Tampellaan 24. 11. 1947.
Kursooja Veikko Numminen 3. 1. Tampellaan 14. 8. 1940.
Niittylahti Aino 12. 1. Tampellaan 30. 11. 1947.
Peltonen Lempi 13. 1. Tampellaan 2. 7. 1954.
Viitanen Anna 5. 2. Tampellaan 2. 10. 1961.
Lähteenmäki Aili 8. 2. Tampellaan 11. 3. 1935.
Peltonen Reino 13. 2. Tampellaan 26. 2. 1951.
Rullaamon työnopettaja Aino Sievä 14. 2. Lapinniemelle 25. 1. 36.

INKEROINEN

85 VUOTTA

Eläkeläinen
Hilda Johansson 2. 3. 67.
Eläkkeelle 1. 1. 47.

75 VUOTTA

Eläkeläinen
Edvard Korhonen 15. 3. 67.
Eläkkeelle 1. 2. 54.

70 VUOTTA

Eläkeläinen
Väinö Tanska 17. 1. 67
Jäi eläkkeelle 1. 1. 63.

Eläkeläinen
Toivo Kääriä 16. 3. 67.
Jäi eläkkeelle 15. 6. 51.

60 VUOTTA

Varastonhoitaja
Armas Heinilä 7. 1. 67.
Tampellaan 29. 2. 29.

Sihtimies
Arvo Mänttäri 8. 2. 67.
Tampellaan 15. 4. 37.

Maalaaja
Vilho Räikkönen 14. 2. 67.
Tampellaan 7. 1. 46.

Vaunumies
Aarne Salmela 18. 2. 67.
Tampellaan 14. 10. 35.

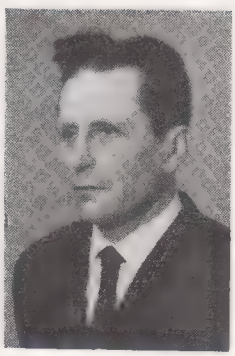

Purkaaja
Aarne Tökkäri 20. 2. 67.
Tampellaan 1. 6. 22.

50 VUOTTA

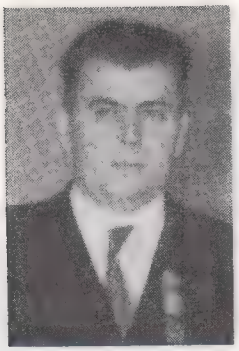

Lajittelija
Niilo Peltonen 7. 1. 67.
Tampellaan 24. 5. 35.

Viilaaja
Lasse Kandelin 9. 2. 67.
Tampellaan 1. 11. 44.

Vartija
Sulo Korpela 13. 2. 67.
Tampellaan 28. 8. 48

Lajittelija
Vanda Termonen 16. 2. 67.
Tampellaan 12. 10. 60.

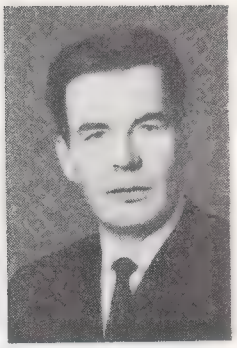

Mittamies
Eino Nikkanen 21. 2. 67.
Tampellaan 17. 5. 60

Pinkkaaja
Leevi Jokivirta 25. 2. 67.
Tampellaan 16. 5. 31.

Tukkimies
Tauno Ollikka 26. 2. 67.
Tampellaan 29. 6. 49.

Kuiduttaja
Viljo Tamminen 9. 3. 67.
Tampellaan 1. 2. 50.

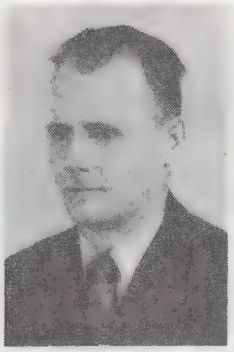

Työnjohtaja
Eino Sirkiä 11. 3. 67.
Tampellaan 22. 8. 47.

METSÄOSASTO

Metsätyönjohtaja
Jaakko Virtanen 27. 12. 66.
Tampellaan 1. 10. 37.

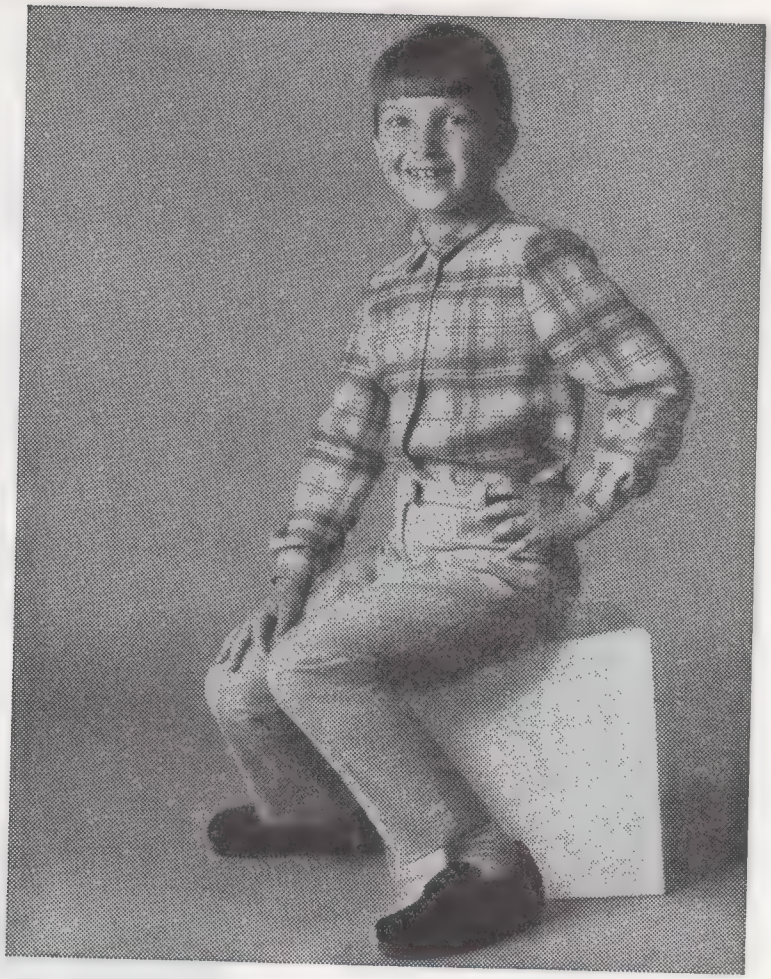

Velvetonhousut ja kirjava puuvillapaita — kova yhdistelmä

Kun vertailemme tyttöjen ja poikien vaatevarastoa joudumme ymmälle. Pojan komero pursuaa värikkäitä kukka- ja pallopaitoja ja tytön komerossa on enemmän pitkiä housuja kuin hameita. Nykyisin ei tunneta enää tarvetta korostaa tyttöjen ja poikien välillä olevaa eroa vaan tuntuu aivan luonnolliselta, että pojat ja tytöt pukeutuvat samantyylisiin vaatteisiin. Eräänlainen yhteinen pukeutumistyyli on selvästi tulossa niin nurinkuriselta kuin ajatus tuntuukin.

Tytöt ovat jo pitemmän aikaa katselleet mustasukkaisina poikien paitoja ja housuja. Ne ovat heidän mielestään mukavampia ja huolellisemmin tehtyjä kuin vastaavat tyttöjen vaatekappaleet. Eräät suomalaiset valmistajat ovat ryhtyneet tekemään saman kaavan mukaan paitoja sekä pojille että tytöille. Paitakankaat ovat iloista suomalaista puuvillaa, ruudullista, raidallista ja kukallista. Pojat pitävät myös itämaisin kuvioin painetuista paidoista ja pallokuviot ovat paitamuodin kärjessä.

Kuvan tyttösen paitapusero on pehmeäksi ja lämpimäksi nukattua suomalaista talvipuuvillaa, sen väreissä on syksyn hehkuvaa ruskeaa, keltaista ja oranssia. Housut ovat mukavanlämmintä velvetonia, kangasta jonka niin tytöt kuin pojatkin ovat hyväksyneet.

PLP

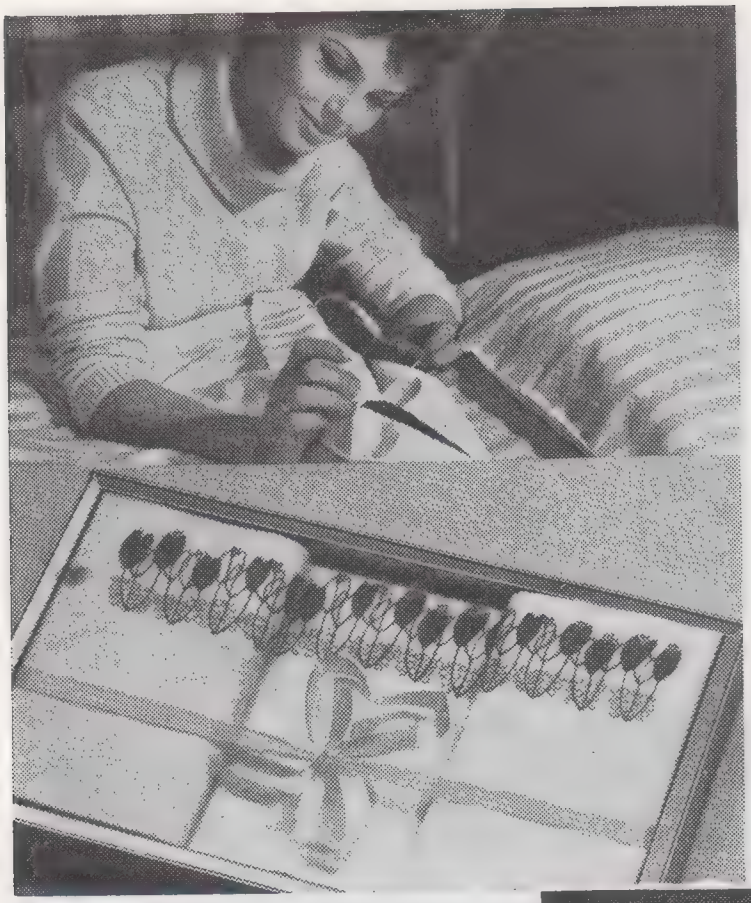

On ainakin kaksi asiaa, joista nykyajan perheenemäntä voi olla ylpeä; kätevistä pussilakanoista ja tyylikkäin koruompelein somistetuista lakanoista.

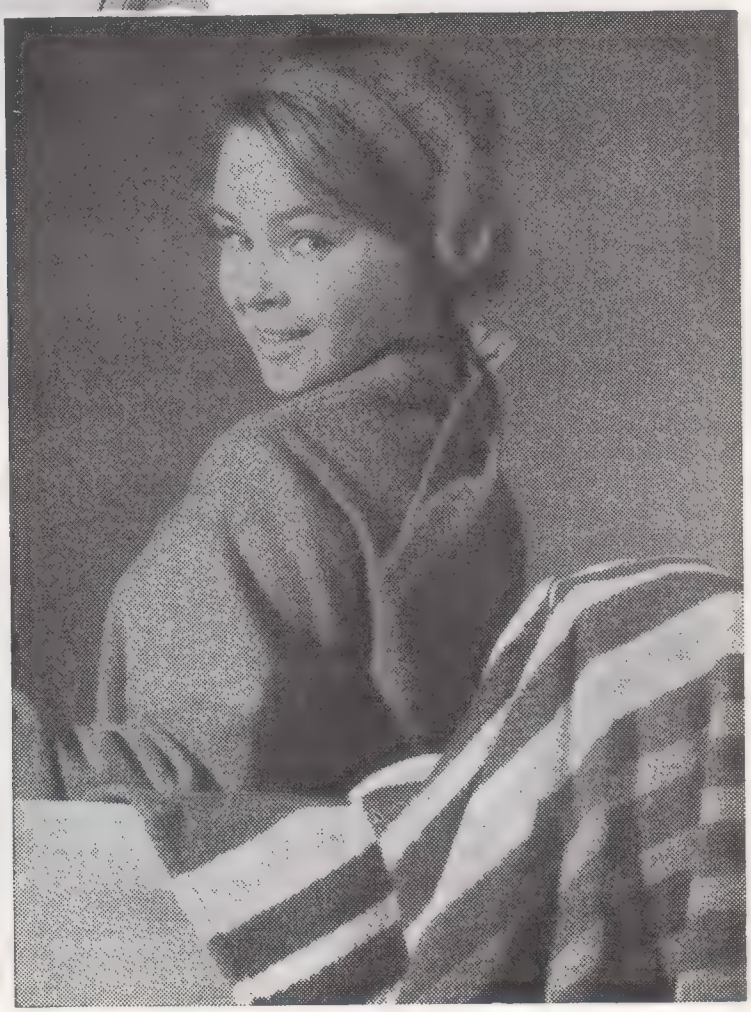

Saunatytön tekstiilit on valittu toisiinsa sopiviksi. Kylpykaapu on turkoosinväristä suomalaista puuvillafroteeta, kylpypyyhkeen raidat toistavat takin väriä.

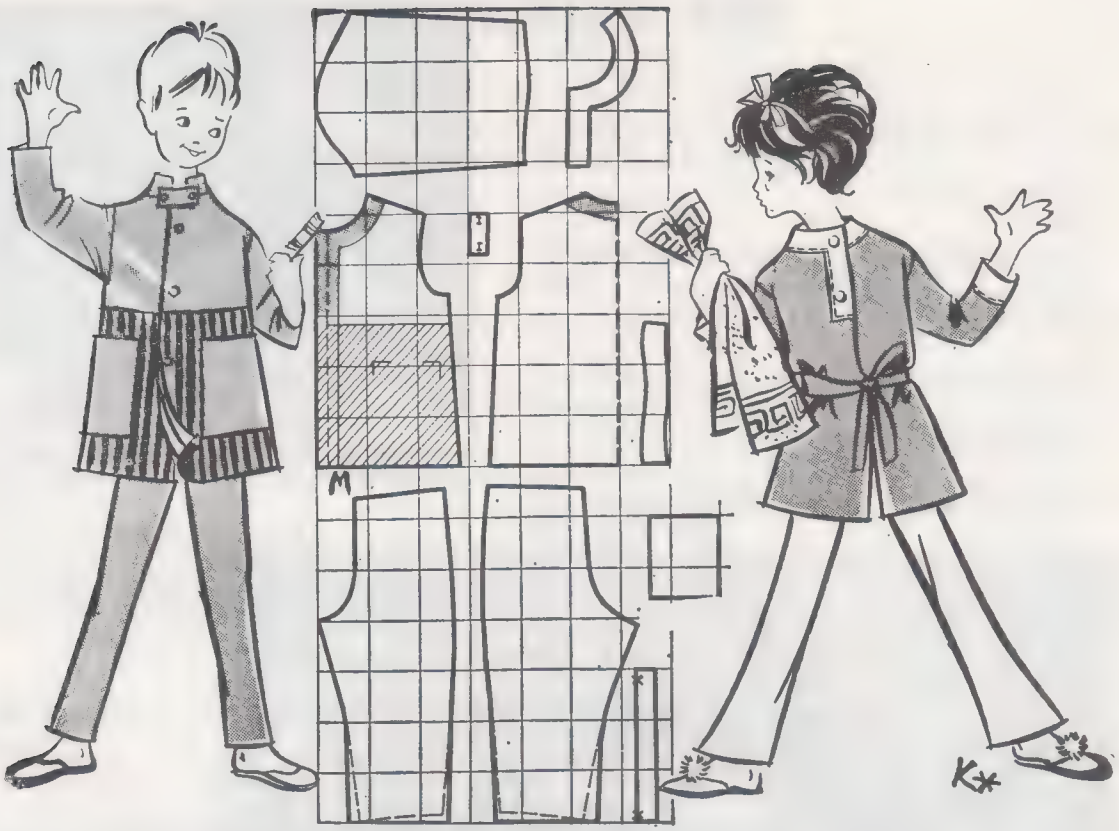

Pyjama lämpimästä flanellista

Nyt valmistamme koululaisille oikein lämpimät uniasut. Ne ovat niin tyylikkään näköisiä, ettei paremmista televisio-asuista väliä. Tässä on vihje myös joulupukin apulaisille ja kaava on siitä kätevä, että sen mukaan voi valmistaa toisistaan paljonkin poikkeavia pyjamia.

Nyt on erittäin muodikasta, että tytöt ja pojat pukeutuvat täsmälleen samanlaisiin asuihin. Tätä piirrettä voi soveltaa tietenkin myös yöpukimiin. Siltä varalta, että perheen rasavillit haluavat hieman toisistaan poikkeavat pukimet voi kaavoihin tehdä helposti pieniä muutoksia. Ja tietenkin asut tekee erinäköisiksi niihin käytetyt erilaiset kankaat. Suosittelemme näin kylmän talven kynnyksellä pehmeää ja lämmintä puuvillaflanellia. Kaavan neliön sivu on 10 cm. Puvun koko on tarkoitettu kahdeksanvuotiaalle, kaavan voi helposti hieman suurentaa tai pienentää. Kaavaan on muistettava lisätä saumanvarat.

Pojan asun voi valmistaa esimerkiksi yhdistämällä raidallista ja yksiväristä flanellia. Suomalaisissa kokoelmissa on runsaasti tällaisia toisiinsa väreiltään sopivia kankaita.

Pojan pyjaman etuosa ommellaan kahdesta kankaasta siten, että raidallinen on jakun alaosana. Jakku suljetaan neljällä napilla. M-kirjain tarkoittaa kaavassa etukaistaa, johon ommellaan napinlävet. Suora pystykaulus kiinnitetään pienellä läpällä. Taskut ovat tärkeitä pyjamassakin. Ne valmistetaan jälleen yksivärisestä kankaasta. Kaavan mukaan on housuihin mahdollista tehdä kapeat tai nyt jälleen muotiintulleet leveät lahkeet. Kuvassa on pojalla kapeat, tytöllä leveät lahkeet.

Tytön asuun on valittu kahta yksiväristä flanellia. Jakkua somistavat housujen kankaasta tehdyt mansetit ja kaulaa kiertävä napituslista. Jakku kiinnitetään vyöllä.

PLP

"Eläköön limpska ja kermamunkki". Nappulaillan tarjoilu menossa.

Tampellan Terän nappulaliigan nuoret pelaajat huoltajineen palkintojenjakotilaisuudesta 2. 11. 1966.

Joulupukkipalvelu

Saukkolan joulupukkipalvelu tarjoaa tänäkin jouluna apuaan tietynlaisissa ongelmissa jouluaattona 24. 12. Pukkitoimisto on avoinna 19—23. 12. klo 17—20. Tilaukset voi tehdä em. aikana Saukkolan toimistosta Lapinniemenkatu 1 puh. 51 216.

Kiitämme

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto ry:lle minulle osoitetusta huomaavaisuudesta sairauteni takia siirryttyäni eläkkeelle.

Nestori Hälikkä

Sydämelliset kiitoksemme kaikille suuresta avusta ja huomaavaisuudesta ja osanotosta rakkaamme Voitto Moision poismenon johdosta.

Lyyli ja Jukka Moisio

Kiitämme sydämellisesti kaikkia, jotka kunnioittivat rakkaamme Lauri Ahosen muistoa ja ottivat osaa suureen suruumme. Kiitämme myös Huolto r.y:tä saamastamme rahasta.

Annikki Ahonen ja lapset

Sydämellinen kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua siirtyessäni eläkkeelle.

I. Stenbäck

Parhain kiitokseni Huolto r.y:lle saamastani avusta sairauteni aikana.

Hilkka Jokinen

Parhaat kiitokset kaikille, jotka muistitte minua 19. 10. 66 johdosta.

Orvo Kanerva

Parhaimmat kiitokseni Oy Tampella Ab:n johdolle, Huolto r.y:lle, sairauskassalle, valkaisun henkilökunnalle sekä työtovereille, jotka eri tavoin kunnioittivat mieheni Urho Valtolan muistoa.

Edit Valtola

Sydämellinen kiitos yhtiön johdolle huomaavaisuudesta siirtyessäni sairauden vuoksi eläkkeelle, samoin kiitän Tampellan Huolto ry:tä ja työtovereita ystävällisestä huomaavaisuudesta sairauteni aikana.

Aino Manni

Parhaimmat kiitokseni Konepajan johdolle, virkailijoille ja työntekijöille, ruokalaosuuskunnan johdolle sekä kaikille ystävilleni, jotka muistitte minua täyttäessäni 60 vuotta ja jäädessäni sairauden vuoksi eläkkeelle.

Matti Juholin

Sydämelliset kiitokset Tampellan Huolto r.y:lle vaimoni sairauden johdosta saamastani avusta.

Toivo Salin

Parhaat kiitokseni kaikille, jotka muistitte minua 50-vuotispäivänäni.

Mikko Viljanen

Kiitän lämpimästi Oy Tampella Ab:n johtoa ja kaikkia Teitä, jotka kunnioititte Niilo Muotisen muistoa sekä kiitän Huolto r.y:tä saamastani lahjasta.

Aina Muotinen

Parhaat kiitokset Hv.aseman työnjohdolle sekä työtovereille 3. 10. 66 johdosta.

Arvo Eriksson

Kiitämme kaikkia, jotka kunnioittivat Emma Sinervon muistoa ja ottivat osaa suruumme.

Omaiset

Kiitän Huolto ry:tä saamastani rahasta siirtyessäni eläkkeelle.

Hannes Stenberg

Sydämellinen kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua merkkipäivänäni.

Kerttu Äimälä

Sydämelliset kiitokseni Tampellan Huolto ry:lle saamastani taloudellisesta tuesta.

Hilkka Ylikoski

Avaruus-ristikko

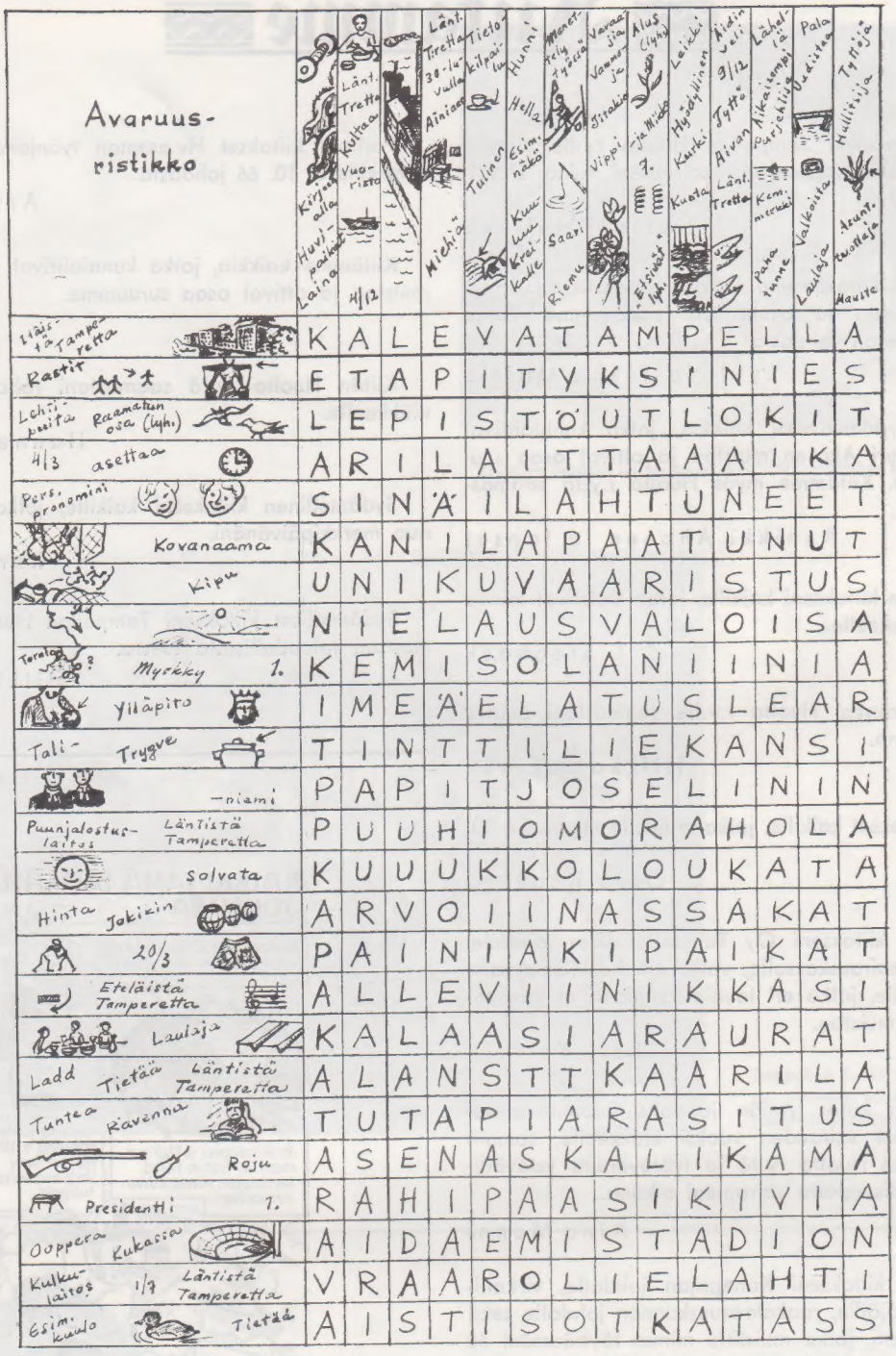

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO,

joka on 23:nnen ilmestymisvuoden ensimmäinen numero, ilmestyy helmikuun lopulla ja siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle **20. 1. 1967** mennessä.

KUNTOKILPAILU JATKUU

RETKEILYHIIHTONA

joka alkaa osastoille myöhemmin lähetettävissä tiedoituksissa ilmoitettuna päivänä.

HIIHTOKOHTEET OVAT SEURAAVAT:

OLKINUORAN talo Niihamajärven rannalla,
JÄNISLAHDEN pumppuasema Lielahdessa,
KUUSELAN talo Kaukajärven eteläpuolella ja
SULERVON talo Särkijärven ja Hervantajärven välissä
olevan Virolainen-nimisen järven länsipäässä.

HUOM.! Kilpailuissa otetaan huomioon yksi (1) käynti päivässä ja keskimäärin enintään neljä (4) käyntiä viikossa mihin kohteeseen hyvänsä.

Tampellalaiset (naiset ja miehet) kilpailevat samassa sarjassa. Tampellalaisten perheenjäsenet (tässä sarjassa myös Saukkolalaiset) kilpailevat eri sarjassa.

PALKINNOT:

Tampellalaisille täyden käyneille erikoispalkinnot.
Osanottajain lukumäärästä riippuen jaetaan huomattava määrä muita palkintoja.

EDELLÄOLEVIEN LISÄKSI ARVOTAAN:

1) neljä edestakaista matkaa Lapin tuntureille ja neljä lentomatkaa "Tampereen seutu linnun näkökulmasta". Arvonta ja palkintojen jako keväällä myöhemmin ilmoitettavassa tilaisuudessa.
Retkeilyhiihto on lasketuin pistein (suorituksesta 3 pistettä) osasuorituksena tänä syksynä alkaneeseen uuteen KUNTOKILPAILUUN, johon kuuluvat tämän lisäksi seuraavat retkeilymuodot: **harrastuskävely** lasketusta suorituksesta 1 piste, Tampereen Taivaltajien järjestämä **polku- ja laturetki** (vain yksi laturetki huomioidaan). Suorituksesta todisteellinen ilmoitus Huoltokonttoriin à 10 pist. Kuntokilpailun viimeisenä lajina on **harrastusuinti,** josta suoritus 1 piste.

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNTA

KALEVA 19
Teiskontie 21 C 24
Laurila Antti

Kirjapaino Hermes Oy
Tampere
1966